NATIONAL LIBRARY
OCT 1 1968
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121; 465—7902
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A.
WEDNESDAY, SEPTEMBER 11, 1968

LATVIJA
AMERIKĀ

73. N-RS. TRESDIENA, 1968. GADA 11. SEPTEMBRIS 18. GADS
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8 Ont., Canada; tālr. 465—7902
Biroja: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada tālr. 921—7121
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A. Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A., tālrunis 486—8975

Svētku dienasgrāmata

ASV LATVIEŠU 4. VISPĀRĒJO DZIESMU SVĒTKU KLĪVLENDĀ NORISE ● LIELISKA TEĀTRA IZRĀDE, BĀLS TAUTAS DEJU UZVEDUMS ● GODALGOTU DARBU NEATSKAŅO ● „KLUSINĀTS" RAKSTNIEKU CĒLIENS ● KULMINĀCIJA — APVIENOTO KORU KONCERTS

Sestdiena, 31. augusts, dziesmu svētku otra diena:

Koristi jau plkst. 7 rītā pulcējas Public Auditorium lielajā zālē kopmēģinājumam, kurā pēc kārtas viņu priekšā stājas virsdiriģenti, katram darot iespējamo, lai vēlamajā veidā saliedētu balsis viņiem uzticētajās dziesmās. Arī svētku apmeklētāju vairums nenogul rīta stundas, bet tomēr ceļas pēc koristiem, tad ar skubu steidzas apskatīt izstādes, jo ne visi varējuši tajās būt iepriekšējā dienā, bet pēcpusdienā laika neatliks: paredzēti četri sarīkojumi. Lielāko interesi, liekas, saista Latvijas 50 gadiem veltītā izstāde, kura beidzot pilnīgi iekārtota, kā paredzēts techniski un kā atbilst galvenajai idejai, kas nebija pagūts pilsētās, kurās šī izstāde jau notikusi līdz šim. Citi steidzas uz autoru un novirzienu ziņā raibo tēlotājmākslas un daiļamatniecības izstādi, bet apmeklētāju netrūkst arī latviešu filatelijas un numizmatikas skatē, kuru, gandrīz nelievērotu, Mangera viesnīcā atklāja jau vakar.

Tuvojas pusdienu laiks un sākas skriešanās ar pulksteni, jo pēcpusdienas sarīkojumu secībā starplaiki tik īsi, ka tikko pietiek nākošās sarīkojuma vietas sasniegšanai. Par stiprināšaos ar maltīti nav ko domāt. Jau kādu stundu pirms plkst. 12 tautieši pulcējas Masonic Temple telpās, lai noskatītos Amerikas latviešu teātra Vašingtonas un Ņujorkas ansambļu režisora O. Uršteina vadībā iestudēto svētku izrādi — Rūdolfa Blaumaņa „Ugunī". Lielā zāle spēj uzņemt 2180 skatītāju, bet pēdējās ieejas kartes pārdotas jau vakar. Tā daudziem, vīlušamies un noskumušiem par savu tūlību, atkal jāaiziet, izrādi neredzējušiem, jo šoreiz rīkotāji vairs necenšas zālē sablīvēt „virsskaitu", kā notika vēl vakar garīgajā koncertā un jauniešu kamiņa vakarā. Izrādi neredzējušie patiešām var skumt, jo režisors O. Uršteins ar savu ansambli uzbūris patiešām varenu un īstu svētku izrādi, kuŗai vēl lielāku spožumu piedod lieliskās Ēvalda Dajevska dekorācijas. Skatītāji atzīst, ka tā ir ne vien labākā izrāde, kāda jebkad redzēta dziesmu svētkos ASV, bet jau pielīdzināma tiem uzvedumiem, kuŗi kādreiz redzēti uz Rīgas skatuvēm.

Tikai četras stundas vēlāk Arēnā sākas tautas deju lieluzvedums. Nav daudz laika Arēnas sasniegšanai, jo tā atrodas krietni ārpus pilsētas un autobusā jābrauc gandrīz stundu. Piedalās 26 tautas deju kopas no ASV un Kanadas ar kopskaitā tuvu 800 dejotājiem, bez tam Ņujorkas kokļu un dziedātāju ansamblis Andreja Jansona vadībā, Toronto latviešu tauru orķestris E. Slaucītāja vadībā un akordeonisti Ansis Semenovs no Toronto un Ilona Ragalsone-Fernandeza. Paskaidrojumus par dejām angļu valodā sniedz Maruta Kārkla un Uldis Ieviņš. Ap 8500 skatītājos ir daudz cittautiešu, to vidū arī ASV tautas vietnieku nama locekle Frensa Boltona.

Uzveduma ievadījumā svētku rīcības komitejas pr-dis K. Avens teic uzrunu, apzīmējot dejotājus par jauno maiņu, kas „mūsu darbu turpinās un pārnesīs to mājās". Protams, tas nezīmējās uz visiem dejotājiem, kaut to vidū ir gandrīz tikai jaunieši, bet galvenokārt uz pašiem mazākajiem, no kuŗiem dažiem tikai 6 gadi. Runā arī ALJAS pr-dis V. Daiga, atzīstot, ka dziesmu svētku dziļo latvisko pārdzīvojumu izjūt arī jaunatne. Pēc ASV himnas aktrise Maruta Ludeka-Sinepe skandē uzveduma prologu, tautas dziesmu viju, tad laukumā, kuŗu apņem iepriekš ienākušie dejotāju simti, ielidinās dejotāja Vija Vētra, sniedzot it kā otru prologu: solo nodejojot „Trejdeksni" un „Jāņu deju". Svētku programmās šis iestarpinājums nav minēts, tādēļ liels pārsteigums visiem; citiem patīkams, citiem pagalām ne.

Ja teātŗa izrāde vēl pirms pāris stundām skatītājus bija sajūsminājusi, tautas deju lieluzvedums liek vilties, daudzi jau demonstrējuma laikā sāk atstāt sarīkojuma vietu. Čikagieša V. Dzelmes pārzinātajā uzvedumā trūkst saliedētības, tas ir vairāk fragmentārs, iestarpinājumi neizdevīgi, koklētāji nedzirdami, kontakts ar publiku nerodas. Uzvedumu vērtēs lietpratēji, bet arī parastajam skatītājam skaidrs, ka tautas deju lieluzvedums, kas katros dziesmu svētkos ir otra „lielākā nagla" aiz kopkoŗu koncerta, šoreiz draud kļūt par pašu vājāko sarīkojumu dziesmu svētku devumu virknē. Tas liekas neticami, jo tautas dejas vienmēr iesilda ne mazāk, kā aizrauj dziesmu gars, tomēr šoreiz tā nav. Žēl. Pirmā īstā vilšanās pēc jau piedzīvotajām nepatikšanām svētku vispārējā organizācijā.

Plkst. 8 vakarā Public Auditorium mūzikas hallē sākas jaundarbu koncerts, kuŗa programmā pirmatskaņojumi — jaundarbu konkursā godalgotie vai ieteiktie darbi. Arī šai sarīkojumā visas vietas tikpat kā izpārdotas. Starpbrīdī jaundarbu sacensībā godalgotajiem autoriem pasniedz balvas: uz skatuves aicina komponistus Viktoru Baštiku un Jāni Norvili, pēc brīža — pēc it kā apdomāšanās, čukstoša norādījuma, sastomīšanās un šķietami nesagribīgi — arī Valdemāru Ozoliņu... Viņa komponētās dziesmas ir populāras, koŗi arī tās daudz dzied, bet ir jau parasts, ka ASV latviešu dziesmu svētku programmās viņa darbus veltīgi meklēt. Kādēļ? Šis jautājums joprojām bez atbildes, kaut pacelts bieži. Šai sarīkojumā pat jājautā: kādēļ jaundarbu koncertā nav V. Ozoliņa godalgotā darba, kaut tajā uzņemtas citu komponistu negodalgotas dziesmas? Vai ar to jaundarbu koncerts nezaudē daudz no savas jēgas?

Godalgotajiem komponistiem bālvas pasniedz dziedone Herta Lūse un sacensības žūrijas komisijas pr-dis V. Bērzkalns, bet solistiem pēc koncerta atmiņas veltes — svētku rīcības komitejas mūzikas nozares vadītājs J. Ūdris.

Svētku otra diena izskan ar iepazīšanās balli Šeratona viesnīcas Grand Ballroom telpās, kuŗā līksmo ap 3500 apmeklētāju, bet citā zālē notiek arī vietējās Korporāciju kopas rīkota balle.

Svētdiena, 1. septembris, dziesmu svētku trešā diena:

Kā jau svētdienā, dienu ievada tradicionālie svētku dievkalpojumi. Jau plkst. 9 rītā Trīsvienības katedrālē pulcējas luterticīgie svētku dalībnieki, stundu vēlāk Amasa Stones kapellā baptisti, bet plkst. 1.15 pēcpusdienā Sv. Jāņa katedrālē notiek dievkalpojums katoļiem.

Vēl priekšpusdienā Šeratona viesnīcas Gold Room telpās notiek rakstnieku cēliens, kuŗu vada Velta Toma no Toronto un Ivars Lindbergs no Sanfrancisko. Par to šai kopīgajā dienasgrāmatā „Latvijas Amerikā" Klīvlendas līdzstrādnieks Jānis Ezergailis fragmentāri ieraksta, atstājot vērtējumu citam autoram: „Apmeklētāju pilnā zālē sarīkojums sākas ar mudi 'dzīvā dzeja'. Velta Toma pieteic kungus, Ivars Lindbergs — dāmas. Dzirdami-

(Nobeigums 5. lpp.)

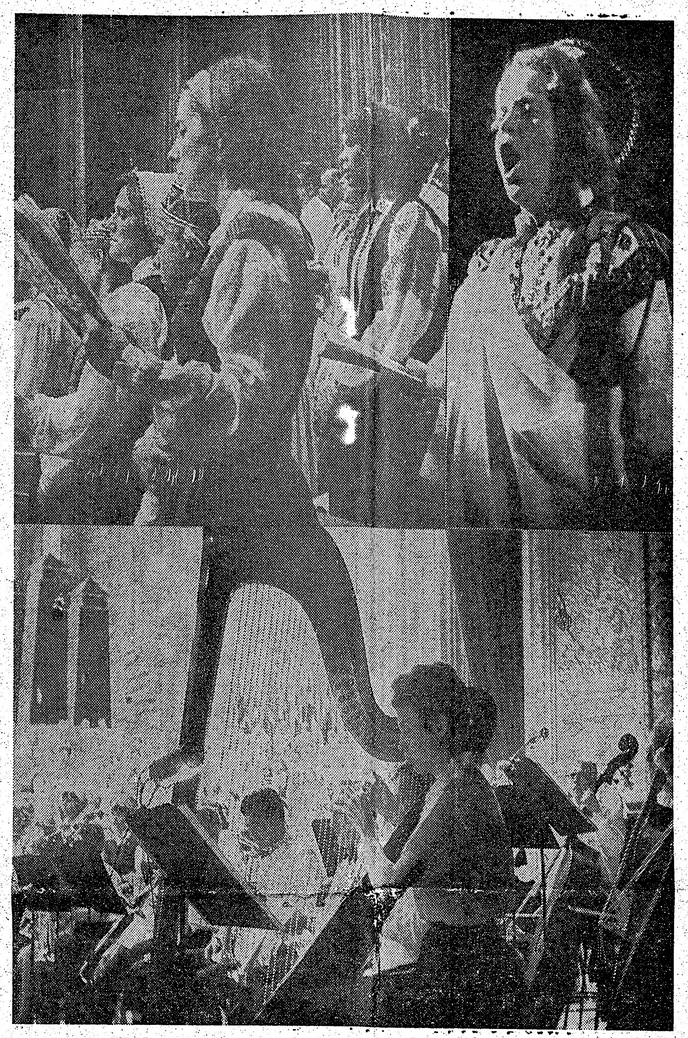

ASV LATVIEŠU 4. VISPĀRĒJIE DZIESMU SVĒTKI KLĪVLENDĀ

Augšā pa kreisi: Apvienoto koŗu dalībnieces dzied par godu Latvijai. — Augšā pa labi: solistes Līna Karlsone no Montrealas dzied solopartiju Andreja Jurjāna kantātē „Tēvijai", kuŗu sniedza apvienotais jauktais koris simfoniskā orķestŗa pavadījumā, diriģējot Jānim Kalniņam.—Apakšā: Klīvlendas simfoniskais orķestris, kas bija novietots dziedātāju es trādes priekšā. Foto: V. Cinis

Visvarenākie ieroči nespēj novērst agresiju

SPECIĀLRAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ" NO VAŠINGTONAS

Ir pagājuši laiki, kad valdniekiem, zaudējot troni, nocirta galvu, kādēļ tie, lai izvairītos no greznās pils apmainīšanas pret drūma cietuma mūŗiem, centās izkļūt trimdā un tur kaldināt plānus, kā atgriezties pie varas. Mūsdienu valdnieki savas politiskās karjēras nobeigumā parasti kļūst par rakstniekiem. Rakstot savus memuārus, bijušie prezidenti, partiju ģenerālsekretāri, ministri un komisāri subjektīvi komentē savu valdīšanas laiku un it bieži atklāj vietu otru noklusētu politisko aizkulišu notikumu.

Pie memuāru kārtošanas Baltajā namā Vašingtonā jau strādā arī Lindons B. Džonsons. Darbs, protams, vēl nav pabeigts, jo līdz nākošā gada 20. janvārim, kad Džonsonam nākošajam valdīšanas posmam Baltais nams būs jānodod Ričardam Niksonam vai Hubertam Hamfrijam, vēl atlikuši vairāki mēneši. Lai memuāŗi iznāktu iespaidīgāki, Džonsons atlikušajā valdīšanas laikā vēl var sagādāt vienu otru pārsteigumu grāmatas pēdējām nodaļām. Runā, ka viņš vēl mēģinās apsēsties pie viena galda ar Kosiģinu. Nav jau nekāds noslēpums, ka Džonsons vēlētos savu memuāru nobeigumā pastāstīt arī par tikšanos ar Hočiminu un Vietnamas kaŗa izbeigšanas papīru parakstīšanu. Tomēr Hočimins, liekas, šo Džonsona vēlēšanos negrib piepildīt. Arī bez tā Džonsona memuāri tomēr solas kļūt interesanta lasāmviela. Grāmatu publicēs, krīzēs, slavēs un arī lasīs.

Otrā pasaules pusē saviem memuāriem punktu jau pielicis kāds cits politiķis, kas gadu desmitos atstājis pēdas vēstures lappusēs. Biedrs Skrjābins daudzus gadus starptautiskajā politikā bija viens no galvenajiem Baltā nama pretspēlētājiem. Tagad jau 75 gadus vecais kādreizējais Kremļa sarkanā cara pirmais kambarkungs biedrs Skrjābins brīnišķīgā kārtā zemē, kuŗā vareno galvas dūšīgi ripojušas arī vēl šai gadsimtā, palicis sveiks un vesels, varbūt pat uzrakstījis visintriģējošāko atmiņu stāstījumu. Ka tā varētu būt, to apstiprina autora personība, jo biedrs Skrjābins (tas ir viņa īstais vārds) pasaulei vairāk pazīstams kā Staļina tuvākais līdzgaitnieks un uzticības vīrs Vjačeslavs Molotovs.

Skrjābins—Molotovs savas atmiņas gan uzrakstījis, bet manuskriptu, kā jau varēja paredzēt, nepublicēs. Iespējams, ka tas dienas gaismu ieraudzīs tikai tad, kad arī pašreizējie Kremļa sarkanie cari no valdniekiem būs kļuvuši par memuāru rakstniekiem. Var gadīties, ka tas notiek ātrāk nekā domājam.

Brīdis, kad prezidenta Džonsona krēslā Baltajā namā iesēdīsies viņa pēctecis, un šobrīd liekas, ka lielākās izredzes uz to ir Ričardam Niksonam, būs ļoti nozīmīgs tālāko notikumu attīstībai pasaulē. Ar jauno prezidentu pasaules lielākās demokratijas vadībā paredzamas jūtamas pārmaiņas. To apzināsies ASV pilsoņi, dodoties pie vēlēšanu urnām, kuŗu iznākumam sekos visa pasaule.

Bez jebkādām vēlēšanām nozīmīgas pārmaiņas tai pašā laikā var notikt arī Kremlī. Šādai iespējai pamatojumu dod tieši pēdējā laika notikumi. Čehoslovakijas okupēšanas jautājumā divpadsmitgalvainais sarkanās impērijas varas orgāns — politbirojs — nav bijis vienprātīgs. Prestiža zaudējums Rietumeiropas komūnistu partijās un līdzšinējos koeksistences politikas atbalstītājos var izrādīties likteņīgs dažiem pašreizējiem Kremļa varasvīriem, kuŗiem par izdarīto smago kļūdu var nākties bargi samaksāt, ja ne gluži ar galvu, tad vismaz ar savas karjēras beigām un visu amatu zaudēšanu. Pārmaiņas Maskavas politbirojā vienmēr notikušas pēc katras pamatīgākas neveiksmes, tādēļ nopietni politiskie komentātori ar tādām rēķinās arī tagad.

Čehoslovakijas okupāciju Kremlis nekādā gadījumā nevar uzskatīt par gludi noritējušu politisku manevru. Ar čechu un slovaku stingro pretnostāju Kremlis nebija rēķinājies un spēja to pārvarēt tikai ar lielām grūtībām. Čechoslovakijas komūnistu partija, kaut arī to vēl vada Dubčeks un tā atbalstītāji, tagad faktiski tomēr jau pārvērsta par Maskavai paklausīgu instrumentu. Rīkojumus par cenzūras atjaunošanu, citu brīvību likvidēšanu un saimniecisko pārorientēšanos, kas aizkavē jebkādu sadarbību ar Rietumeiropas valstīm, gan paraksta Dubčeks, taču katram dekrētam savu apstiprinājuma zīmogu viņš uzliek padomju tanku klātienē.

Še derētu atcerēties, ka padomju tanku spiedienā Latvijas neatkarības pēdējās dienās prezidents Kārlis Ulmanis arī „parakstīja" daudzus rīkojumus, ar kuŗiem atcēla visus valsts iestādījumus, praktiski arī valsts prezidenta amatu. Tā notikumi Čehoslovakijā zināmā mērā ir Latvijas neatkarības zaudēšanas traģisks jaunuzvedums. Šoreiz gan izrāde notiek nepaklausīgā Pad. savienības vasaļvalsti.

Viens no nozīmīgākajiem faktiem, ar kuŗu Kremlis nebija rēķinājies, samulsušo sarkanarmijas okupācijas vienību reakcija. Pat no Rīgas atvilktās tanku vienības pēc „manevru" pabeigšanas Čechoslovakijas pierobežā saņēma pavēli doties uz Prāgu, lai apspiestu buržuju sacelšanos, bet „imperiālistisko nodevēju" vietā sarkanarmieši ik soli sastapās ar čechu un slovaku naidu un nicināšanu. Sarkanarmieši drīz vien saprata, ka Kremlis melojis. Redzot patiesību, vairāki sarkanarmijas kaŗavīri izdarīja pašnāvību. Maskava steigā nomainīja vairākas šaubu pārņemtās okupācijas kaŗaspēka vienības. Šis fakts nav par zemu novērtējams, jo šaubu sēklas iesētas turpat pusmiljona sarkanarmiešu lielā daļā. Arī vienkāršākais sarkanarmijas kareivis pats savām acīm nu dabūjis redzēt, ka Kremlis par briesmīgu „sociālisma celtniecības" apdraudējumu uzskata čechu un slovaku jauniešu, strādnieku un zemnieku sapni par labāku un brīvāku dzīvi. Šaubu sēklas, kuŗas sarkanarmieši, atgriežoties mājās, paņems līdz, kādu dienu var uzdīgt, un tam var būt nepārredzamas sekas.

Kas īsti vainīgs pielaistajās kļūdās, tas nav svarīgi, bet Kremlī par kļūdām vienmēr jāsamaksā. Katra pārmaiņa politbirojā, un uz to nebūs ilgi jāgaida, rada jaunu mīklu, kā turpmāk attīstīsies rietumu pasaules un komūnistu impērijas konfrontācija. Jau tagad atskanējušas brīdinājuma balsis, ka notikumi Čechoslovakijā pietuvinājuši pasauli nenovēršamam jaunam pasaules kaŗam.

Vai totāls atomkaŗš, kuŗu nevēlas ne tikai „miera kustību" demonstrētāji, bet neviens saprātīgs cilvēks, ir iespējams? Uz to atbildi dod kāda nupat publicēta memuāru grāmata, kuŗa drīz parādīsies tirgū. Tās autors ir bijušais ASV aizsardzības ministrs Roberts Maknamara, un

(Nobeigums 8. lpp.)

Viļis Hazners

Turpmākais ceļš ir skaidrs

RUNA ASV DV SANĀKSME DZIESMU SVĒTKU LAIKĀ KLĪVLENDĀ

(Nobeigums)

Tādēļ šobrīd un nākotnē mums visiem jāstrādā savas tautas brīvības atgūšanas labā. Var būt pat vēl paaudzēm ilgi. Nekad mēs nedrīkstam aizmirst, ka mums, svešumā dzīvojot, jāveic tikai tādi darbi, kuŗi palīdz visai mūsu tautai, galvenokārt mūsu tautai dzimtenē.

Mūsu tēvu zemē svešā vara nu jau valda gandrīz 25 gadus. Ar svešām idejām, svešiem māņiem un mums nepieņemamiem svešiem mērķiem. Tauta smok padomju imperiālisma, kolonialisma un pārkrievināšanas ţņaugos.

Mums ir zināms, ka notikumi, kuŗi tikko skāra Čechoslovakiju tās demokratizēšanas un nacionālisma ziņā, nebija sveši Latvijā jau 1959. gadā, kad Chruščova likvidēja t. s. nacionālkomūnismu. Taisnību sakot, ne likvidēja, bet apspieda. Mums nav noslēpjams, ka vēl 1962. gadā sagūstīti latviešu partizāni, mums ir zināmas pasīvās demonstrācijas, kuŗas notika Peniķa, Praudiņa un Baloža bērēs. Mums visiem zināma dūšīgā komūnista — Krāslavas kolchoza priekšsēža Jaklmoviča šāgada 22. janvāŗa vēstule Kremļa varasvīriem. Mums ir zināms, ka vēl šogad tiesāja latviešu rakstniekus par nepaklausanos komūnisma diktātam. „Padomju Latvijas Komūnista" jūlija numurā ir ļoti spēcīgi pārmetumi laikraksta „Literātūra un Māksla" redakcijai par „trūkumiem, neveiksmēm un kļūdām", ar ko jāsaprot: par nepaklausību partijai taisnību sakot, Maskavas ielikteniem Rīgā. Mums nav noslēpums ka Rīgā — pēc 12 gadu pārtraukuma — latviešu komūnistu aprindās atkal cilā domu par iespēju iegūt Latvijai vismaz satelītvalsts stāvokli, saskatot šajā iespējā vismaz kādu soli uz priekšu lielākas neatkarības iegūšanas virzienā. Mēs zinām, ka okupantu varasvīri ir stipri nervozi un satraukti par mūsu aktivitāti trimdā, ko skaidri liecina tikko publicēta ievadraksta nobeigums jau pieminētajā „Padomju Latvijas „Komūnista" jūlija numurā: „Īpaša vieta mūsu daudzpusīgajā ideoloģiskajā darbā jāierāda uzdevumam — atmaskot buržuazisko nacionālistu prettautisko būtību. Tagad mūsu slavenās jubilejas priekšvakarā (runa par padomju Latvijas dibināšanu 1919. gada janvārī, — ref.), viņi jo sevišķi trako, mēģina mest ēnu uz skaidru dienu, apmelot, izkropļot revolūcionārās cīņas vēsturi Latvijā. Mūsu pienākums — dot enerģisku pretsparu antikomūnisma ideologu intrigām."

Paldies par jaukajiem komplimenta ideologu intrigām."

Mēs tā arī uzzinām, kas visvairāk Rīgā un Maskavā „velk". Tātad: 1) Mums jāturpina iebrukumi Latvijā pa visiem mums iespējamajiem ceļiem. 2) Mums jābūt skaidrībā par to, kas okupantiem visvairāk sāp un ka viņiem šīs sāpes sagādā tieši mūsu darbs svešumā, arī šie dziesmu svētki un šī, sanāksme. 3) Mums par jaunu jāapzinās savs spēks un viņu nespēja tikt pāri daudzām nacionālām problēmām.

Mums arī jāzina, ka ne gatavošanās padomju Latvijas 50. gadadienai, nedz Ļeņina dzimšanas 100 gadu svinības nākošajā gadā vairs nespēs piecelt no slimības gultas Maskavas kaklakungus un to Rīgas vasaļus. Laiks pirmo reizi pēc ilgiem sveduma un komūnisma valdīšanas gadiem sācis strādāt mūsu labā. Tikai uzticību un pacietību.

Sodien mūsu vidū ir arī citu, pat tālu zemju viesi: Austrāliju pārstāv Osvalds Līcis, Angliju Pēteris Aigars, Kanadu turienes DV vaditāji; ir klāt vēl citi. Mēs lūdzam viņus pārvest mājās mūsu saimes sveicienus un uzticības apliecinājumus darbam Latvijas labā. Mūsu lielā organizācija uzsākusi, kā avīznieki saka, jaunus ceļus mūsu jaunās maiņas iesaistīšanā DV darbā. Darīsim to visās vietās mūsu jaunatnes gadam par lepnumu!

Sodien ir 1. septembris. Latvijā tā bija īsta goda diena, jo šai datumā Latvijas kaŗaskola deva jauno virsnieku izlaidumu, apgādādama valsts sargvietām jaunus spēkus. Mums visiem labi zināms, ka 90% no šiem virsniekiem atdevuši savu dzīvību par Latviju — gan kaujas laukos, gan vergu un moku nometnēs. Pirms nedēļas aizsaules pulkos aizgāja arī Latvijas kaŗaskolas ilggadējais priekšnieks pulkvedis Arvīds Krīpens. Šajā gadsimtā vien latviešu tauta zaudējusi ap 100.000 viru, kas savu dzīvību atdeva brīvības labā.

Godināsim visus šos varoņus un mocekļus, mums, dzīvajiem, no jauna soloties kalpot savas tautas godam, slavai un brīvībai! Daugavas Vanagi, sasauksimies!

Iesim mājās ar jaunu apņemšanos, ar jaunu sparu. Lai šie svētki un mūsu draudzība kļūst arvien lielāka un varenāka. Lai mūsu tēvzemei pukst mūsu visu — jauno un veco — sirdis kvēlāk un sirsnīgāk. „Izklistot pasaulē, dziesma vēl saista, Sumiņiet dziesmā, cik Latvija skaista"!

Iespaidi Klivlendā

VIETĒJĀ PRESE LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKUS APZĪMĒ PAR REPUBLIKĀŅU SVĒTKIEM

Black Power... Latvian Power... Jā, ir arī latviešu spēks! Uzraksti, kas to vēsti, lasāmi uz pogām pie latviešu jauniešu krūtīm. Tie lasāmi arī uz jauniešu lietotajām automašīnām, spilgti krāsainiem burtiem uzraibināti starp dažādiem uzrakstiem angļu valodā: „Es tevi mīlu", tad „Latviešu mīkla", vēl kaut kas angliski, tad atkal „Kā tev labi iet?" Šāds aprakstīts mazvāģītis, kādus policija medī pa lielceļiem kā satiksmei nedrošus, šovasar „skraidelēja" arī pa Sidrabeni pie Toronto — ar puskailām meitenēm un zēnu smiekliem. Vai šie jaunieši, kas sarunās jauc kopā latviešu un angļu valodu, patiešām lepni, ka ir latvieši? Vai ASV nēģēru saukļa parafrazējumā viņi patiešām jūt savās krūtīs „latviešu spēku"? Jeb vai tā ir tikai aušošanās un „oriģinālitātes" meklēšana, skrišanās ar kādu šī kontinenta skaļumu, kas brīžiem var likties derdzīgs un traucējošs? Atbildi, varbūt, dos nākošie desmit vai divdesmit gadi.

Latviešu spēku jēdziena labākajā nozīmē tomēr izjuta tie apmeklētāju tūkstoši, kas augusta pēdējās dienās pa visiem ceļiem no malu malām saplūda ASV latviešu 4. vispārējos dziesmu svētkos Klīvlendā. Tas bija dziesmu spēks, liels un varens. Pavecāks amerikāņu muitas ierēdnis, kas Bafalo robežpārejas punktā vēroja daudzās Kanadas mašīnas rindā izripojam cauri kontroles vārtiem, laipni aprunājās ar braucējiem, nepasot ne dokumentus, nedz arī to, ko katrs ved līdz, kas atļaujams un kas muitojams. Viņš apmierinājās, ja atbildēs par brauciena mērķi dzirdēja Klīvlendas vārdu un ka braucēji ir latvieši. „Jums jau tur ir lieli svētki," viņš jau zināja un piemetināja: „Tikai nedejojiet pārāk ilgi un nenogurstiet, lai visi laikā varētu atbraukt atpakaļ, jo pēc katriem svētkiem sākas atkal darba diena."

Līksmotāji to zināja, bet tomēr Klīvlendas Šeratona viesnīcas trīs lielajās zālēs, kurās pēc apvienoto koŗu koncerta un citiem sarīkojumiem svētdienas vakarā notika lielā svētku balle, dejoja nenogurdināmi, visām trim kapelām spēlējot gandrīz bez pārtraukuma. Tikās atkal draugi un paziņas, kas nebija redzējušies daudzus gadus, viens otram sirsnīgi spieda roku un paslavēja, ka aizvadītajā laikā „vecāki nav kļuvuši". Lielāko viesnīcas ēku ar daudzajiem gaiteņiem, zālēm un citām telpām piepildīja tikai latvieši visos vecumos, no daudz dažādām apmešanās zemēm. Amerikāņu durvju sargi strādāja abām rokām kā siena pļāvēji, saņemot un izsniedzot kontroles zīmes ļaužu straumei, kuŗa visu balles laiku abos virzienos nepārtraukti plūda cauri platajām durvīm. Sargi tomēr nejutās noguruši, viņi uzjautrinājās un smējās, kad drūzma gandrīz draudēja tos nospiest. Kad var nopelnīt naudu, amerikānis ir priecīgs un pacietīgs, jo par naudu še iespējams viss, var pat uzvilkt Latvijas nacionālo karogu virs viesnīcas ieejas, kā rakstnieku cēlienā tās pašas dienas rītā un tais pašās telpās savā dzejoļi pateica kāds no jaunajiem dzejniekiem. Viņam aplaudēja visilgāk un vissirsnīgāk... Patiesība, kuŗa skan dzejas vārdos, saviļņo spontāni, kā spēcīgi vēji šakuļ jūru un liek nodrebēt vecajiem šķirstiem.

Šeratona viesnīcas „Zelta zāle", kuŗā pieminētais rakstnieku cēliens notika, bija pārpildīta ar visu plašo balkonu. Latviešu dzīvā vārda cienītāji sēdēja pat uz kāpnēm, kuŗas veda no zāles uz balkonu. Paldies labajiem skaļruņiem un zāles akustikai (bet ne visās vietās tā bija laba), citādi klausītāju ausīm daudz kas būtu paslīdējis gaŗām nedzirdēts, jo dzejoļu skandētāji un prozas lasītāji savus daiļdarbus nolasīja pavisam pagurušā balsī, monotoni, izņemot dažus dzejniekus, kuŗi savas vārsmas nodārdināja ar virišķīgu spēku. Varbūt ir labi būt moderniem un pārmoderniem ar minisvārkiem, gaŗiem matiem, žīdu „peizakiem" un bārdām lielajā svētku ballē, bet apmēram puse rakstnieku nolasīto darbu paslīdēja gaŗām nesaprasti, pārāk moderni un vientuļi... Laikam ir jāpārdzimst, lai saprastu!

Lielie svētki atbalsojās arī Klīvlendas dienas presē. Plašais laikraksts „Te Plain Dealer" bija ievietojis vairākus rakstus par dziesmu svētku sarīkojumiem, apzīmējot šos svētkus par „republikāņu dienu"; laikam tādēļ, ka svētku galvenajā koncertā runāja Ohaio pavalsts virsprokurors Viljems Šaksbijs, republikāņu nominētais kandidāts ASV senātora amatam, bet republikāņu partijas kandidāts ASV prezidenta amatam Ričards Niksons bija sveicis ar telegrammu. Melnais Klīvlendas pilsētas galva Karls B. Stouks nebija ieradies. **K. S.**

Aktrise Maruta Ludeka-Sinepe tautas deju lieluzvedumā Klīvlendas dziesmu svētku ietvaros skandē prologu.

Foto: A. Graudiņš

Iebildumus noraidīja

KLĪVLENDAS DZIESMU SVĒTKU TAUTAS DEJU UZVEDUMA VADITĀJA PASKAIDROJUMS

Dzirdēdams no visām pusēm gan tiešus, gan netiešus pārmetumus un neapmierinātību par tautas deju uzveduma programmas izkārtojumu, kas saskaldīja deju uzveduma viengabalainību un atņēma tam paredzēto spriegumu, vēlos paskaidrot un pastāstīt, kā notika šīs programmas sastādīšana.

Kad man uzticēja vadīt šo uzvedumu, nekavējoties iesniedzu dziesmu svētku rīcības komitejai savu plānu. Tā kā dzīvoju Čikagā, tad rīcības komitejas jau pieņemtos lēmumus man paziņoja rakstveidā vai telefoniski. Uzzinājis par Vijas Vētras aicināšanu sniegt ievadījumu tautas deju uzvedumā, steidzīgi sazinājos ar rīcības komitejas priekšsēdi K. Avenu, lūgdams šo priekšlikumu atcelt, jo Vijas Vētras augstvērtīgais mākslinieciskais sniegums neatbilst latviešu tautas deju raksturam. Rīcības komitejas priekšsēdis šo manu lūgumu kategoriski noraidīja. Tāpat brīdināju, ka Arēnas telpas nav piemērotas mūsu izcilā Ņujorkas kokļu un dziedātāju ansambļa priekšnesumam, jo kā sporta zālei tai ir pārāk liela kubatūra un bezgala vāja akustika. Atbalstu ansambļa vadītāja Andreja Jansona un viņa kokļētāju sašutumu par viņu snieguma kvalitātes pazemināšanu.

Tālāk gribu runāt visu deju grupu vārdā, kuŗas sarūgtinātas par svētku gājiena izkārtojumu. Ikvienam korim rīcības komitejas uzdevumā bija izgatavots plakāts ar tā vārdu un pilsētu. Dejotājus novietoja barā ar kopīgu plakātu. Kādēļ? Vai jebkuŗa koŗa vienība ir tik daudz daudzināju-si Latvijas vārdu un popularizējusi latviešu etnografiskās vērtības kā tieši tautas deju grupas, uzstādamās neskaitāmos televīzijas raidījumos, universitāšu etniskos sarīkojumos, tautību festivālos un pasaules izstādēs Ņujorkā un Montrealā? Vai tautas deju grupu sniegums ir mazvērtīgāks, ka tām nebija lemts ar lepnumu nest savu vārdu?

Voldemārs Dzelme

LATVIJA

73. N-RS. TREŠDIENA, 1968. GADA 11. SEPTEMBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Noritis 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības isināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs teskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $.4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 2.10, bet tekstā $ 4.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

PALDIES RAINIM CEDRIŅAM

Ar prieku lasīju pirmā latviešu jaunatnes pasaules mēroga kongresa atreferējumu, kuŗa autors ir čaklais šīs sanāksmes dalībnieks Austris Ruņģis. Tāpat vairāk nekā apsveicams ir „Latvijas Amerikā" nodoms — kaut ar zināmu novēlošanos — plaši dokumentēt Hanoveras sanāksmi un Eiropas dziesmu svētkus. Tieši šai sakarā gribu piebilst dažus vārdus pie Austŗa Ruņģa raksta, jo arī biju sanāksmē un dažkārt piedalījos pat diskusijās.

Mana visdziļākā pārliecība ir, ka Raiņa Cedriņa referāts par padomju aktivitāti un spiegu iefiltrēšanos trimdas jaunatnes un kultūras darbinieku vidū bija vairāk nekā vietā, jo sniedza ļoti daudz līdz šim nezināmu faktu. Nekādā ziņā nevarēja teikt, ka tās „bija emocionāli un skaļi nolasītas jau labi pazīstamas frazes", kā apgalvo Austris Ruņģis. Vairāk nekā vietā Cedriņa apcerējums bija tādēļ, ka infiltrācijas praktiskos darbus ienaidnieks bija iemēģinājis un ievadījis tieši šajā kongresā. Vairākus Cedriņa briilinājumus komūnisti no savas puses, tā sakot, uzskatāmi demonstrēja katram, kam nebija slinkums to redzēt. Kongresa vadībai par infiltrācijas mēģinājumiem ir visai bagātīgi materiāli. Tiklab tos, kā arī Cedriņa referātu būtu jāpubliceē jo plaši, kaut mūsu jaunieši gandrīz visi ir pret infiltrēšanos immūni. Taču tas nebūt nenozīmē, ka briesmas nepastāv un ka mums tām nebūtu jāskatās acīs. Vērojumi Latvijas neatkarības pēdējos gados, „Jaunāko Ziņu" redakcija un viss, kas ar to sakarā, ir „memento mori".

Atklāta runāšana par briesmām, kaut tikai eventuālām, ietelp demokratiskās sabiedrības praksē.

Ir ļoti liela taisnība Austrim Ruņģim, ka neviens no mums nezina vienīgo un pareizo metodi Latvijas atgūšanai un ka mēs nedrīkstam būt neiecietīgi pret citādiem uzskatiem, ja tie nesakrīt ar mūsu domām. Taču pretēji Austrim Ruņģim kongresa dienās nemaniju, ka kādam būtu draudējušas „fiziskas iznīcināšanas" briesmas tādēļ, ka viņš domāja citādi nekā vairākums. Fiziska iznīcināšana gan draudēs tad, ja mēs kūtrības, nezināšanas vai vieglprātības dēļ ļausim mūsu sabiedrības organismā ieperināties indei, ja mēs nesaskatīsim laikus briesmas, vienalga, no kuŗas puses tās nāktu. Tādēļ liels un sirsnīgs paldies Rainim Cedriņam!

Žēl tikai, ka kongresa rotācijas mašīna pavisam nedemokratiskā veidā samaitājās tieši tad, kad bija jāpavairo Cedriņa referāts.

Dr. med. Lilija Zariņa, Vācijā

☆

KARAVĪRU DZIESMAS

Ne pašu gribēts un radīts laikmets mūsu tautai bijis jādzīvo, ne pēc paša prāta to varēja pabeigt. Tas bija laiks, kad jaunekļi un viri nostājās austrumu frontē, pūloties aizstāvēt savu tiesu un dalu.

Kanādas DV izdotās skaņu plates ar latviešu karavīru dziesmām ir jauks tā laika atspoguļojums. Bramanīgas un spēcīgas dziesmas, kā karavīriem pienākas, bet arī sērīgas un sentimentālas atmiņas, jo gadi skrien kā bezdelīgas žiglas...

Liekas, šīs karavīru dziesmas mums būs gandrīz vai vissvētākais izdevums, kas sabiedrībā jau iemantojis nedalītu piekrišanu. Būs reta tā māja, kuŗā nebūtu šo plašu.

Bez kritikas piezīmēm vērtējot, mūsu karavīru tā laika raksturīgajās dziesmās klausīties ir patīkami arī tagad, sadzirdēt un no jauna izjust to lielo vienprātību, kuŗu pauž karavīri, gribas un uzupurēšanās spēku, kas ir īsts.

Šīs dziesmas patīk, tās saista kā lielos, tā mazos. Kāds puisēns teicis savam tēvam: „Tēt, padziedāsim atkal tās karavīru dziesmas, kur tas tumba tumba; man tās patīk." Un patika ir tāda mēraukla, kuŗa neiekļaujas kritiskās vai visgudrās formās, sausā klasifikācijā vai akadēmiskos atzinumos. Ir tikai patika.

Silti jāpateicas Imantam Saksam un viņa vīriem par šo karavīru dziesmu sakārtojumiem un ieskaņojumiem visiem lielajiem un īstajiem savas tautas zaldātiem (bāleliņiem). Tie ir viri, kas bez spožuma un slavas, slapstoties un bēgļojot, pamazām un klusītiņām atgriezās dzīvē. Viņu dziesmas — mūsu dziesmas! — tuvu un tālu pasaulē mūs atkal saista.

Jānis Bērziņš, Mančestrā

☆

LATVIEŠI DIBINA NIKSONA KLUBUS

Lielu un nozīmīgu darbu uzsācis V. Korsts Čikagā, kas ar entuziastu grupas palīdzību visās ASV pavalstīs dibina Niksona klubus, lai veicinātu šī latviešu drauga uzvaru ASV prezidenta vēlēšanās 5. novembrī. Rosīgais darbs norit ar saukli: „Latvieši, par Niksonu!" Pirmie klubi noorganizēti jau kādās 20 pavalstīs, kā redzams no šī laikraksta 28. augusta numurā publicētā sludinājuma.

Protams, Niksona atbalstīšanā piedalās arī daudzu citu apspiesto tautu pārstāvji. Arī pats šīs akcijas vadītājs pie republikāņu partijas federālās komitejas Vašingtonā ir ungārs Miki.

Ričards Niksons jau agrāk par latviešiem bija izteicies, ka uzskata tos par priekšzīmīgāko grupu ASV. Vēstulē V. Korstam (skat. LA 4. septembŗa numurā) viņš turklāt apsolījis, ka vienmēr atbalstīs mūsu cīņu par dzimtenes atbrīvošanu un darīs to arī tad, ja kļūs ASV prezidents. Šī Niksona stingrā un mums labvēlīgā nostāja latviešu vairumam bija zināma jau arī agrāk, tādēļ nebija pārsteigums, ka Klīvlendas dziesmu svētkos pēc Ričarda Niksona telegrammas nolasīšanas visi klausītāji un dziedātāji suminaja republikāņu kandidātu un izcilo pretkomūnistu (spiega Aldžera Hisa atmaskotāju) ar īpašiem un vētrainiem aplausiem.

Alberts Kalniņš, Toronto

☆ Baptistu pasaules jaunatnes kongresā, kas šovasar notika Šveices galvaspilsētā Bernē, kā latviešu baptistu jauniešu pārstāvis piedalījās Oksfordas universitātes sociologijas un vēstures doktorands Modris Ekšteins, Toronto latviešu baptistu draudzes mācītāja R. Ekšteina dēls.

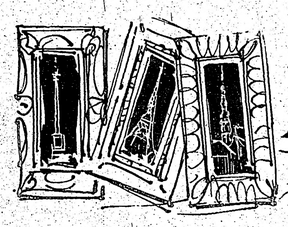

HUGO VĪTOLS

ATMODINĀTĀS ATBALSIS

(41. turpinājums)

Gleznotājs bija aizguvis tematu no savas tautas vēstures, bet jo piesardzīgi izraudzījies notikumu, kur ne pašam, ne skatītājam nebija jārāda sava tikumiskā stāja. Viņš bija gleznojis kā neitrāla persona neitrālām personām, ne lai protestētu, ne lai skatītājus pārliecinātu, ne lai viņu sirdis padarītu jūtīgākas, bet lai iemantotu atzinību, aplausus, ievērību un popularitāti. Savu mērķi viņš sasniedza, panākdams to bez mazākā riska.

Gīzas hercogs pret franču protestantiem bija īstenojis Jūdasa lomu un gatavojās šo lomu īstenot arī pret savu ķēniņu. Viņu, tātad, nebija ko žēlot. Viņa noslepkavošana, kā likteņa bumerangs, iegūst gandrīz vai nenovēršamas taisnības veidolu. Un viss notikums, ievirzīts tukšā teātrālismā, nevienu vairs ne aizgrābj, ne nospiež, ne pacilā, bet atstāj pilnīgi vienaldzīgu, apmierinot tikai paviršu ziņkāri: ak, tad tā tas notika... Piebildīsim, ka telpās dekorēšanu veicis operas dekorātors, ka ķēniņa tēlam pozējis pazīstams aktieris.

Glezna parādījās 1835. gada Salonā un guva — kā visi Delaroša darbi tai laikā — nedalītu atsaucību. Vieglai publikai bija vajadzīga viegla gariga barība arī gleznicībā.

Atgādināsim, ka Delarošs jau 1827. gada Salonā bija izstādījis tieši Bērtuļa naktij veltītu gleznojumu, ko viņš — tāpat kā Hūns 42 gadus vēlāk — bija nosaucis par Bērtuļa nakts ainu (Scène de la Saint Barthélemy).

Gleznā tēloti noslepkavotie grāfs Kakonā un viņa pieaugušais dēls — abi beigtie skaistās pozēs, grāfa jaunākais dēls, vēl puikiņš ar meitenīgu vaigu, atbalstījies uz roķām, mēģina pieceltties, izrādās, uzbrucēji nav zēnu galīgi pieveikuši. Zēns sakot: „Es vēl neesmu beigts..." Kāds draugs, kas zēnu grib glābt, nometies uz ceļa, acis ielas virzienā valbīdams, pielicis pirkstu pie lūpām, dvešot: „Klusu!..."

Arī šis notikums ir vēsturisks, bet traktējums šķebīgi teātrāls, gandrīz vai smieklīgs izvalbīto acu dēļ, kaut nolūks nepārprotams — uzlaist skatītājam pa šermulim.

Viena no populārākajām Delaroša vēsturiskajām gleznām bija „Edvarda IV bērnu pēdējā lūgšana", kas tēlo divi bailēs uz gultas saspiedušos zēnus — Edvardu V un viņa brāli Jorkas Ričardu, kuŗus, kā zināms, Londonas cietumā nosmacināja (1483). Šī notikuma izmantošanu gleznai autors apzīmē par „ļoti laimīgu"! Drausmais vēsturiskais noziegums Delarošu dvēseliski atstāja vienaldzīgu, viņam tas bija tikai ieganstš teātrālam gleznojumam. Ar Hūna pieeju darbiem Delarošam nav nekā kopīga, nedz Hūnam ir kas kopīgs ar Delarošu.

Hūns nekad nav gleznojis tikai žesta dēļ un viņa gleznas pierāda, ka viņš nekad nav bijis vienaldzīgs pret netaisnību, varmācību un ciešanām. Hūnam mākslā bijusi vairāk nekā izklaidešanās un vairāk nekā līdzeklis savas patmilības apmierināšanai. Tā ir nepārprotama patiesība, un ja mēs tik neatlaidīgi analizējam Delaroša gleznojumus, tad tas notiek tikai vienā nolūkā — atspēkot daudzo mākslas kritiķu aplamos Hūna pielīdzinājumus Delarošam.

Delarošs pusi no saviem darbiem bija veltījis vēsturiskiem sižetiem; otru pusi — reliģiskajiem motīviem. Lai pieminam šī otrā cikla divi raksturīgākās gleznas. Vienu gleznotājs aizguvis no Mateja evaņģelija: „Bet kad Eroda dzimšanas diena tapa turēta, tad Erodijas meita deja viņa priekšā un patika Erodum. Tāpēc tas zvērēdams viņai solīja, ka gribot dot, ko viņa lūgšot. Un viņa, savas mātes aprunāta pamācīta, sacīja: dod man šeit bļodā Jāņa, tā Kristītāja, galvu... Un viņa galva tapa bļodā atnesta un tai meitenei dota; un viņa to nonesa savai mātei." (14:6 — 11)

Un kā Delarošs to attēloja? Divi skaistas, gleznas sievietes tur rokā skaistu sidraba trauku ar skaistu Jāņa Kristītāja galvu... Gleznojums ir pretīgs, jo skatītājs nevar neredzēt, ka gleznotājs izmantojis dziļu tematu savtīgiem skatuviskiem nolūkiem. Biblisks traģisks notikums cilvēces ciņā par pārdzimšanu izmantots publikas savaldināšanai un godalgas iegūšanai, izmantots kā līdzeklis savas populāritātes izskandināšanai. Vai tā nav mākslas apkaunošana un vai šāda veida pieeja mākslai un reliģijai neliecina par apzinīgu vai neapzinīgu cinismu?

Kaut kas līdzīgs saskatāms gleznā Mocekle. Miglainā naktī Tibrā uzpeldējusi noslicināta kristiešu mocekle. Saistītām rokām virs krūtīm, skaistu, bālu, piemīlīgu vaigu, viņa liekas tikai aizmigusi. Virs viņas bālā vaiga nakts miglā asi un „eléganti" mirdz aureolas atspīdums. Kaut kur miglā grimušajā krastā rēgojās divu cilvēku — domājams, kristiešu — stāvi.

Arī šai 1855. gada Salonā izstādītajai gleznai bija izcili panākumi.

Ne gleznotājs, ne publika vairs neatšķīra profāno no svētā, kas liecina par gaumes un ticības trūkumu. Lai tikai padomājam par aureolas nozīmi vien. Tas apmirdz debesu spīdekļus un to piedēvē svētajiem, kuŗu iekšējais gaišumsapmirdz viņu galvu. Svētuma simbolam aureolu sāka lietot jau senajā Indijā, to vēlāk pārņēma Romas imperija, apstīpojot ar to Trajana un Antonija Pija galvu. Šis pārdabiskais, dievišķais mirdzums mākslā ieviesās, lai palīdzētu imperātora personā saturēt kopā simtiem Romai paklauto tautību. Ar Romas imperijas pievēršanos kristīgajai ticībai — aureloa pārgāja no ķeizariem uz Kristu un viņa apustuļiem un svētajiem. Aureola — no latīņu aureus, zelta, zeltīts. Svētuma aureola bija katoļu un pareizticīgo baznīcu piešķirtais debessvētuma vainags — mocekļu uzvaras zīme pār laicīgo pasauli. Sākotnēji kristiešu mākslā aureola nebija tikai zeltīta stīpa, bet zeltīts aploks (disks), kuŗa nolūks bija pasargāt svēto apveidus no baložu izmetumiem.

Aureola ir simbols, un tā lietāšana reālistiski iecerētā un īstenotā gleznā ir stilu un laikmetu sajaukums, kas skatītājā rada neērtību, kā baltiem diegiem šūti meli.

Mēs še neatlaidīgi, varbūt pat pārāk neatlaidīgi, mēģinājām atšķetināt Delaroša mākslas īpatības, lai izgaisinātu mākslas kritiķu un vēsturnieku apgalvojumus, ka Hūns būtu gleznojis Delaroša ietekmē, bijis viņa skolnieks un atdarinātājs.

Tas nav noticis un nevarētu notikt, jo Hūns un Delarošs bija pārāk atšķirīgi cilvēki un pārāk atšķirīgi mākslinieki.

Pieņemot pat absurdo hipotezi, ka Hūns būtu bijis tikpat kārs pēc publikas atzinības kā Delarošs, viņš tomēr Delarošu nebūtu centies atdarināt, jo Hūnam Parīzē ierodoties, Delarošs bija miris ne vien fiziski, bet mirusi bija arī viņa māksla. Septiņus gadus pēc viņa nāves Delarošs bija jau pilnīgi aizmirsts gleznotājs. Ar Delaroša manieri neviens vairs nebūtu varējis cerēt sev iemantot panākumus. Delarošs, Hūnam Parīzē ierodoties, jau bija passé, viņš bija „pagājis", zaudējis pievilcību. Delarošs kādreiz bija bijis modē, nu viņa mode, kā visas modes, bija pagājusi.

Nav nekā apnicīgāka par acīm redzamu patiesību atkārtošanu. Bet nebija citas iespējas. Mums bija, līdzīgi prōziskam smagam zemes stūmējam, jānotīra būvlaukums — vecie celmi, vecas lausku kaudzes, sagruvušo ēku pamatnes.

(Turpinājums sekos)

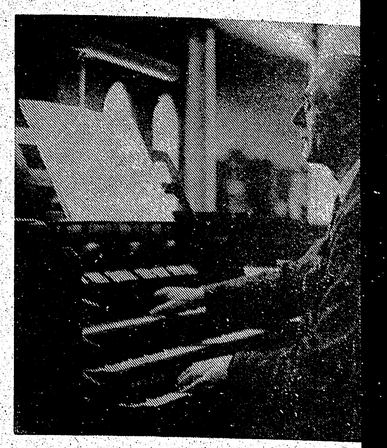

Eduards Ramats pie ērģelēm.

Tautai un

EDUARDS RAMATS PIEVIENO

Kā lielākā daļa mūsu vecās paaudzes censoņu, arī Eduards Ramats sava mūža pirmos gadus aizvadījis laukos. Viņš dzimis 1888. gada 12. septembrī Vaives pagasta Lībiešos — brīnumjaukā Vidzemes stūrītī ar tuvo Jurģu kalnu un likteņu Vaives upīti, tuvumā arī vairāki ezeri, birztalas un pakalni. Driz tomēr Ramatu ģimene pārcēlās uz Amatas krastiem, pie kuŗiem aizritēja gavilnieka bērnības un skolas gadi. Ir veca patiesība, ka daba ietekmē rakstŭru, tā arī Ramats izveidojās par romantiķi un skolas gados piekērās rakstniecībai, rakstot dzejoļus, stāstus un korespondences latviešu laikrakstiem. No Āraišu draudzes skolas viņš pārgāja uz Cēsu pilsētas skolu, kuŗu pabeidzis, sagatavojās abiturijam un ieguva gatavības apliecību pie 12. ģimnazijas Pēterpilī. Turienes mācības apgabala komisijā Ramats ieguva skolotāja tiesības un drīz vien atrada darbu Rīgā, Torņkalnā.

Būdams vēl pilsētas skolas audzēknis, Ramats kādā koncertā Cēsīs noklausījās J. Dubura dziedāšanu un Emila Dārziņa klavierspēli. Kā to var panākt? — viņš nodomāja sevī un sadūšojās pēc koncerta apjautāties Duburam. Tas viņu saņēma laipni un atbildē teica dīvainus vārdus — „mūzas svaidītais, darbs, neatlaidība". — „Kā dzejā?" jauneklis jautāja. „Jā, kā dzejā," atteica meistars.

Uzturēdamies Pēterpilī, jauneklis jau bija visai daudz pieredzējis arī mākslā — izstaigājis gleznu galerijas, bijis operās, pat ar Šaļapinu Tautas namā, galerijā, kur biļetes iegādāšanai par 30 kapeikām nācās dežurēt pie kases jau dienu pirms atvēršanas. Kādā latviešu sarīkojumā gadījās iepazīties arī ar Jāzepu Vītolu un Kristapu Lindi. Vītolu gavilnieks atceras ar labpatiku: profesors viņam s riešu valdnieku, jo bārdu.

Strādādams par gā, Ramats atkal buru. Viņš sarun jās, pārbaudīja b skubināja nekaut stākiem toņiem: kādreiz iziet kā g tas nokārtosies." V cities, bet — kur daudz naudas? „J sit 25 rubļus mēn par trim mēnešien es to kešā nejūtu burs. Hmm... „P vilka Ramats. Vis ga viņam tōlaik bi nesī.

Duburs tomēr ai cīju, un Ramatam uz mūzikālo izglī zinās ar latviešu c vilu Jurjānu un ies zariskajā mūzikas na dziedāšanas kla cidamies visus teo metus, apmeklēja meistaru klasi. Pē viņam palīdzēja par kara kapelm armijā pirmajā kuŗas vētras Ram kavā. Še blakus o kajā operā viņš vu mūzikālo izgli to ar brīvmākslin bolševiku revolūci zās Rīgā un kādu baritona partija operā, bet 1922. Romu, kur papildi nā pie Enriko Ro

Atgriezies no nieks nodevās p darbam, strādājo nas skolotāju 1. jā un valsts kon Šai laikā Ramats gadījās iepazīties arī ar Jāzepu Vītolu un Kristapu Lindi. Vītolu gavilnieks atceras ar labpatiku: tēja un rakstīja r jas laikrakstā „La un „Izglītības Mi

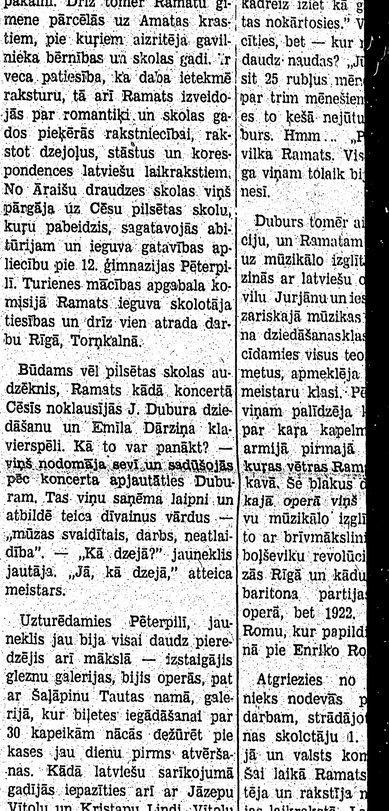

(39. turpinājums)

— Dāvanas vīram, — viņa pārdevējam ska ja. — Es no tām nekā nesaprotu, bet dodiet labāko, kas jums ir.

Kad pārdevējs pateicā cenas, Ilga mazliet s kās: viņa nebija domājusi, ka šie mazie priek ti varētu būt tik dārgi. Bet tad viņa, acis mirkšķinot, lika pirkumu iesaiņot un pasn tirgotavas darbiniekam savu kredita karti. centa saduršana īstenībā bija laimīgs negadīj viņš bija apdrošināts kā savā, tā Ilgas darba Divas apdrošināšanas parasti samaksāja vairā ārstu un slimnīcas lēses prasīja. Ja vien izd Vincentu noturēt lielajā palātā, apdrošinās sabiedrību izmaksu pārpalikums šos pirk segs.

Muita un sūtījums pārsniedza simt dolaru tie bija jāsamaksā skaidrā naudā. Vincenta ba tāpēc šoreiz bija parocīga: ja vīrs bijis v tad nekad no sava iekrājuma nebaltai stunda būtu šo summu ļāvis ņemt. Tagad šai ziņā šķ nebija.

Darbā Ilga ieradās īsi pēc pusdienas pārtr ma. Dāmu istabā pie spoguļa sakārtojusi r un iekrāsojusi lūpas, viņa devās pie nodaļa dītāja.

— Sorry, — viņa teica. — Bet sakarā ar

Eduards Ramats pie ērģelēm.

Tautai un mūzikai

EDUARDS RAMATS PIEVIENOJIES 80-GADNIEKU SAIMEI

Kā lielākā daļa mūsu vecās paaudzes censoņu, arī Eduards Ramats sava mūža pirmos gadus aizvadījis laukos. Viņš dzimis 1888. gada 12. septembrī Vaives pagasta Lībiešos — brīnumjaukā Vidzemes stūrītī ar tuvo Jurģu kalnu un likteņu Vaives upīti, tuvumā arī vairāki ezeri, birztalas un pakalni. Drīz tomēr Ramatu ģimene pārcēlās uz Amatas krastiem, pie kuriem aizritēja gavilnieka bērnības un skolas gadi. Ir veca patiesība, ka daba ietekmē raksturu, tā arī Ramats izveidojās par romantiķi un skolas gados pieķērās rakstniecībai, rakstot dzejoļus, stāstus un korespondences latviešu laikrakstiem. No Ārašu draudzes skolas viņš pārgāja uz Cēsu pilsētas skolu, kuŗu pabeidzis, sagatavojās abiturijam un ieguva gatavības apliecību pie 12. ģimnazijas Pēterpilī. Turienes mācības apgabala komisijā Ramats ieguva skolotāja tiesības un drīz vien atrada darbu Rīgā, Torņkalnā.

Būdams vēl pilsētas skolas audzēknis, Ramats kādā koncertā Cēsīs noklausījās J. Dubura dziedāšanu un Emīla Dārziņa klavierspēli. Kā to var panākt? — *viņš nodomāja sevī un sadūšojās* pēc koncerta apjautāties Duburam. Tas viņu saņēma laipni un atbildē teica divainus vārdus — „mūzas svaidītais, darbs, neatlaidība". — „Kā dzejā?" jauneklis jautāja. „Jā, kā dzejā," atteica meistars.

Uzturēdamies Pēterpilī, jauneklis jau bija visai daudz pieredzējis arī mākslā — izstaigājis gleznu galerijas, bijis operās, pat ar Šaļapinu Tautas namā, galerijā, kur biļetes iegādāšanai par 30 kapeikām nācās dežurēt pie kases jau dienu pirms atvēršanas. Kādā latviešu sarīkojumā gadījies iepazīties arī ar Jāzepu Vītolu un Kristapu Lindi. Vītolu gavilnieks atceras ar labpatiku: profesors viņam atgādinājis aširiešu valdnieku, jo nēsājis kuplu bārdu.

Strādādams par skolotāju Rīgā, Ramats atkal uzmeklēja Duburu. Viņš sarunu Cēsīs atcerējās, pārbaudīja balsi un dzirdi, skubināja nekautrēties no augstākiem toņiem: „Tas nekas, ja kādreiz iziet kā gailēnam; vēlāk tas nokārtosies." Varētu sākt mācities, bet — kur ņemt uzreiz tik daudz naudas? „Jūs man maksāsit 25 rubļus mēnesī, uz priekšu par trim mēnešiem, jo pa daļām es to ķešā nejūtu," noteica Duburs. Hmm... „Padomāšu," nosvilka Ramats. Visa skolotāja alga viņam tolaik bija 30 rubļu mēnesī.

Duburs tomēr aizbrauca uz Vāciju, un Ramatam radās citi ceļi uz mūzikālo izglītību. Viņš iepazinās ar latviešu operas tēvu Pāvilu Jurjānu un iestājās Rīgas ķeizariskajā mūzikas skolā P. Jurjāna dziedāšanasklasē, līdztekus mācīdamies visus teorētiskos priekšmetus, apmeklēja arī kara kapelmeistaru klasi. Pēdējās beigšana viņam palīdzēja kādu laiku tikt par kara kapelmeistaru krievu armijā pirmajā pasaules karā, kuŗas vētras Ramatu noveda Maskavā. Še blakus darbam ķeizariskajā operā viņš papildināja savu mūzikālo izglītību, pabeidzot to ar brīvmākslinieka gradu. Pēc boļševiku revolūcijas viņš atgriezās Rīgā un kādu laiku dziedāja baritona partijas Nacionālajā operā, bet 1922. gadā devās uz Romu, kur papildinājās dziedāšanā pie Enriko Rozati.

Atgriezies no Itālijas gavilnieks nodevās paidagoģiskajam darbam, strādājot par dziedāšanas skolotāju 1. valsts ģimnazijā un valsts komercskolā Rīgā. Šai laikā Ramats daudz koncertēja un rakstīja mūzikas recenzijas laikrakstā „Latvijas Kareivis" un „Izglītības Ministrijas Mēnešraksta", kā arī sarakstīja mācību grāmatas „Mūzikas pamatmācība", „Balss nostādināšanas pamati", „Mūzikas mācība uzdevumos un jautājumos" u.c. Šai laikā viņš pievērsās arī jaunatnes literātūrai, un J. Rozes apgāds izdeva lugas skolu teātriem „Sniega karaliene", „Eglītes sappi", „Princis gūstā", „Laimes māmiņa", „Puķes", „Zelta ābols" u.c. Šīs lugas, kuŗas padzīvināja Ramata komponēta mūzika, savā laikā bieži izrādītas.

1944. gadā Ramats paidagoģijā un mākslā Latvijas valstij bija nokalpojis jau 35 gadus un gatavojās pārcelties uz Amatas krastiem savā saimniecībā, bet likteņis izrādījās lēmis citādi. Steigā dodoties bēgļa ceļos, Ramats pametа visas garīgās vērtības, jo paņemt līdz varēja tikai pašu nepieciešamāko. Visvairāk viņš nožēlo reto nošu krājumu ar mūzikā aizgājušo komponistu Andreja Jurjāna, Adama Ores, Emīla Melngaiļa, Alfreda Kalniņa u.c. ierakstiem, kā arī jaunākās paaudzes autora Žilinska, Graubiņa u.c. veltījumiem.

Līdzīgi daudziem trimdiniekiem, arī Ramatasvešniecības gaitas nav bijušas vieglas. Daudz nedomājot par dienišķo iztiku, viņš atkal pievērsās iemīļotajam darbam: bēgļu nometnēs Vācijā radās dziedātāju ansambļi un kori, no kuŗiem paliekošu devumu deva Daugavas koris Gēstachtā, ieskaņodams Hamburgas raidītājā 26 latviešu komponistu dziesmas. Ar šo kori Ramats kā diriģents daudz koncertēja kā Vācijas angļu, tā arī amerikāņu pārvaldītājās joslās. Bez paidagoģiskā darba Ramats bija arī virsdiriģents Elbas novada dziesmu dienā un dziesmu svētkos Libekā.

Iecelojis ASV, Ramats apmetās Čikagā un tūlīt sāka organizēt kori. Sākumā tas saucās Eduarda Ramata koris un piedalījās ASV latviešu 1. dziesmu svētkos Čikagā un novada dziesmu svētkos Milvokos, kuŗos Ramats bija virsdiriģents, bet vēlāk paša diriģenta ierosinājumā pārdēvējās par Daugavas kori, par diriģentu aicinot Ramata ieteikto T. Ozoliņu.

Kopš 70. dzīves gada viņš aizgājis pensijā. „Kādreiz spēka vēl pa pilnam, bet dažreiz uzmācas arī pagurums," saka Eduards Ramats. „Mākslai jādod sevi visu, ko es katrreiz nevaru solīt.

Kārlis Ķezbers

Prof. Elfrida Karlsone—Bērziņa

Tautas deju lieluzvedums Klīvlendā

Viens no galvenajiem ASV latviešu 4. vispārējo dziesmu svētku sarīkojumiem Klīvlendā bija tautas deju lieluzvedums. To gaidījām kā lielu, svinīgu notikumu, bet tas atnesa vilšanos. Vispirms gan gribētu cildināt bērnu un jauniešu deju grupas par centību un daudzo stundu ziedošanu, šīs dejas iemācoties, arī par prieku, sajūsmu un aizraušanos, šīs dejas dejojot. Bet attieksmē uz vadību un vadītājiem daudz palika ko vēlēties! Mēs esam paraduši teikt: „Ir viegli kritizēt, ne tik viegli darīt." Un tālab it kā izvairāmies no kritizēšanas. Bet kā gan lai augam, kā lai kļūstam savā sniegumā labāki?

Cik gan viegli ir iegrimt pašapmierinātībā un pat ziņāmā kūtrībā, ja sākam domāt: „Es taču daru tik lielu darbu, un neviens jau neuzdrošinās vai arī nespēs pateikt kritisku vārdu." Vienīgi tā varam izskaidrot, ka šāgada tautas deju lieluzvedums bija tik tālu noslīdējis zem tā līmeņa, kādu redzējām pirms 3 un 5 gadiem. Bez tam, ja salīdzinām šo tautas deju uzvedumu ar šai vasarā Eiropas latviešu dziesmu svētkos Hanoverā redzēto, tad vēl vairāk rodas iespaids, it kā šis būtu sasteigts, neiepārdomāts, neviengabalains.

Esmu pārliecināta, ka man pievienosies daudzie skatītāji, ka sirdī iestrāvo kāda silta jūsma, kad redzam mazos un jaunos dejotājus dejojam mūsu pašu, mums īpatās, tik jaukās un ritmiskās latviešu tautas dejas. Bet tad pēkšņi rodas disonance, kuŗā gan nevaram vainot dejotājus, bet gan, laikam, vadītājus.

Gribētos še uzskaitīt gan bērnu, gan jauniešu grupas, kuŗas lieluzvedumā piedalījās cik izdevās uztvert no programmas un neskaidrā skaļruņa. No ASV bija ieradušies dejotāji ar vaditājiem no Aijovas (Raimonds Grīnmanis), Albanijas (Georgs Nāriņš),Bostonas (Lidija Aboliņa, Ilze Kvēluma, Līga Liepkalne), Čikagas (Elvira un Voldemārs Dzelme), Denveras (Maija Rituma), Demoinas (?), Detroitas (Lidija Zariņa), Filadelfijas (Ieva Greize), Grand Rapidiem (Elvīra Brūna), Indianapoles (Jānis Dabars), Kalamazū (Ruta Mazkrista, Mirdza Paudrupe), Klīvlendas (Olga Krūmiņa), Milvokiem (Lija Pētersone), Mineapoles (Gundega Peniķe, Ikars Sarma), Ņuarkas (Zelma Lapiņa), Ņujorkas (Alfreds un Zigrida Gaujenieki), Ņudžersijas (Pēteris Ozoliņš, Maruta Delle), Pokipsijas (Arvids Ziemiņš, Mudīte Prāmniece), Portlandes (Harijs Saukants), Ročestras (?), Sietlas (Irēne Beleičika), Vašingtonas (?), Ziemeļkalifornijas (Baiba Strada, Aija Reinberga), bet no Kanadas — Hamiltonas (Laimdota Morusa), Montrealas (Juris un Pēteris Zilkalns), Toronto (Zigurds Miezītis, Valda Briede, Ilze Korolkēviča) un Vankuveras (?).

Tātad, no 23 pilsētām ASV un 4 Kanadā vadītāji bija sūtījuši savus dejotājus, un par to viņiem visa atzinība un paldies! Bet — kaut kur kaut kas visā šī lielā uzveduma norisē nebija tā, kā vajadzēja. Ja programmas pusē jau sākās „tautas staigāšana" un daudz apmeklētāju sāk atstāt sarīkojuma telpas, tad mums jāsaprot, ka kaut kādi darīts pāri katram dalībniekam — dejotājam. Dzirdēju kādas mazas meitenītes neapmierināto balstiņu: „Māmiņ, bet es taču atnācu skatīties tautas dejas!" Un: „Kādēļ tā baltā tur staigā?" Esmu pārliecināta, ka šai bērna balsij pievienosies daudzi, arī pieaugušie.

Ja programmā bija uzņemtas 15 dejas, kuŗas pašas par sevi ar uznākšanu, aiziešanu un novietošanos aizņem pietiekami laika — un klāt taču vēl nāca arī atklāšanas norise un „ciema kukuļi", choreografētās tautas dejas no Toronto un Čikagas — vai tad gan vajadzēja to vēl pagarināt? Bija žēl skatīties mazajos dejotājos nīkstam gar rampas malu un gaidām —ko gan?

Uzvedumu pēc īsas dziesmu svētku rīcības komitejas priekšsēža K. Avena uzrunas atklāja ALJAs pr-dis V. Daiga. Pagaŗam Marutas Ludekas skandētam prologam sekoja Vijas Vētras deja (vai dejas?). Diemžēl, viņas kustības neatbilst latviešu kustību raksturam, tā šai gadījumā neatstājot skatītājos paliekošu iespaidu. Ko viņa ar savu deju gribēja mums teikt? Bez tam katrā raksturdejā taču jārāda tieši raksturīgais attieciēgās tautas dejās. Vija Vētra pazuda raibajā dejotāju pulkā, un tā vairāk nekā 10 minūšu aizgāja zudumā. Dejotāji arēnas laukumā no viņas dejas nevarēja redzēt itin nekā. Un vispār, vai šo deju vajadzēja ietilpināt programmā? Arī kokļu un dziedātāju ansambļa 7 dziesmu iespraudums bija daudz par gaŗu. Bez tam sliktā skaļruņa dēļ tikpat kā nekas lielajā telpā nebija sadzirdams. Šim ansamblim varēja ierādīt atsevišķu uzveduma laiku, kā bija Hanoverā, kur tā trīs koncerti jau drīz vien bija izpārdoti. Še ansamblis bija liels, izņemot dažu deju pavadījumus, kas izskanēja jo piemēroti.

Jau sākot ar uznākšanu, gribētos ieteikt vadītājam ar palīgiem raudzīties, lai ieturētu simetriju, kur tā paredzēta. Nevar likt soļot uz centru četriem stariem, no kuŗiem viens pārpusi īsāks nekā pārējie, nepārbaudot iepriekš dejotāju skaitu katrā starā. Arī pati uzsoļošana neapmierināja. Kādēļ jauniešī nevarēja nākt „tecēšanas solītī"? Tajā arī mazāk parādītos neritmiskā iešana kā lēnā solī. Visā uznākšanā reizē ar to nebija dinamikas, kuŗa nepieciešama, lai uzvedums labi izdotos.

Še derētu par paraugu tautas deju uzvedums Hanoverā, kur Vēra Rulliņa lika raitā tecinus solī uzskriet un noskriet no dejas laukuma, un jaunieši to darīja ar lielu prieku, viņu enerģija izpaudās pilnā mērā. Turpretim Klīvlendā likās, ka dejotāji „soļojot" pat lāga nevirzās uz priekšu. Arī mūzikas temps nemaz nebija piemērots šai soļošanai.

Runājot par choreografētajām tautas dejām, būtu jāpakavējas pie šī jautājuma vairāk nekā šai

(Nobeigums 4. lpp.)

Vija Vētra tautas deju lieluzvedumā Klīvlendā dejo pašas horeografēto „Trejdeksnis". Foto: A. Graudiņš

Marija Urnežus

MŪŽĪGAIS ZIEDS

Ceriņi baltie, zilie un sārtie
Aicina ieiet pa ziedu vārtiem,
Pavasars kāzas ar zemi kur svin,
Smaržu burvībām apvīt mūs zin.

Rūpes un nedienas atstājot malā,
Aizklīstam smaidot kā laimīgo salā,
Ceriņu skurbumu reibdami dzert,
Skaistumu dāvājot, skaistumu tvert.

Kāda gan izdoma, Mākslinieks lielais,
Smaržas brīnumu atklājis vielā,
Dvēselē katrā, kaut neuziets,
Dzīvo Viņš, Brīnums pats, mūžīgais zieds.

PANDORA

ARTURS VOITKUS

ROMĀNS II DAĻA

(39. turpinājums)

— Dāvanas vīram, — viņa pārdevējam skaidroja. — Es no tām nekā nesaprotu, bet dodiet man labāko, kas jums ir.

Kad pārdevējs pateica cenas, Ilga mazliet satrūkās: viņa nebija domājusi, ka šie mazie priekšmeti varētu būt tik dārgi. Bet tad viņa, acis nepamirkšķinot, lika pirkumu iesaiņot un pasniedza tirgotavas darbiniekam savu kredita karti. Vincenta saduršana īstenībā bija laimīgs negadījums; viņš bija apdrošināts kā savā, tā Ilgas darba vietā. Divas apdrošināšanas parasti samaksāja vairāk, kā ārstu un slimnīcas lēses prasīja. Ja vien izdosies Vincentu noturēt ļielajā palātā, apdrošināšanas sabiedrību izmaksu pārpalikums šos pirkumus segs.

Muita un sūtījums pārsniedza simt dolaru, un tie bija jāsamaksā skaidrā naudā. Vincenta slimība tāpēc šoreiz bija parocīga: ja vīrs bijis vesels, tad nekad no sava iekrājuma nebaltai stundai nebūtu šo summu ļāvis ņemt. Tagad šai ziņā šķēršļu nebija.

Darbā Ilga ieradās īsi pēc pusdienas pārtraukuma. Dāmu istabā pie spoguļa sakārtojusi matus un iekrāsojusi lūpas, viņa devās pie nodaļas vadītāja.

— Sorry, — viņa teica. — Bet sakarā ar vīra negadījumu ... mēģināju izkārtot, lai viņu pārved uz labāku slimnīcu ... iznāca nokavēt ... Ceru, ka mani sapratīsit ...

— Protams, Mrs. Grieze. Kā klājas jūsu vīram?

— Cik jau labi dotajos apstākļos iespējams. Paldies par vaicājumu.

Vēlāk Kalnupe gribēja Ilgai atdot iesnieguma lapu, bet viņa nepieņēma.

— Lai paliek vien pie jums, kamēr visi paraksti savākti. Man tagad sakarā ar Vincentu var iznākt biežāk būt ārpus biroja, tāpēc labāk paturiet jūs. Vai daudz parakstu vēl trūkst?

Kalnupe saskaitīja. Rakstu tagad bija parakstījuši septiņi darbinieki. Trūka vairāk nekā desmit.

— Ieskaitot jūs pašu, — Kalnupe nobeidza. Viņa sniedza Ilgai papīru un pildāmspalvu.

Ilga pēkšņi atcerējās kādu steidzamu darbu.

— Vēlāk, — viņa teica, — gan es ... kā pēdējā. The least and last, hahaha.

Vēlāk Kalnupe Ilgai jautāja, vai izdevies Griezi pārvest uz Jāzepa slimnīcu.

— Pilnīgi neiespējami. Un ņiņš jau pats arī kājām rokām pretī. Viņam tur esot labi, viņš nekā cita nevēloties. Liela, gaiša istaba, daudz ciešanu biedru visapkārt, sarunas, radio, televizors; dzīvo kā niere pa taukiem, un slimība pati aizmirstas. Liekas, tur notiek nepārtrauktas viesības.

Nākošajā rītā nodaļas vadītājs iesauca pie sevis Kalnupi.

— Kalnupes kundze, — viņš teica, — man stāsta, ka jūs vācot kādam iesniegumam parakstus. Vai tas tiesa?

Kalnupe sastinga.

— Jā.

— Vai drīkstu to redzēt?

Kalnupe iegāja lielajā birojā. Pie viņas galda stāvēja Ilga.

— Vai saodis?

— Jā ... — Kalnupe atvēra atvilktni un izņēma dzeltenos vākus.

— Jūs taču viņam to nerādīsit?!

— Ko tad lai daru?

— Ceru, ka jums vismaz pietiks goda prāta mani no šīs lietas pasargāt. Pietiek, ja jācieš vienam.

Nodaļas vadītājs izlasīja iesniegumu.

— Kas to sacerēja?

Kalnupe nodūra skatienu un neatbildēja.

Priekšnieks brīdi pacietīgi gaidīja.

— Nu? — viņš beidzot pārjautāja. — Jūs pati?

Kalnupe pacēla skatienu.

— Nē. Sacerētāja es neesmu, bet ļāvos pierunāties vākt parakstus.

— Un kas ir autors?

— Jūs mani sapratīsit, ka es to neatklāju.

— Kameradschaft, vai ne? — Nodaļas vadītājs kaŗa laikā bija cīnījies arī Vācijā un lepojās, ka zina vienu otru vācu vārdu.

— Tā ir.

— Labi. Saprotu. Bet pārdomājiet, vai autors ir to vērts, ka viena uzņematies nepatikšanas. Jo man par šo lietu būs jāziņo tālāk.

— Mēs to arī nebijām domājuši slēpt. Vēl tikai trūka visu parakstu.

— Protams, protams. Bet ja tie visi būtu kopā, lieta izskatītos citāda. Tagad jūs man atļausit, ka es pats izvaicāju tos, kas vēl nav parakstījuši. Un ja tie atsacīsies, jūs kā ierosinātāja būsit atbildīga kūdīšanā pret firmas interesēm. Kā redzat, ja pati neesat autore, jūsu interesēs būtu īsto autoru neslēpt.

Kad Kalnupe iznāca no priekšnieka kabineta, lielajā darbistabā to sagaidīja darbīga klusuma gaisotne. Katrs bija noliecies pār savām lapām un grāmatām, rakstāmmašīnas un skaitļotāji klabēja, un Kalnupes ierašanos neviens nelikās redzam. Kalnupe apsēdās pie sava galda, iespieda pieri delnā un domāja. Šeit viņas dienas, tātad, bija skaitītas. Ļaunākais — pie kā vien citur viņa meklēs darbu, tas apjautāsies pie Birka, kāpēc viņa darbu atstājusi. Un iznākums tad bija skaidrs. Jau otrā vai trešā dienā tai paziņos, ka pašreiz, diemžēl, viņas pakalpojumi nenoder, ka viņas plašā pieredze un zināšanas būtu jāsamaksā ar algu, kādas firma attiecīgajam darbiniekam nav paredzējusi. Citur būs cits iemesls, bet gala rezultāts būs tas pats: paldies, nē.

Jo — kas grib savā firmā nodarbināt nemierniecī?

Viņa juta uz pleca roku. Nedzirdēta bija pieslīdējusi Ilga Grieze.

— Iznāciet dāmu istabā, — Ilga pačukstēja un, atbildi nenogaidījusi, tūlīt devās tālāk.

Kalnupe juta uzvilņojam īgnumu: šī bija viņas nepatikšanu vaininiece — neklausīt! Bet šo vēlēšanos tūlīt nomainīja cita, spēcīgāka: iet un pateikt savas patiesās domas un norādīt uz goda pienākumu pašai pieteikties. Ilga taču vienmēr daudzināja goda prāta jēdzienu.

(Turpinājums sekos)

Tautas deju ...

(Pārnesums no 3. lpp.)

rakstā iespējams. Vērojot pēdējā laika choreografijas, kuŗas dažī vadītāji veido no sen zināmiem deju soļiem un piegudro klāt kaut ko „efektīvu", rodas iespaids, ka pastāv cenšanās tikai pēc efekta. Jā, kā tad varētu rasties jaunas tautas dejas? Mēs taču vēlamies kaut ko jaunu! Tāpat kā tautas dziesmās, arī tautas dejās kādam taču jābūt tam „sācējam", — bet ja šis sācējs neiedziļinās tautas deju īpatajā ritmā un soļos, tad var iznākt tikai „tūŗu un soļu kokteilis" bez jebkādas paliekošas vērtības, kā bija redzams 1963. gada „deju dejā" un vairuma šā gada „ciema kukuļos".

Mēs jau varam „izdejot" katru tautas dziesmu, varam arī drāmatiski iztēlot visu tajā notiekošo, bet — vai to mēs uzskatīsim par tautas deju? Bieži vien dejotāji, sanākot kopā, izdomā „jaunas tūres", bet — vai vai mums būtu reizē ar to jārada arī jauni soļi, patapināti no citu tautu dejām?

Lieluzvedumu atklāja ar deju „Drīziņš". Nedz nosaukums, nedz pati deja neatbilst tam, kas ar to gribēts teikt. Bet nākotne rādīs, cik tālu tā ieies mūsu tautas deju lietošanā. Šis „Drīziņš" un „Jūrmalnieks" nelikās labākā izlase.

Mazie dejotāji ar „Krusta deju", Jautro viju", „Ritēniti", „Jautro pāri" un ar savu deju prieku, ar visai labo ritma izjūtu, iepriecināja skatītājus gandrīz vai visvairāk. Bet, tāpat kā lielākajiem dejotājiem, uzkrita viņu kāju it kā pieplakšana zemei — soļi šļūca, vilkās. Trūka spraiguma, atraisīšanās no zemes.

Teciņus skrienot, ceļiem jābūt „kā pātagām" (kā trisdesmito gadu sākumā teica vecais Henķa tēvs, kurš īsti rādīja, kā „tecēt"; arī Johanna Rinka, Latvijas neatkarības laika tautas deju pētītāja un mācītāja, varētu vēl tagad sniegt daudz labu padomu).

Polkas soļis kļuvis par it kā „stampāšanu", bez īsta spraiguma. Vai vadītājiem „galvenie vadītāji" nebija devuši norādījumus soļu izpildījuma un deju ritmu ziņā? Diezgan bieži vērojām, ka atsevišķas grupas vienā un tai pašā dejā lieto citādus soļus.

Vēl būtu jāvērš uzmanība arī uz to, lai meitenņu matu sukājums nebūtu pašreizējais „jo nekārtīgāk, jo labāk" veidojums. Tāpat galvās visām meitenēm vajadzētu būt vainadziņam. Ja nav tautas tērpa vainaga, tad — kas gan varētu būt skaistāks par ziedu vainadziņu?

Arī roku pozicijas zēniem un meitenēm būtu jāvienveido, lai zēni tiešām izskatītos vareni, lepni un līksmi, bet meitenes pastu staltumu, pašapzinīgumu un lepnu stāju.

Uz stingrāko grupu vadītājiem būtu jāatgādina nestāvēt uzvedumā laikā uz deju grīdas pie savas grupas, vai pat to apstaigājot. Tas rada nesagatavotības iespaidu un arī traucē novietojuma zīmējumu. Nedomāju, ka dejotāju grupa jūtas labi, ja vadītājs dejas laikā to apstaigā, it kā palīdzība vēl būtu vajadzīga.

Izvērtējot visu deju izpildījumus, jo sevišķi izcēlās „Ačkups" un „Sudmaliņas". Tajās likās, it kā dejas prieks pats būtu atraisījies un nu „pirb un lēkā" lielā pacilātībā. Un tad atkal nāk prātā doma: vai mums jāmeklē jaunas „formas" sveštautiešu tautas dejās, ja mums pašreiz ir apzinātas krietni vairāk nekā 50 deju? Tik daudz dažādības mēs varam iegūt ar uznākšanu un aiziešanu no deju grīdas, tāpat ar grupu grupēšanu, ka lielajos tautas svētkos sarežģītās choreografijas varētu arī izpalikt.

Arī ar „ciema kukuļiem" jābūt uzmanīgiem. Īpašai žūrijas komisijai tie būtu jānovērtē, lai neieviestos mums sveši un nepiemēroti elementi, lai šie „ciema kukuļi" neizvērstos tikai par laika kavēkli — uzjautrināšanos.

Vēl gribētos pieminēt mūzikas — pavadījuma saskaņošanu ar dejojumu. Pārāk bieži šoreiz bija gadījumi, kad mūzikas un dejas sākums un beigas nepavisam nesakrita. Tas un arī pārāk biežie ritma „pārpratumi" radīja nesagatavotības iespaidu. Ja uzņemamies vadību, tad arī jāgādā par to, lai pavadījumi būtu piemēroti un saskaņoti. A. Semenova vadībā spēlētie akordeona pavadījumi piekļāvās vislabāk. E. Slaucītāja tautu orķestris, šķiet, nebija pietiekami samēģinājis ar dejotājiem, un arī vadītājs tiem nepalīdzēja ritma ziņā. Kokļu ansambļa pavadījumi A. Jansona vadībā atstāja loti labu iespaidu, kaut traucēja sliktā skaņuņa iekārta.

Žūrijas komisija (būtu bijis interesanti lasīt šos svarīgos vārdus programmā) par labākajām novērtēja Bostonas un Čikagas deju grupas.

Uzvedumu pabeidzot, mazos dejotājus, kuŗi visu laiku bija „kvērnējuši" malā, dažus pievienoja lielo grupām, daži palika neziņā malā. Viss nobeigums bija bez jebkāda kāpinājuma. Tāpat kā sākums neiešķīla nekādu sajūsmas dzirksti, arī beigas bija it kā bez beigām.

Negribētos piedzīvot, ka tautas deju uzvedumi ieslīd galveno vadītāju iedomātajā: „Ek, gan jau būs labi!". Labi būs tikai tad, ja ņemsim palīgā arī visus tos, kuŗi dara to „mēlno darbu" — atsevišķo grupu vadītājus, lai, ar tiem satiekoties, sarakstoties un izmainoties domām, viss celtos augstāk un labāk!

Jauno mācību gadu uzsākot, Toronto latviešu biedrības sestdienas skolas pārzine A. Martinsone uzrunā audzēkņu saimi; pie skolas karoga (no kreisās) stāv Vizma Maksiņa, Pēteris Snucins un Dzintra Krēsliņa. Foto: J. Liģers

„Dar man tēvis, pastaliņas"

TORONTO LATVIEŠU SKOLAS UZSĀK JAUNO MĀCĪBU GADU

Sākoties jaunajam mācību gadam, skolu darbu septembŗa pirmajā nedēļas nogalē atjaunoja arī TLB sestdienas skola un TLTA sestdienas ģimnazija. Pēdējā mācības uzsāka jau 6. septembrī Latviešu nama telpās. Ģimnazijai audzēkņu skaita ziņā šis būs rekorda gads, jo pieteikti 105 skolēni. Līdz šim lielākais audzēkņu skaits bija 1963./64. mācību gadā — 98. Trīs no šogad pieteiktajiem skolēniem nepilnīgas latviešu valodas dēļ tomēr nevarēs sekot mācībām. Pirmajā acumirklī tas varētu likties bēdīgi, pat nožēlojami, bet patīkams iepriecinājums ir tas, ka šie latviešu jaunieši, par spīti agrākajiem apstākļiem un iespējām, tomēr vēlas iegūt latviešu izglītību un reizē ar to iekļauties latviešu sabiedrībā. Ir zināmi arī vairāki citi līdzīgi jaunieši, tādēļ ģimnazijas vadība apsvēr iespēju organizēt īpašu klasi audzēkņiem, kuŗu latviešu valodas zināšanas nepilnīgas skolas kursa apmērā. Visi interesenti aicināti pieteikties jau tuvākajā laikā pie ģimnazijas direktrises V. Slaviešas (161 Castlefield Ave, Tronto 12, Ont.; tālr. 483-4258).

Ģimnazijas 1. klasē šogad reģistrēti 36 audzēkņi, 2. klasē — 25, 3. klasē — 13 un 4. klasē — 28. Ja mācību gadu pabeigs un pārbaudījumus izturēs visi abiturientu klases audzēkņi, tad paredzams, ka šo mācību gadu ģimnazijas vēsturē varēs atzīmēt arī kā lielākā izlaiduma gadu. Ģimnazijā pašreiz darbojas 12 skolotāju.

TLB sestdienas skola mācību gadu uzsāka 7. septembrī Džeses Kečama publiskajā pamatskolā ar svinīgu aktu, kuŗā svētbrīdi vadīja māc. A. Briedis. Skolas pārzine A. Martinsone, uzrunājot audzēkņu saimi, norādīja, ka šis ir Latvijas dibināšanas 50. atceres gads, tādēļ kā bērniem, tā arī vecākiem tam jāveltī kāds labais darbs. Bērni to varētu darīt, uzrādot iespējami labākās sekmes mācībās, bet vecāki, ieteicot latviešu skolu apmeklēt viņu paziņu un draugu ģimeņu bērniem.

A. Martinsone paziņoja arī šāgada vēstuŗes darba sacensības tematu abiturientu klasei: „1918. gada 18. novembris." Sacensībā ietelp rakstu darbs un mutvārdu atbildes par uzdoto tematu. Vecāki acināti palīdzēt bērniem ar piemērotu materiālu sagādi, kā arī ierosinājumiem un paskaidrojumiem, bet ne darba uzrakstīšanu. Sacensības rezultātus un godalgotos darbus paziņos Latvijas valstssvētku aktā, kas šogad paredzēts 16. novembrī.

Skolas vecāku padomes pr-dis R. Kurzemnieks izteica labākos novēlējumus kā skolēniem, tā arī skolotājiem un vecākiem, aprādot arī dažas grūtības, kuŗas skolas darbā jāpārvar. Novēlējumus teica arī Latviešu virsnieku apvienības Kanadā valdes pr-dis A. Krūmiņš.

Pēc svinīgā akta visās klasēs notika pirmās trīs mācību stundas. Skolas darbā no jauna par skolotāju iesaistīta Karita Ezerkalne, bet par palīgskolotājām TLTA ģimnazijas pēdējās klases audzēknes Velta un Maija Kuperes.

Skolas tiešais audzēkņu skaits pašreiz vēl nav zināms, bet domājams, ka, līdzīgi iepriekšējiem gadiem, tas būs tuvu pie 400. No jauna pirmskolas klasē pieteikti vairāk nekā 20 bērnu. Skolas darbs šogad risināsies 13 klasēs, bet iespējams, ka jau tuvākajā nākotnē būs jāiekārto vēl īpaša klase bērniem, kuŗu latviešu valodas zināšanas ir nepietiekamas.

R. N.

☆ Pirmā sieviete — veterinārārste Bādenas apgabalā, Rietumvācijā, kā arī Freiburgas veterinārajā institūtā ir latviete Dr. med. vet. Elza Ozoliņa. Sakarā ar 65. mūža gada sasniegšanu 12. augustā latviešu ārsti darba vietā, kuŗā viņa strādājusi 12 gadu, godināja darba biedri un Rietumvācijas valdības pārstāvji, pasniedzot viņai Nopelnu krustu ar lenti. Dr. E. Ozoliņa publicējusi arī vairākus zinātniskus darbus un doktores grādu saņēmusi Berlīnes Fr. Vilhelma universitātē 1944. gadā.

☆ Adelaidē, Dienvidaustrālijā, radusies jauna latviešu pilntiesīga baletdejotāja. Aiva Ošīte iztu-rējusi gala pārbaudījumus Britu karaliskajā deju akadēmijā, iegūstot A.R.A.D. mākslinieces grādu.

Labi izdevušies kapu svētki

Toronto latviešu ev.-lut. draudžu kopīgi rīkotie kapu svētki Jorkas kapsētā latviešu nodalījumā 8. septembrī bija pulcinājuši krietni vairāk par 1000 apmeklētāju. Atvasaras skaistā un saulainā diena bija sevišķi labvēlīga piederīgajiem, draugiem un paziņām, lai pasērstu un pieminētu aizgājējus labi koptajā kapsētā.

Sākuma liturģiju vadīja Sv. Andreja draudzes māc. Ā. Cops, bet svētrunu un beigu liturģiju teica Sv. Jāņa draudzes gans arhibīskaps A. Lūsis, pakavēdamies pie evaņģelija vārdiem, „Es pajaujos uz Tevi, Kungs, jo tu esi manis Dievs". Lūgšanā Austrumu draudzes māc. pieminēja arī nesen Austrālijā mirušo Lāčplēša kara ordeņa kavalieri plkv. Arvidu Krīpenu un nule autokatastrofā nogalinātō E. Slaucītāja tautu orķestŗa dalībnieku Andreju Virbuli. Izvēlētajām kapu svētku dziesmām mūzikālo pavadījumu deva Toronto latviešu tautu orķestris diriģenta E. Slaucītāja vadībā.

Pēc kapu svētku dievkalpojuma daudzi apmeklētāji izklīda plašajā latviešu kapu nodalījumā un pakavējās pie savu aizgājēju kapu kopiņām. Vairākiem pēdējā laikā mirušajiem iesvētīja arī kapu pieminekļus un piemiņas plāksnes: archibīskaps A. Lūsis — Jānim Jansonam, Valdemaram Gravam un Kārlim Kiršam, māc. A. Briedis — Robertam Paškim, Edvardam Dāboliņam, Ludvigam Freimanim Hildai Palmerei un Pēterim Vītoliņam, bet māc. Ā. Cops — Alfredam Ābolkalnam, Johanam Birnim, Kārlim Āberam, Valdemāram Hartmanim, Kārlim Kalniņam, Malvīnei Baldumai—Kronei un Pēterim Mantniekam.

R. N.

Toronto latviešu biedrības sestdienas skolu jaunā mācību gada pirmajā dienā apciemoja tāls viesis — māc. Jēkabs Mekšs no Brazilijas, pastāstot arī par tīģeŗiem un šīs Dienvidamerikas zemes dabu. Sarunā ar 4. klases audzēkņiem Vili Osi (pa kreisi) un Eduardu Lakšēviču māc. J. Mekšs norādīja: „Brazilijā latviešu zēni runā spāniski, še angliski. Kā jūs savā starpā sapratīsities, ja nemācīsities latviski?" Foto: J. Liģers

SĒRU GĀJIENS HAMILTONĀ

Hamiltonas slovaku apvienība 28. augusta vakarā bija noorganizējusi demonstrāciju pret Pad. savienības okupāciju Čechoslovakijā. Tajā bez slovakiem un čehiem piedalījās arī rumāņi, ungāri, japāņi, latvieši, lietuvieši un igauņi ar saviem nacionālajiem karogiem un plakātiem, pie tam vairāku etnisko grupu sievietes bija ģērbušās tautas tērpos. Plakātos bija lasāmi saukļi „Krievi, ejiet mājās", „Nav starpības starp nacismu un komūnismu", 1940. gadā Lietuvā, 1968. gadā Čechoslovakijā" u. t. t.

Demonstrācijas gājiens sākās Hamiltonas nomalē un virzījās uz pilsētas centru. Pie pilsētas valdes nama runāja slovaku apvienības pr-dis A. Malleus, nosodot varmācīgo Čechoslovakijas okupāciju un vēršot brīvo tautu uzmanību uz Pad. savienības nemitīgajiem meliem un imperiālisma tieksmēm. Viņš visus aicināja palīdzēt tautai, kuŗa no jauna nospiesta ceļos, lai smaktu verdzībā.

Hamiltonas pilsētas galva V. Kopš atbildē solījis darīt visu iespējamo čechoslovaku tautas traģēdijas mazināšanai un tās moŗāles celšanai. Bez pilsētas galvas vēl bija ieradušies 6 domnieki, bet pašā demonstrācijā piedalījās ap 500 etnisko grupu piederīgo.

Tad gājiens turpinājās uz kritušo karavīru pieminekli, kur nolika ziedus godinājumam un uzticības apliecinājumam tiem, kas diendienā krīt, cīnoties par brīva cilvēka tiesībām, kuŗas komūnisms laupījis jau miljoniem.

Demonstrācijas dalībniekus un sapulcējušos uzrunāja arī Hamiltonas rietumdaļas pārstāvis Kanadas parlamentā Linkolns Aleksandrs, pirmais melnais parlamentārietis. Sēru gājiena noslēgumā Kanadas un Čechoslovakijas himnas izskanēja kā lūgšana Visvarenajam un izmisīgs sauciens pēc palīdzības apspiestajām tautām!

J. G.

KRISTĪGĀS JAUNATNES SALIDOJUMS

„Mainīgais un nemainīgais kristīgajā ētikā" būs galvenais temats vai vadmotīvs pirmajam latviešu kristīgās jaunatnes salidojumam Kanadā, kas 12. un 13. oktobrī notiks Sv. Jāņa baznīcā Toronto. Salidojumu vadīs māc. Ivars Gaide no Klīvlendas, bet referenti bez archibīskapa A. Lūša būs Baznīcas virsvaldes jaunatnes darba referents māc. P. Nesaule, LELDAAs Kanadas apgabala svētdienas skolu un jaunatnes darba vadītājs māc. A. Voitkus.

Salidojumam jaunieši 16 — 21 gada vecumā aicināti pieteikties līdz 22. septembrim pie savu draudžu mācītājiem vai pie māc. A. Voitkus (3438 Rosedale Ave, Montreal, Que.; tālr. 489-3224). Dalībniekiem paredzēta neliela reģistrēšanās maksa.

R. N.

TORONTO ZIŅAS

● Ilggadējais Sv. Jāņa draudzes revīzijas komisijas loceklis un priekšsēdis Jānis Liepiņš 75 gadu vecumā miris Humber Memorial slimnīcā. Viņu pēdējā gaitā uz Jorkas kapu latviešu nodalījumu 9. septembrī izvadīja archibīskaps A. Lūsis. Aizgājējs Latvijā strādāja par mežzini. Par viņu sēro dzīvesbiedre Anna, dēls Valdemārs ar ģimeni, meita Mirdza Hausmane ar ģimeni un dēls ar ģimeni Latvijā.

● Sākot ar 15. septembri, Sv. Jāņa draudzes dievkalpojumi baznīcā Toronto notiks rēgulāri katru svētdienu plkst. 11 rītā. Dievkalpojumos lietos jaunās dziesmu grāmatas. Draudzes jaunieši, kas paredzējuši iesvētīties, aicināti pieteikties līdz 6. oktobrim pie archibīskapa A. Lūša.

● Toronto latviešu filatelistu kluba pirmā sanāksme šoruden notiks 22. septembrī plkst. 2 dienā P. Rudlapa dzīvoklī (117 Westrose Ave, Toronto 18; tālr. 239-0701). Biedri, kuŗi vēlas piedalīties baltiešu pastmarku izstādē 2. un 3. novembrī, aicināti savus klāstus sagatavot un iesniegt līdz 15. oktobrim. Sakarā ar izstādi klubs izdevis arī īpašas aploksnes, kuŗas maksā 10 centu gabalā. Pieprasījumi adresējami: Latvian Philatelic Club, Box 154, Station „E" Toronto 4, Ont.

● Satiksmes negadījumā 5. septembrī uz 401. autoceļa netālu no Dixie Rd. nogalināts 53 gadus vecais Andrejs Donats Virbulis. Pavadot sava atvaļinājuma pēdējās dienas, viņš bija nolēmis apmeklēt savu lauku saimniecību Mountforestā, bet negadījuma vietā, kuŗā tieši notiek plašāki ceļa pārbūves darbi, nezināmu iemeslu dēļ iebraucis pretējā virziena ceļā un sadūries ar kādu pretim braucošu mašīnu. Arī tās braucējs ievainots, bet dzīvība nav apdraudēta. A. Virbuļa dzīvesbiedre mirusi jau 1964. gadā, bet citu piederīgo viņam Kanadā nav. Konstatēts arī, ka A. Virbulis nav atstājis testamentu, tādēļ visus viņa īpašumus un noguldījumus pārņems valdības iestādes. Cik zināms, nelaikim bez jau minētās lauku saimniecības Toronto piederēja māja un arī krietni noguldījumi. No tiem valdības iestādes apbedīšanas izdevumu segšanai atvēlējušas ap 1500 dol. A. Virbulis bija ilggadējs Smith transporta firmas darbinieks, pēdējā laikā strādājot par darbu vadītāju. Latviešu sabiedrībā viņš bija pazīstams kā E. Slaucītāja tautu orķestŗa dalībnieks un iecienīts arī kā savas deju kapellas vadītājs. Aizlūgumu 6. septembrī Portera bēŗu mājā vadīja tēvs Jānis no Montrealas, goda sardzē stāvot DV Toronto nodaļas un tautu orķestŗa dalībniekiem. Aizgājēju pēdējā gaitā uz Jorkas kapu latviešu nodalījumu 10. septembrī izvadīja prāv. Dr. B. Kokins.

● Sakarā ar DV Toronto nodaļos bibliotēkas vadītāja E. Plūmes satiksmes negadījumu bibiliotēka 8. septembrī nebija atvērta, ko apmeklētāji lūgti atvainot. Šī vienīgā latviešu bibliotēka Toronto, kuŗa iekārtota DV namā (125 Broadview Ave) atvērta katru svētdienu no plkst. 2— 4pēcpusdienā. Jauni lasītāji un atbalstītāji arvien gaidīti.

● DV namā iekārtotais klubs „Jautrais ods", sākot ar 26. augustu, saņēmis oficiālu alkoholisko dzērienu tirgošanās atļauju. Piektdien, 13. septembrī, klubs būs atvērts no plkst. 6 — 12 vakarā.

● Pirms četriem gadiem Ērikam Caunem Dr. Vilsons izdarīja sarežģītu sirds operāciju, lietojot plastikas vārstuļus. Operācija izdevās labi, un E. Caunes veselības stāvoklis ievērojami uzlabojās. Viņš ne tikai rēgulāri strādāja kādā mērniecības firmā, bet labprāt piedalījās arī sabiedriskajā dzīvē un nule apmeklēja ASV latviešu dziesmu svētkus Klīvlendā. Tādēļ jo liels bija mātes Teklas pārsteigums, kad 5. septembŗa rītā atrada dēlu gultā mīrušu, nāvi konstatējot pēc nogādāšanas Sv. Džozefa slimnīcā. Nelaiķi pēdējā gaitā uz Jorkas kapu latviešu nodalījumu 7. septembrī izvadīja prāv. B. Fedders.

● Latviešu baptistu draudzes māsu pulciņš 8. septembrī pēc dievkalpojuma Valmera ielas baznīcas ļaudīs bija rīkojis tējas vakaru, kuŗā māc. R. Ekšteins stāstīja par savu neseno ceļojumu pa Braziliju un Bolīviju, referātu papildinot ar uzņēmumu demonstrējumu. 46 dienu ilgais ceļojums galvenokārt aptvēra Braziliju, kur māc. R. Ekšteins apmeklēja latviešu kolonijas un baptistu draudzes. No tām lielākās, ar vairāk nekā 300 draudzes locekļiem, ir Sanpaulā un Nova Odesā. Bolīvijā māc. R. Ekšteins iepazinās ar latviešu misijas darbu Rinkonā, kur darbs primitīvos apstākļos prasa lielu uzupurēšanos un pašaizliedzību. Sākot ar 31. oktobri Toronto latviešu baptistu draudze atjaunos rēgulāros ētisko pārdomu vakarus Latviešu namā. Draudzes 17. gadasvētki paredzēti 3. novembrī Valmera ielas baznīcā ar Čikagas latviešu baptistu draudzes mācītāja, koŗa un solistu piedalīšanos.

● Kanadas 7. atklātās meistarsacīkstēs šachā, kuŗas notika no 24. augusta līdz 2. septembrim Toronto universitātes Hart House telpās, piedaloties 164 šachistiem no ASV, Kanadas un dāņu lielmeistaram Larsenam, uzvarēja pēdējais ar 10,5 no 11 iespējamiem punktiem. Turnīrs notika pēc Šveices sistēmas, katram dalībniekam spēlējot 11 spēļu kārtu. Dalībnieku vidū bija arī 6 latvieši, no kuŗiem sekmīgākie izrādījās torontiešī A. Zuntaks un V. Hemmelis, katram iegūstot 7,5 punktu un kopā ar 10 citiem šachistiem dalot 11. — 22. vietu. Montrealietis Ēriks Leimanis ieguva 7 punktus, viņa brālis Andris Leimanis no Toronto 6 punktus, bet torontiešī A. Strojevs un J. Veinbergs katrs pa 5,5 punktiem.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzē šogad iesvētītie jaunieši: Pēteris Landovskis, māc. A. Voitkus un Erika Bražinska.

AICINĀJUMS BIJ. 3. JELGAVAS KĀJNIEKU PULKA KARAVĪRIEM

1969. g. 16. augustā aprit 50 gadu kopš 3. Jelgavas kājnieku pulka dibināšanas. Lai šo dienu pienācīgi atzīmētu un izdotu piemērotu nelielu grāmatu, pulka bijušie karavīri

(virsnieki, instruktori un kareivji),

kuŗi ilgāku vai īsāku laiku bijuši pulka sarakstos, aicināti līdz š. g. 1. novembrim pieteikties, uzdodot savas adreses, pie: 1) V. Likerta, Duesseldorf - Wersten, Kärntner Weg 44, W. Germany; 2) K. Bencona, 223 High Park Ave., Toronto 9, Ont., Canada un 3) V. Zuša, 32 Dayton St., Apt. A-2, Newark, N. J., 07114, U.S.A.

Ja kādam ir 1939. gadā izdotā pulka vēstures grāmata, lūdzam to pieteikt.

Iniciātoru grupas vārdā K. Bencons

● Latviešu kara invalīdu apvienība Kanadā aprūpes līdzekļu iegūšanai noorganizētās mantu loterijas izloze paredzēta 2. novembrī. Galvenie laimesti ir gleznas, daiļamatniecības izstrādājumi, foto un radio aparāti un citi priekšmeti No 7000 lozēm puse izplatīta ASV. Visi ložu saņēmēji un tālākizplatītāji lūgti norēķināties līdz 10. oktobrim lozes norādītajā veidā.

● Pēc ilgākas slimošanas Peel slimnīcā 27. augustā miris 80 gadu vecais Fricis Šteinbergs. Viņa dzīvesbiedre mirusi jau 1964. gadā. Par aizgājēju Toronto sēro dēls Edgars, meita E. Gulbe ar ģimeni un meita ar ģimeni Latvijā. Nelaiķi pēdējā gaitā uz Jorkas kapu latviešu nodalījumu izvadīja māc. Ā. Cops.

Svētku dienasgrām

(Pārnesums no 1. lpp.)

ba slikta, par spīti skaļruņiem. Dažs labs pieteikts vārds paliek nesaprasts, tad lasa 'anonimais', jo klausītāju vairums visus autorus personīgi nepazīst. Maz jaunu darbu, vairums jau publicēti vai kaut kur citur lasīti. Skaļus aplausus par labu un dzirdamu lasījumu izpelnās Valdis Krāslavietis. Astrīdu Ivasku sirsnīgi sumina par dzejoli „Vēstule tēvam". Vēl nedzirdētus prozas fragmentus lasa Ilze Šķipsna un Tālivaldis Ķiķauka. Ivars Lindbergs dzen mākoņos naglas, kur pakārt savas domas, bet izpelnās skaļus aplausus. Mierīgs ir Pēteris Aigars no Londonas, domājot, ka Latvija būs un augs no tiem, kas nepārdodas. Zenta Liepa lasa klusi. Kā vienmēr, spēcīgs un savdabīgs ir Valentīns Pelēcis, bet Gunārs Saliņš dzied par tankiem, kas žvadz Rīgas un Prāgas ielās, Aina Zemdega — par kapsētām. Pēdējā debitē Velta Toma — dzejniece ar sauli sirdī, kā viņu pieteic Ivars Lindbergs. Viņa kļuvusi klusāka un lēnāka, kamēr agrāk dzejnieces valoda bija skaļa un sprēgāt sprēgāja. Bez 'kultūras sakariem' nav iespējams iztikt arī mūsu lielajos nacionālajos svētkos: Ivars Lindbergs it kā piedevai nobeigumā nolasa kādu okupētās Latvijas dzejnieka Māra Čaklā darbu."

Kad beidzas rakstnieku cēliens, koŗu un dejotāju grupas jau pulcējas svētku gājienam. „Mums palīdz Dievs," saka kāds tautietis, un viņam liekas, taisnība, jo rīta cēlienā vēl smidzināja lietus un lika bažīties, vai svētku parāde maz varēs notikt. Tā tomēr izvēršas spoža un grandioza.

Klīvlendas dziesmu svētku ietvar os notikušajā ta vedumā noskatās (no kreisās) Amerikas latvieš des priekšsēdis prof. P. Lejiņš ar dzīvesbiedri, Alc Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītājs prof. D svētku rīcības komitejas priekšs ēdis Kārlis Ave

Ielu malās uzgavilē skatītāju tūkstoši, bet tie galvenokārt ir tikai latvieši.. Aiz ASV, Kanadas un Latvijas karogiem nes dziesmu svētku standartu, kuŗš ceļo no vieniem dziesmu svētkiem uz otriem visā brīvajā pasaulē. Uz Klīvlendu tas atsūtīts no Hanoveras, Vācijā. Seko virsdiriģenti ar solistiem, tad daudzie koŗi, kopīgā grupā dejotāji. Mirdz košie tautas tērpi, žvadz sudrabā kaltās rotas.

Kopkoŗa koncerta zālē aiz dziedātāju estrādes paceļas mākslinieka Bernharda Sniedzes uzburta senlatviešu pils ar trim augstiem torņiem, aiz tiem uzlēcoša saule. Dziedātāji ieņem vietas estrādē. Uz pelēkā, latvju rakstiem rotātā aizmugures fona brīniškīgi izceļas tautu meitu tērpu košums; arī liela daļa bāliņu ir tautas tērpos, pārējie baltos krekļos.

Ieskanas fanfāras. Pēc ASV himnas svētku rīcības komitejas pr-dis K. Avens novēl šiem svētkiem Latvijas dibināšanas 50. gadskārtā kļūt par latviešu sacelšanās dziesmu cīņā par brīvības atgūšanu tautai. „Lai dziesmās atmirdz latvju dvēsele, un lai tie, kas valda, redz un dzird, ka neviens nevar nomākt garu. Latvija, šī ir tava diena, par tevi dziedam un lūdzam!" dziedātāju un klausītāju tūkstošu vārdā saka K. Avens. Zāle iegrimst tumsā, tad prožektoru staru kūlī parādās režisors Ansis Tipāns, kas prologam skandē Leonīda Breikša „Lūgšanu", kamēr otrā staru kūlī mēmi stāv aktrise Maruta Ludeka, simbolizējot Latviju.

Kad virsdiriģentiem simboliski novēlēts latviešu 1. vispārējo dziesmu svētku virsdiriģenta Indriķa Zīles takts zizlis, vareni iebrāzmojas Latvijas himna, koristu un klausītāju jūsmīgi dziedā-

sule Marina Mei
konsuls Pīšers,
vietnieku nama
niks un Mičels.
Apmēram stu
certa atklāšana
kāņu puses run
prokurors Saks
be), atzīdams, k
atbildīgas par t
saules kara nav
bas atjaunošanu
Runātājs norād
tagad staigā d
lās, būtu aizsūtā
nību iepazīties,
spiešana. Proku
na izraisa aplau
iebrāzmojas vēl
publikāņu kandi
denta vēlēšanās
apsveikuma tele
šanas.

Tad mainoties
priekšā stājas v
no Skulte, Jānis
Kalnājs, Jānis
berts Zuika, sāk
minācijai — lie
koncertam, dzie
sīm no 53 dzie
ASV un Kanadā
ties simfoniska
Dziesmas angļu
Dagis, bet piem
diriģentiem un
vārdā pasniedzā
Tad koncerts be
nālajām baltu k
dām, dziedātāji
jiem atvadoties,
atkal dziedāt La
dziesmu svētkos.

Jau pēc pusot
ratona viesnīcā s
balle, kas rēzē r
kuŗā katrā spēļ
katrs cita raksti
jot ap 5000 bal
ties, vai griezties
ņās, vai arī lēkāt

O ZIŅAS

o apmeklētāji lūgti atvainot. ī vienīgā latviešu bibliotēka To-onto, kura iekārtota DV namā 25 Broadview Ave) atvērta kat-svētdienu no plkst. 2— 4pēc-usdienā. Jauni lasītāji un at-alstītāji arvien gaidīti.

DV namā iekārtotais klubs Jautrais ods", sākot ar 26. au-ustu, saņēmis oficiālu alkoholis-o dzērienu tirgošanās atļauju. iektdien, 13. septembrī, klubs s atvērts no plkst. 6 — 12 va-ārā.

Pirms četriem gadiem Eri-am Caunem Dr. Vilsons izdarī- sarežģītu sirds operāciju, lie-jot plastikas vārstuļus. Operā-ja izdevās labi, un E. Caunes eselības stāvoklis ievērojami uz-bojās. Viņš ne tikai rēgulāri rādāja kādā mērniecības fir-ā, bet labprāt piedalījās arī biedriskajā dzīvē un nule ap-eklēja ASV latviešu dziesmu ētkus Klīvlendā. Tādēļ jo liels ja mātes Teklas pārsteigums, d 5. septembra rītā atrada dē- gultā mirušu, nāvi konstatējot c nogādāšanas Sv. Džozefa imnīcā. Nelaiķi pēdējā gaitā Jorkas kapu latviešu nodalī-mu 7. septembrī izvadīja prāv. Fedders.

Latviešu baptistu draudzes āsu pulciņš 8. septembrī pēc vkalpojuma Valmera ielas znīcas telpās bija rīkojis tē-s vakaru, kurā māc. R. Ek-eins stāstīja par savu nesenō ojumu pa Braziliju un Bolī-u, referātu papildinot ar uz-mumu demonstrējumu. 46 die-ilgais ceļojums galvenokārt tvēra Braziliju, kur māc. R. šteins apmeklēja latviešu ko-nijas un baptistu draudzes. No n lielākās, ar vairāk nekā 300 audzes locekļiem, ir Sanpaulā Nova Odesā. Bolīvijā māc. R. šteins iepazinās ar latviešu sijas darbu Rinkonā, kur rbs primitīvos apstākļos pra-lielu uzupurēšanos un pašaiz-bzību. Sākot ar 31. oktobri To-nto latviešu baptistu draudze aunos rēgulāros ētisko pārdo-vakarus Latviešu namā. audzes 17. gadasvētki pare-ēti 3. novembrī Valmera ielas znīcā ar Čikagas latviešu bap-stu draudzes mācītāja, kora un listu piedalīšanos.

Kanadas 7. atklātās meistar-ikstēs šachā, kuras notika no augusta līdz 2. septembrim ronto universitātes Hart use telpās, piedalīties 164 ša-stiem no ASV, Kanadas un u lielmeistaram Larsenam, arēja pēdējais ar 10,5 no 11 pējamiem punktiem. Turnīrs ka pēc Šveices sistēmas, kat-n dalībniekam spēlējot 11 spē-kārtu. Dalībnieku vidū bija 6 latvieši, no kuriem sekmī-ie izrādījās torontieši A. Zun-s un V. Hemmelis, katram ie-ot 7,5 punktu un kopā ar 10 em šachistiem dalot 11.— 22. u. Montrealietis Ēriks Lei-nis ieguva 7 punktus, viņa lis Andris Leimanis no To-to 6 punktus, bet torontieši Strojevs un J. Veinbergs katrs ,5 punktiem.

as draudzē sagaidīti iesvētītie Voitkus un Erika Bražinska.

Latviešu kara invalidu apvie-Kanadā aprūpes līdzekļu ie-nai noorganizētās mantu lo-as izloze paredzēta 2. no-brī. Galvenie laimesti ir glez- daiļamatniecības izstrādā-i. foto un radio aparāti un priekšmeti No 7000 lozēm pu-zplatīta ASV. Visi ložu saņē-un tālākizplatītāji lūgti no-nāties līdz 10. oktobrim lozēs ditajā veidā.

Pēc ilgākas slimošanas Peel uicā 27. augustā miris 80 ga-ecais Fricis Steinbergs. Vi-dzīvesbiedre mirusi jau 1964. Pār aizgājēju Toronto sē-kēls Edgars, meita E. Gulbe imeni un meita ar ģimeni ijā. Nelaiki pēdējā gaitā uz as kapu latviešu nodalījumu dija māc. A. Čops.

Svētku dienasgrāmata

(Pārnesums no 1. lpp.)

ba slikta, par spīti skaļruņiem. Dažs labs pieteikts vārds paliek nesaprasts, tad lasa 'anonimais', jo klausītāju vairums visus autorus personīgi nepazīst. Maz jaunu darbu, vairums jau publicēti vai kaut kur citur lasīti. Skaļus aplausus par labu un dzirdamu lasījumu izpelnās Valdis Krāslavietis. Astrīdu Ivasku sirsnīgi sumina par dzejoli „Vēstule tēvam'. Vēl nedzirdētus prozas fragmentus lasa Ilze Šķipsna un Tālivaldis Ķiķauka. Ivars Lindbergs dzen mākoņos naglas, kur pakārt savas domas, bet izpelnās skaļus aplausus. Mierīgs ir Pēteris Aigars no Londonas, domājot, ka Latvija būs un augs no tiem, kas nepārdodas. Zenta Liepa lasa klusi. Kā vienmēr, spēcīgs un savdabīgs ir Valentīns Pelēcis, bet Gunārs Saliņš dzied par tankiem, kas žvadz Rīgas un Prāgas ielās, Aina Zemdega — par kapsētām. Pēdējā debitē Velta Toma — dzejniece ar sauli sirdī, kā viņu pieteic Ivars Lindbergs. Viņa kļuvusi klusākā un lēnāka, kamēr agrāk dzejnieces valoda bija skaļa un sprēgāt sprēgāja. Bez 'kultūras sakariem' nav iespējams iztikt arī mūsu lielajos nacionālajos svētkos: Ivars Lindbergs it kā piedevai nobeigumā nolasa kādu okupētās Latvijas dzejnieka Māra Čaklā darbu."

Kad beidzas rakstnieku cēliens, koru un dejotāju grupas jau pulcējas svētku gājienam. „Mums palīdz Dievs," saka kāds tautietis, un viņam liekas, taisnība, ja rīta cēlienā vēl smidzināja lietus un lika bažīties, vai svētku parāde maz varēs notikt. Tā tomēr izvēršas spoža un grandioza.

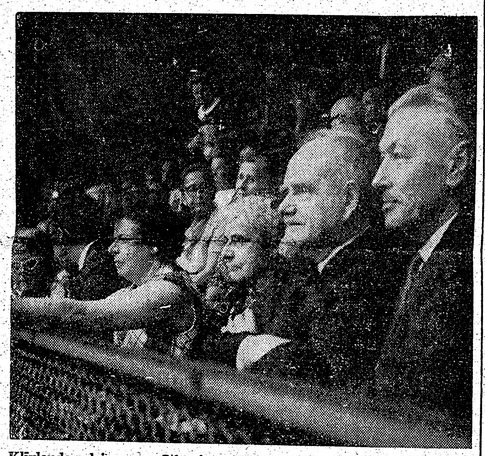

Klīvlendas dziesmu svētku ietvaros notikušajā tautas deju lieluzvedumā noskatās (no kreisās) Amerikas latviešu apvienības valdes priekšsēdis prof. P. Lejiņš ar dzīvesbiedri, Aleksandra Spekke, Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītājs prof. Dr. A. Spekke un svētku rīcības komitejas priekšsēdis Kārlis Avens.

Foto: V. Cinis

Ielu malās uzgavilē skatītāju tūkstoši, bet tie galvenokārt ir tikai latvieši. Aiz ASV, Kanadas un Latvijas karogiem nes dziesmu svētku standartu, kurš ceļo no vieniem dziesmu svētkiem uz otriem visā brīvajā pasaulē. Uz Klīvlendu tas atsūtīts no Hanoveras, Vācijā. Seko virsdiriģenti ar solistiem, tad daudzie koŗi, kopīgā grupā dejotāji. Mirdz košie tautas tērpi, žvadz sudrabā kaltās rotas.

Kopkoŗa koncerta zālē aiz dziedātāju estrādes paceļas mākslinieka Bernharda Sniedzes uzburta senlatviešu pils ar trim augstiem torņiem, aiz tiem uzlēcoša saule. Dziedātāji ieņem vietas estrādē. Uz pelēkā, latvju rakstiem rotātā aizmugures fona brīniškīgi izceļas tautu meitu tērpu košums; arī liela daļa bāliņu ir tautas tērpos, pārējie baltos krekļos.

Ieskanas fanfāras. Pēc ASV himnas svētku rīcības komitejas pr-dis K. Avens novēl šiem svētkiem Latvijas dibināšanas 50. gadskārtā kļūt par latviešu sacelšanās dziesmu cīņā par brīvības atgūšanu tautai. „Lai dziesmās atmirdz latvju dvēsele, un lai tie, kas valda, redz un dzird, ka neviens nevar nomākt garu. Latvija, šī ir tava diena, par tevi dziedam un lūdzam!" dziedātāju un klausītāju tūkstošu vārdā saka K. Avens. Zāle iegrimst tumsā, tad prožektoru staru kūlī parādās režisors Ansis Tipāns, kas prologam skandē Leonīda Breikša „Lūgšanu", kamēr otrā staru kūlī mēmi stāv aktrise Maruta Ludeka, simbolizējot Latviju.

Kad virsdiriģentiem simboliski novēlēts latviešu 1. vispārējo dziesmu svētku virsdiriģenta Indriķa Zīles takts zizlis, vareni iebrāzmojas Latvijas himna, koristu un klausītāju jūsmīgi dziedāta. Runā Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītājs Dr. A. Špekke (viņa runu kā ievadrakstu sniegsim mūsu laikraksta nākošajā numurā, — red.), tad Amerikas latviešu apvienības valdes priekšsēdis prof. P. Lejiņš uzrunā saka:

„Visā garajā latviešu tautas vēsturē dziesmu svētkiem bijusi divkārša loma. Pirmkārt, svētki bijuši tautas nākošā gara un mākslas tieksmju, īpaši svētku mīlestības, tāpat skaisto tautas tērpu, daiļamatniecības darbu un tautas deju paudēji. Tagad tiem pievienots arī teātris un tēlotājmākslas. Otrkārt, dziesmu svētki vienmēr bijuši latviešu tautas gribas paudēji paturēt savu īpato etnisko un kultūrālo dzīves seju, neatkarīgi no apstākļiem un iespējām šo dzīvi attīstīt. Mūsu laikā šiem dziesmu svētkiem ir vēl īpaša nozīme, Latvijas valsts proklamēšanas 50. gadskārtu atzīmējot. Šai gadījumā tie brīvajai pasaulei pauž prasību pēc latviešu tautas atbrīvošanas no svešas vāras okupācijas un virskundzības, kuŗai tā padota kopš 23 gadiem. Lai šie svētki izskan mākslinieciskā krāšņumā un lai latviešu gribu dziedātāja balsi dzird visā pasaulē!"

Ka svētkus atklāt lūgtais ASV viceprezidents Hamfrijs aizkavēts ierasties prezidenta vēlēšanu kampaņas dēļ, apmeklētājiem zināms jau no ziņojumiem latviešu presē, bet nav ieradies arī neviens no ASV senātoriem, kā rīkotāji cerējuši. Nekur nav redzams arī ielūgtais Klīvlendas pilsētas galva — melnādainais demokrats Stoks (C. B. Stokes). Toties izdodas uzzināt, ka klausītāju vidū ir Rietumvācijas konsule Marina Meiere, Anglijas vicekonsuls Fišers, un ASV tautas vietnieku nama locekļi Fins, Meniks un Mičels.

Apmēram stundu garajā koncerta atklāšanas daļā no amerikāņu puses runā Ohaijo pavalsts prokurors Saksbijs (W. B. Saxbe), atzīdams, ka ASV ir morāli atbildīgas par to, ka pēc otra pasaules kara nav prasījušas brīvības atjaunošanu Baltijas valstīs. Runātājs norāda, ka cilvēki, kas tagad staigā demonstrēdami ielās, būtu aizsūtāmi uz Pad. savienību iepazīties, kāda ir īsta apspiešana. Prokurora Saksbija runa izraisa aplausu vētru, bet tā iebrāzmojas vēl skaļāka pēc republikāņu kandidāta ASV prezidenta vēlēšanās Ričarda Niksona apsveikuma telegrammas nolasīšanas.

Tad mainoties apvienoto koŗu priekšā stājas virsdiriģenti Bruno Skulte, Jānis Kalniņš, Arnolds Kalnājs, Jānis Norvilis un Roberts Zuika, sākoties svētku kulminācijai — lielajam kopkoŗu koncertam, dziedot ap 1700 balsīm no 53 dziedātāju vienībām ASV un Kanadā, kā arī piedaloties simfoniskajam orķestrim. Dziesmas angļu valodā pieteic J. Daģis, bet pieminas balvas virsdiriģentiem un citiem rīkotāju vārdā pasniedza Silva Lejniece Tad koncerts beidzas ar tradicionālajām baltu kabatlakatiņu vēdām, dziedātājiem un klausītājiem atvadoties, bet apņemoties atkal dziedāt Latvijai nākošajos dziesmu svētkos.

Jau pēc pusotras stundas Šeratona viesnīcā sākas lielā svētku balle, kas reizē risinās trīs zālēs, kuŗā katrā spēlē pa orķestrim, katrs cita rakstura mūziku, ļaudjot ap 5000 balliniekiem izvēlēties, vai griezties liega valša skaņās, vai arī lēkāt un gorīties aus-

LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBU APVIENĪBAS KONFERENCE KLĪVLENDĀ

Pirmajā rindā no kreisās: „Latviešu bankas kalendāra" redaktors P. Rasiņš, apvienības sekretārs N. Kļaviņš, valdes priekšsēdis A. Svenne, viceprieksšsēdis K. Norvelis, statistiskās daļas vadītājs J. Gaigals un revīzijas komisijas loceklis V. Rūtenbergs; aizmugurē ASV un Kanadas latviešu kreditsabiedrību pārstāvji.

Foto: JAK

Kreditsabiedrību konference Klīvlendā

Liekas, ka ASV latviešu 4. vispārējie dziesmu svētki Klīvlendā bija plašākie un spožākie, kādi jebkad notikuši, ja ne citādi, tad vismaz dalībnieku skaita ziņā. Visi sarīkojumi bija gandrīz līdz pēdējai vietai izpārdoti, daudzos pietrūka pat ieejas karšu.

Tas sakāms ne tikai par svētku lielajiem, bet arī daudzajiem blakus sarīkojumiem un sanāksmēm, kuŗas svētku laikā notika; arī par Latviešu kreditsabiedrību apvienības 4. konferenci 1. septembrī Šeratona viesnīcā, kurā piedalījās līdz šim lielākais dalībnieku skaits — 24 kreditsabiedrību darbinieki un pārstāvji no 11 latviešu kreditsabiedrībām Toronto, Klīvlendā (2), Viskonsinā, Sietlā, Detroitā, Londonā, Bostonā, Čikagā, Grand Rapidos un Ņujorkā. No Sanfrancisko bija ieradies pazīstamais sabiedriskais darbinieks Valdemārs Švāns, kuŗš pašreiz organizē latviešu kreditsabiedrību. Viņš paskaidroja, ka priekšdarbi veicas labi un jau tuvākajā nākotnē arī Sanfrancisko darbību varēs uzsākt latviešu kreditsabiedrība, kuŗa būs 18. brīvajā pasaulē.

Konferenci atklāja namatēvs — Klīvlendas kreditsabiedrības pārstāvis K. Norvelis, tad sēdes vadību pārņēma Latviešu kreditsabiedrības apvienības pr-dis A. Svenne no Toronto, bet par sekretāru ievēlēja N. Kļaviņu no Milvokiem.

Par apvienības darbību kopš 3. konferences, kas notika 1967. gada 20. maijā, ziņojumu sniedza valdes priekšsēdis A. Svenne. Starplaikā radīta 17. latviešu kreditsabiedrība Ņujorkā, kuŗa nodibināta pērnā gada 8. novembrī, bet darbību uzsākusi šāgada sākumā. Visas jau pastāvošās kreditsabiedrības darbojušās ar ievērojamiem panākumiem un ir uzrādījušas krietnu bilances un biedru skaita pieaugumu. ASV latviešu kreditsabiedrību aktīvs pieaudzis no 1.141.443 dol. 1966. gadā uz 1.719.544 dol. 1967. gadā resp. par 569.101 dol. jeb 48,8%; Kanadas kreditsabiedrību aktīvs pieaudzis no 1.980.802 dol. uz 2.272.499 dol. resp. par 291.697 dol. jeb 14,6%, bet Austrālijas kreditsabiedrību aktīvs pieaudzis no 168.173 dol. uz 366.171 dol. resp. par 197.998 dol. jeb 118,3%. A. Svenne sevišķi uzsvēra panākumus ASV pēdējā gadā, īpaši minot Klīvlendas un Viskonsinas kreditsabiedrības, kuŗas abas jau sasniegušas gandrīz 400.000 dol. bilanci un drīzā laikā, cerams, varēs uzrādīt arī pusmiljona bilanci. Klīvlendas kreditsabiedrība visu laiku bijusi otra lielākā aiz Toronto, taču šāgada 30. jūnija bilance rāda, ka Viskonsina to jau apsteigusi par 1352 dol. Toronto kreditsabiedrība ar savu 2.000.000 dol. bilanci gan visu laiku bijusi ievērojami priekšā

---

sīm neciešamā rīboņā. Svētku sajūsma vērtusies izpriecā, kuŗā pamazām piemirstas arī piedzīvotas vilšanās un dažādas nepatikšanas. Virmo vairs tikai prieks, kamēr arī to pamazām sāk mākt jau aizvadīto trīs svētku dienu nogurums.

Nīna Vinčele

(Nobeigums sekos)

pārējām, bet iespējams, ka, ievērojot straujo ASV kreditsabiedrību bilances pieaugumu, tuvākā vai tālākā nākotnē kāda no tām var kļūt par nopietnu „konkurenti".

A. Svenne uzsvēra statistikas lielo nozīmi kreditsabiedrību augšanā un attīstībā, norādīdams, ka kreditsabiedrību izstrādātā ir vienīgā oficiālā trimdā publicētā statistika. No tās nepielūdzamajiem skaitļiem nav jābaidās arī mazajām kreditsabiedrībām, kuŗu bilance šobrīd vēl nav sasniegusi tik augstu līmeni, kādu varētu vēlēties, jo tieši statistikas dati rāda un māca, kas darāms un kāds ceļš ejams.

Statistikas daļas vadītājs J. Gaigals ziņoja, ka jau savākti un daļēji apstrādāti dati par visām 16 latviešu kreditsabiedrībām, kuŗas darbojās 1967. gadā. Tos publicēs jaunajā „Latviešu banku kalendārā". Atsaucība bijusi simtprocentīga, un, pateicoties darbinieku rosībai, šie iespaidīgie skaitļi jau 3. gadu būs pieejami sabiedrībai. Konference J. Gaigalam izteica pateicību par lielo darbu, kuŗu viņš bez atlīdzības veicis šai nozīmīgajā nozarē.

P. Rasiņš ziņoja par „Latviešu banku kalendāru", sniegdams pārskatu par šāgada kalendāra ieņēmumiem un izdevumiem un par jau veiktajiem priekšdarbiem nākošā gada kalendāra izdošanai. Ar katru gadu kalendārs kļuvis iespaidīgāks un plašāks apmēros, arī ienākumi un izdevumi allaž auguši, taču līdz šim labi izlīdzinājušies Jauno kalendāru paredzēts izdot glītākā un labākā brošējumā, tādēļ pašizmaksa būs lielāka nekā līdz šim. Kalendāru izplatīs bez maksas ap 7500 eksemplāros. Konferences dalībnieki atzina, ka kalendārs ir labs propgandas materiāls, tādēļ izdošana turpināma, kā arī izteica pateicību P. Rasiņam par pašaizliedzīgo darbu materiālu vākšanā, rediģēšanā un izplatīšanā.

A. Svenne vēl ziņoja, ka kreditsabiedrību apvienībai īsajā pastāvēšanas laikā izdevies paveikt divus uzdevumus — izdot kalendāru un publicēt statistiskas ziņas, bet tā ir tikai maza daļa no lielajiem uzdevumiem, kuŗi minēti apvienības statūtos. 1966. gada statistika rāda, ka kreditsabiedrībās ir iesaistīti tikai 5,4% brīvās pasaules latviešu, tādēļ biedru skaits vēl ievērojami jākāpina. Lai to paveiktu, vēl jāveic liels propagandas darbs. Tāpat arī pašu kreditsabiedrību latviešiem vēl par maz. Būtu vēlams, lai katrā centrā, kuŗā dzīvo lielāks vai mazāks tautiešu skaits, nodibinātu arī latviešu kreditsabiedrību, jo jāpanāk, lai latviešu nauda paliktu pašu latviešu rokās, lai tās summas, kuŗas atdodam kā procentu maksājumus par aizņēmumiem un nomaksas pirkumiem, paliktu mūsu kreditsabiedrību un latviešu organizāciju un draudžu rīcībā. Tādēļ katrā centrā, kur pastāv latviešu draudze, Daugavas Vanagu nodaļa vai kāda cita organizācija, vēlams pie tās dibināt arī kreditsabiedrību. Tā paveikšanai kreditsabiedrību apvienībai vajadzīgi jauni krietni palīgi un darbinieki. Tikai tad, kad latviešu kreditsabiedrību kapitāli būs pietiekami lieli, varēs sākt īstenot trešo un lielāko apvienības uzdevumu: ieguldījumu sabiedrības dibināšanu, kuŗa kalpotu ļoti iespaidīgiem latviešu organizāciju un kreditsabiedrību mērķiem.

Plašas diskusijas izraisījās par propagandas materiālu sagatavošanu, izdošanu un izplatīšanu, kā arī latviešu laikrakstu izmantošanu apvienības mērķiem. Vispārējs uzskats bija, ka iespaidīgākais propagandas līdzeklis ir mūsu laikraksti, kuŗi jau daudz darījuši kreditsabiedrību propagandēšanai: abi Ziemeļamerikas latviešu laikraksti nekad nav lieguši telpu rakstiem par kreditsabiedrībām. A. Svenne ziņoja, ka panākta vienošanās ar laikrakstu „Latvija Amerikā" par rēgulāras rubrikas iekārtošanu, kas tomēr saistīts ar dažiem priekšnoteikumiem. Konference tos vienprātīgi akceptēja. Bez laikrakstiem tomēr izmantojami arī citi iespējamie propagandas līdzekļi.

Konferencē pārvēlēja arī apvienības amatpersonas, ievēlot līdzšinējos: valdē — A. Svenni (Toronto), K. Norveli (Klīvlendā) un N. Kļaviņu (Milvokos), bet revīzijas komisijā — V. Rūtenbergu (Klīvlendā), R. Bērziņu (Londonā) un I. Drupalu (Montrealā).

A. S.

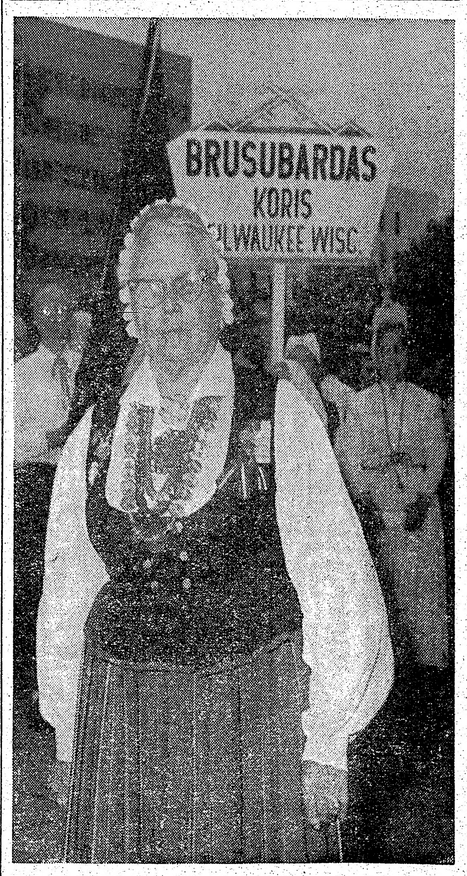

Koriste Olga Puriņa dziesmu svētku gājienā Klīvlendā. Viņa savos 79 dzīves gados nav iztrūkusi nevienos dziesmu svētkos Latvijā, Vācijā un tagad ASV.

Foto: A. Graudiņš

Svešos vējos

MŪSU ŅUJORKAS REDAKTORA VIKTORA IRBES CEĻOJUMA PIEZĪMES (6)

KLUSIE MILZI

Tikai nedaudz jūdžu no Reno sākas Kalifornija, un apkārtne tūlīt pārvēršas. Kalnos aug koki, redzamas pļavas ar zaļu zāli. Acīm tā ir patīkama pārmaiņa pēc divu dienu tuksneša skatīšanas. Tomēr karstums nemazinās.

Jau kopš iepriekšējā ceļojuma pa Kaliforniju zinām, ka šai pavalstī ir citādi likumi nekā citur ASV. Kādam Ņujorkas latviešu žurnālistam reiz bija gadījušās nepatikšanas ar ķiršiem, kuŗus viņš iegādājās Vašingtonas pavalstī, bet kalifornieši neļāva tos ievest. Arī mums pirms trīs gadiem uz robežas pārbaudīja bagāžu un noprasīja, vai nevedam augļus. Kalifornieši ir pānisku bailes, ka viņu pavalstī varētu ievest kādu augļu sērgu, tādēļ tie kontrolē gandrīz vēl stingrāk, nekā šķērsojot ASV robežu uz Kanadu. Kad par to ieminējos pie kontrolpunkta, pārbaudītājs ar sevišķu patiku sāka skaidrot, kādas sērgas un nepatikšanas varētu rasties, ja Kalifornijā ievestu visu to, ko katrs gribētu. Nepatikšanās tomēr jau biju iekūlies, jo nācās noklausīties garu lekciju par sērgām... Ja nebūtu par šo jautājumu ieminējies, būtu uz ceļa atradies jau labā gabalā.

Šoreiz Jūtā esam nopirkuši augļus, kuŗus pirms robežas sasniegšanas gribam apēst. Lai kā cenšamies, Kalifornijas robežu sasniedzot, trīs Vašingtonas pavalsts āboli tomēr vēl atlikuši. Ceram, ka tos, varbūt, ielaidīs, jo ķiršus, banānas, plūmes un vīnogas esam paguvuši notiesāt. Izrādās tomēr, ka neesam pareizi rīkojušies, jo banānas drīkst ievest, bet no tām atlikušas tikai nāzas. Turpretim āboļus pieprasa nodot karantēnā, jo tiem varot būt slimības. Piedāvājāmies slimības ar visiem āboļiem apēst, lai paglābtu augļus no karantēnas, un ceram, ka slimības mums nekļauna nenodarīs. Āboļus apēst arī atļauj, taču slimības jāatstāj pie serdes, kuŗas jānodod kontrolieriem par pierādījumu, ka slimības uz robežas tomēr notvertas... Kamēr tirgojamies par savām tiesībām, automašīnu rinda aiz mums izvērtusies krietni gaŗa. Beidzot kontrolētājam, laikam, šķiet, ka jau par daudz laika patērēts, tādēļ atļauj mums braukt tālāk ar visām serdēm un neapēstajiem āboļiem.

Tuvojoties Lasena vulkāna parkam, jābrauc kalnos. Gaiss te vēsāks. Parka ceļi likumaini un šauri. Braucot gar gravām, jāuzmanās, lai nepiebrauktu pārāk tuvu malai. Šis vulkāns pēdējo reizi darbojies 1915. gada maijā, kad kalna ziemeļu nogāzē lāva izplūdusi visu augu valsti. Tagad tā sen jau atkal atjaunojusies. Koki un krūmi atkal zaļo, bet vietām vēl redzami lieli akmens bluķi vai sabirzušas lāvas smiltis. Kāds akmens pēc izvirduma vairākas dienas nav atdzisis, tādēļ nosaukts par karsto akmeni. Kādā citā vietā bijis lavīnas nobrukums, kuŗā lieli akmens bluķi no kalna virsotnes novēlušies ielejā, bet tas pēdējo reizi gadījies pirms pārsimt gadiem, varbūt pat pirms Kolumba ierašanās Amerikā. Kalna virsotnē daudz sniega. Mazajos ezeriņos ūdens auksts. Dažās vietās no akmeņiem kūp dūmi ar sēra smaku, citur vārās ūdens, vai dubļi bedrēs. Tas notiek vulkāna ietekmē, līdzīgi Jelovstonas parkam, tikai mazākā mērā. Ja patīk rāpties divas jūdzes uz vulkāna virsotni, to var darīt, jo ierīkota taka tūristu lietošanai.

Kalifornieši ir lieli mākslinieki ceļu būvēšanā. Tie vai nu izveidoti viļņveidīgi, vai arī kā kopā salikti likumi, veidojot burtu S vai Z formu. Pa šādiem ceļiem braucot, vajadzīga teicama mašīnas vadīšanas prasme, lai ieturētu Kalifornijā noteikto braukšanas ātrumu. Nav vēl lāga pagriezta stūre uz vienu pusi, kad tā jau jārauj uz otru, jo citādi mašīna ieskrietu klinšu sienā. Tomēr pēdējā laikā kalifornieši savus ieskatus sākuši mainīt: jaunbūvētajiem ceļiem aso līkumu vairs nav.

No Redingas pilsētas dodoties uz Klusā okeana piekrasti, jābrauc pa šādu līkumainu ceļu. Piekrastē ir daudzas sarkankoku audzes. Šie koki ir slaidi un gari, to apkārtmērs var būt krietni liels. Valdība še debatē par koku ciršanas uzņēmumiem, par sarkankoku saudzēšanas rajoniem. Viens no šiem kokiem, kuŗus redzam, ir tik resns, ka cauri tā stumbram izcirsts „tunelis", pa kuŗu izbraukt automašīnām. Ieejot šai mežā, cilvēks jūtas it kā katedrālē. Dažu milzi vētra nostiepusi gar zemi, dažs savu stumbru zaudējis negaisa laikā, tajā iespējot zibenim, cits vēl vienmēr lepni savus zarus vērš pret sauli un spītē dabas parādībām jau vairāk nekā tūkstoš gadu.

Gar okeana malu vijas ceļš, kuŗu var lietot, kad nav sevišķas šteigas. Piekraste ir klinšaina un stāva, dažās vietās arī jūrmalas smiltis. Tikai tās ir tumši pelēkā krāsā. Ziemeļkalifornijā, bet brūnas Oregonā. Jūrā vietām paceļas klinšu bluķi, bet atplūdu laikā redzami pat koraļļi. Piekrastē daudz resnu celmu vai stumbri, kuŗus izskalojis okeans vai kuŗi še kādreiz auguši. Ūdens ir auksts, arī gaisa temperātūra vēsa. Neviens cilvēks nav redzams peldamies.

(Turpinājums sekos)

SAV. VALSTIS

VILMINGTONA

● Sirds lēkmes sekās 19. augustā 81 gada vecumā miris Gustavs Adgers, dzimis allažnieks, kas jaunības gadus aizvadīja Pēterpilī un Kaukazā. Pēc pirmā pasaules kaŗa atgriezies Latvijā, viņš ieguva amata meistara tiesības un uzsāka savu cimdu gatavošanas uzņēmumu Rīgā, nodarbinot vairākus desmitus strādnieku. Pirmos trimdas gadus pēc otra pasaules kaŗa viņš pavadīja Vircburgā, bet 1951. gadā ieceļoja ASV, kur strādāja savā speciālitātē līdz 1960. gadam, kad pensionējās. Aizgājēju 21. augustā no Spicer & Muliken bēru nama Vilmingtonā uz Silverbrukas kapiem izvadīja vietējās latviešu ev.-lut draudzes mācītājs K. Valters jun., bet atvadvārdus teica draudzes pr-ks A. Vatvars. Iepriekšējā vakarā piemiņas brīdi no aizgājēja ar divām dziesmām atvadījās draudzes dāmu ansamblis Maigas Kramas vadībā un prāvs izvadītāju pulciņš. Par aizgājēju sēro dzīvesbiedre, kā arī meita un dēls ar ģimenēm.

R. L.

„Latvija Amerikā" abonements jau pagarināts?

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7 (starp Eglinton un Davisville).
Tel. 487—2147, vakaros 447—1206.
Kvalitātes darbs un eiropiešu meti.

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 13. GADA GĀJUMA
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 10,30—11
OSAVAS CKLB raiditājs (vilnis 1350).
Informācija: tālr. Toronto 261—4218.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 8, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue Toronto 7.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX9-3381, Sv. Andreja draudze, tālrunis 924-1568, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 2.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr. Toronto 16, tel. PL. 7—3789.

Toronto Austrumu ev.-lut latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba bznīcē, 361 Danforth Ave.

15. septembrī plkst. 2 pēcp. dievkalpojums Sv. Barnaba bazničā un svētdienas skolas sākums.

29. septembrī plkst. 2 pēcp. Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu un svētdienas skola. Tūlīt pēc dievkalpojuma plkst. 3 draudzes pēcpusdiena baznīcas zālē.

BRAMPTONA

22. septembrī plkst. 1.30 pēcp. dievkalpojums Grace United baznīcā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev. - lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., South.

15. septembrī, plkst. 10.30 dievkalpojums bērniem ar svētdienas skolu; plkst. 11 dievkalpojums pieaugušiem; plkst. 10.15 Bībeles klasēm (abām) stunda.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš — 83 Martindale Rd., St. Catherines, Ontario. Tālr. 685-3190.

Londonas latviešu ev.-lut. draudze. Trisvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

SV. KATRINAS

Sv. Katrīnu latviešu ev.-lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

15. septembrī, pl. 3 pēcp. dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.-lut. draudze angļikāņu Sv. Jāņa baznīcā 580 Portage Road.

6. oktobrī pl. 2 pēcp. Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu. Māc. J. Prauliņš.

MONTREALA

Prāv. Viesturs Sēfers, 471 Coolorook Ave, Montreal 29. P. Q. Tel. 484-8894. Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudze Montrealā.

29. septembrī, plkst. 2 pēcp. Montrealā dievkalpojums.

Māc. A. Voitkus, 3488 Rosedale Ave, Montreal 28 P. Q. Tel. HU9-3284.

Montrealas latviešu ev. - lut. Trisvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4845 Marcil Ave.

15. septembrī plkst. 9.30 no rīta dievkalpojums. Dziesmu lapiņas.

22. septembrī plkst. 1.30 dievkalpojums. Pēc tam bībeles stunda. Plkst. 9.30 dievkalpojums angļu valodā. Jaunatnes sanāksme baznīcā pēc dievkalpojuma.

29. septembrī plkst. 1.30 p. p. dievkalpojums.

OTAVA

Māc. Edg. Lauge, 364 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā 106 Dorset Road, Scarboro, Stop 19.

„Sauciens no Golgātas" Radioraidījumi katru svētd. pl. 2.45 p. p. uz viļņiem 1270. Adrese: P. O. BOX 285 Station „K" Toronto 12. Ont

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

ASV BAZNĪCĀS

NJUJORKA

ČIKAGA

Latviešu ev.-lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1638 So. 11th Ave, Melvudā.

Čikagas latviešu ev.-lut. Ciānas draudze 5015 W. Ferdinand St.

DETROITA

Sv. Pāvila latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek svētdienās plkst. 11 no rīta dievnamā, 10711 West Outer Drive un Stout Ave. stūri (starp Evergreen un Lahser avenijām). Mācītājs Valters Līventāls. — Ērģelniece Aina Raits.

15. septembrī, latviešu skolas un draudzes bērnu dārza mācību sākuma dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma latviešu skolas un bērnu dārza audzēkņu vecāku sanāksme.

22. septembrī, iesvētes mācību sākuma dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma 1969. gadā iesvētāmo jauniešu vecāku sanāksme. Lūdzam pieteikt iesvētāmo jauniešus vēl pirms dievkalpojuma.

29. septembrī dievkalpojums sakarā ar Latvijas universitātes 49. gadu dibināšanas atceres dienu. Pēc dievkalpojuma iesvētes mācība.

6. oktobrī, Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu. Pēc dievkalpojuma draudzes valdes sēde.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

20. septembrī — plkst. 8 vakarā DV namā, 125 Broadview Ave., TLB inž. un tehniķu kopas sanāksme. V. Sabanska referāts „Televizija jūsu mājā".

5. oktobrī — Amerikas latviešu teātra Vašingtonas ansambļa viesizrāde — Eaton auditorijā.

5. oktobrī — pl. 7.30 vakarā KL KA saviesīgs vakars Latviešu namā.

6. oktobrī — pl. 5 pēcpusdienā Latviešu namā Antoninas Vaivodes garīgais koncerts.

No 11. — 14. oktobrim — 14. LNJAK KONGRESS Toronto Latviešu namā, 491 College St.

19. oktobrī — pl. 7.30 vakarā L.M.M. kluba sezonas atklāšanas balle Latviešu namā Toronto.

25. oktobrī — plkst. 8. vakarā TLB inženieru un tehniķu kopas tradicionālā inženieru balle Inn On The Park telpās.

2. un 3. novembrī — Latviešu saimniecisko darbinieku apvienības Kanadā panākumu un pasākumu skate — Latviešu namā, 491 College ielā, Toronto.

2. un 3. novembrī — Baltiešu simpozijs Toronto universitātē.

9. novembrī — pl. 7.30 DV Toronto nod. gadasvētki un Mārtiņu balle — DV namā.

9. novembrī — **Latviešu namā Latviešu sporta apvienības Kanadā gadskārtējais sarīkojums**

23. nov. — **Teātra izrāde „Piecstabi" DVT Kanadā.**

18. janvārī — „Latvija Amerikā" apgāda rīkotā balle DV namā.

OSAVA

26. oktobrī — DV Ošavas nodaļas atklāšanas sarīkojums, 219 Olive Ave., Poļu zālē, pl. 7 vak.

SV. KATRĪNAS

14. septembrī — pl. 9 rītā Sv. Katrīnas M. M. kluba eksternās šaušanas sacīkstes un plkst. 7.30 balle Atlanta kluba telpās, Genevas ielas galā pie ezera. — balle.

KIČENERA

DV Kičeneras-Voterlū nodaļas gada svētku sarīkojums š.g. 12. oktobrī, plkst. 7 vak. Ungāru kluba telpās, 3 jūdzes ziemeļos no Hespelleras (pie Waterloo-Wellington aerodroma). Programmā piedalās „Toronto trubadūri" un koklētāju ansamblis „Auseklītis". Zakula deju kapella.

LATVIEŠU APRIŅĶIS

21. septembrī — plkst. 7.30 vakarā vīru ansambļa Kalvis koncerts Šelburnā. Pēc koncerta saviesīgs vakars ar deju.

LONDONA

14. septembrī — pl. 7.30 Londonas latviešu kopas 20. gada svētki — 78 Dundas St. W.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.,
Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA
līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr. Mrs. Miss .....
Adrese: .....
.....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....
..... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts .....
Abonēšanas maksa $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

Traģiskā nāvē mūžībā aizsaukts mūsu nodaļas biedrs

ANDREJS VIRBULIS

dzimis 1914. gada 19. septembrī,
miris 1968. gada 5. septembrī Toronto.

DV TORONTO SAIME

Toronto latviešu tauru orķestra ilggadējais dalībnieks

ANDREJS VIRBULIS

miris autosatiksmes nelaimes gadījumā 1968. gada 5. septembrī.

ORĶESTRA DALĪBNIEKI

PULKVEDIS

Arvīds Krīpens

Latvijas kara skolas priekšnieks
miris 1968. g. 20. augustā Merryland, Austrālijā

LATVIJAI DZĪVOT,
PAR LATVIJU MIRT.

13.-tā IZLAIDUMA VIRSNIEKI

ANDREJS VIRBULIS

dzimis 1914. gada 19. septembrī,
miris 1968. gada 5. septembrī Toronto.

DV KANADĀ BĒRU FONDS

Indriķis Baumanis

dzimis 1894. gada 13. maijā,
miris 1968. gada 31. augustā Norandā, P. Q.

Sv. Jāņa ev. lut. latviešu draudzes Toronto
PALĪDZĪBAS FONDS

St. Catharines Latviešu Mednieku - Makšķernieku kluba

BALLE

Š. g. 14. septembrī, plkst. 7.30 vakarā
Atlanta kluba telpās,
Genevas ielas galā pie Ontario ezera.
ATSPIRDZINĀJUMI. DEJA
Spēlēs Kičeneras vācu deju kapella
Visus laipni ielūdz
KLUBA VALDE

KAKTIŅŠ

Velcam visādus transportus ar modernām mašīnām (zvēņu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam svanīt katrā laikā.
LE 5-6619 941 Dovercourt Rd., Toronto

MEKLĒ SIEVIETI
vieglam dienas darbam
5 dienas nedēļā.
Jāprot lasīt angliski.
Zvaniet E. Lejiņam Toronto 363-6496.

Sakarā ar pārcelšanos uz Toronto rietumiem
Ainas Zemdegas
KLAVIERU STUDIJA
atsāk mācības š. g. 9. septembrī
ISLINGTONĀ.
Jauni audzēkņi var pieteikties pa tālruni 621-6592

LAIKRAKSTA
LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķi numuri dabūjami
Toronto latviešu veikalos

Vai esat nokārtojuši abonementu?

FOREST HILL
VAJADZIGS
bezbērnu pāris
labā angļu mājā. Skaists atsevišķs dzīvoklis un alga par sievas darbu.
Zvanīt Toronto 481-1355.

Laipni lūdzu to personu (nas), kas Klīvlendas dziesmu svētku laikā pēc lielās svētku balles no

MINSTERES LATVIEŠU ĢIMNAZIJAS

stenda paņēmis fotouzņēmumus ar plakātiem, atsūtīt tos atpakaļ *Vijai Ūdenāns, 19661 Gable, Detroit, Mich. 48234, U. S. A.* Fotouzņēmumi ir personīgs īpašums un nebija domāti izdalīšanai.

SKAŅOJU UN LABOJU
KLAVIERES
Zvanīt
K. Rangam
pēc pl. 6 vakarā
465 - 5883

NOSŪTIET SAIŅUS SAVLAICĪGI!
IEPRIECINIET SAVUS RADUS, PIEDERĪGOS UN PAZIŅAS
ZIEMSVĒTKOS!

PAGAUGSAIŅI Cenas ASV dolaros

2 — 2 kg cūku tauki, 2 kg cukurs, 2 kg rīss, 2,5 kg baltie kviešu milti, 40 cigaretes, brutto 10 kg 18.50
3 — 2 kg bēkons vai žāv. speķis, 1 kg cūku tauki, 1 kg žāv. karbonāde vai 1 kg šķiņķis, 5 kg 19.75
4 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg 32.00
6 — 9 kg mannā vai baltie kviešu milti (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) un 40 cig. brutto 10 kg 16.00
8 — 19 kg milti vai mannā (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) brutto 20 kg 22.70
9 — 20 märc. (8,5 kg) augstākā labuma kausēti cūku tauki 0,5 kg paciņās, brutto 10 kg 25.00
11 — 0,5 kg sviesta, 1 kg tauki, 1 kg kakao, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolādes, 80 cigaretes brutto 5 kg 22.75
12 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg 38.50
13 — 2 kg sviests, 2 kg dūmdesa, 2 kg speķis, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 300 gr šokolades, 1 kg žāvēti jaukti augļi. 100 cigarettes, brutto 10 kg 38.45
14 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg 69.00
15 — 2 kg cukurs, 2 kg sviests, 2 kg žāvēta karbonade, 1 kg pupiņu kafija, 400 gr šokolāde, 200 gr tēja, 454 gr kakao, 100 cig., 225 gr karameles, brutto 10 kg 38.80
16 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg 69.90
19 — 9 kg milti, 6 kg cukurs, 4 kg rīsi, brutto 20 kg 26.65
20 — 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg dūmdesa, 1 kg žāvēta karbonāde, 0.5 kg pupiņu kafija, 2 kg cukurs, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 454 gr kakao, 454 gr medus, 60 cigarettes, brutto 10 kg 31.00
21 — iepriekšējais sainis dubult. — 200 cigaretes, 20 kg 56.00
22 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 454 gr kakao, 500 gr sviests, 340 gr rozīnes, 50 gr „Neskafē", 300 gr šokolāde, 225 gr šokolādes karameles, 500 gr biskvīti vai piparkūkas, 240 gr konfektes un 20 svecītes 21.80
23 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais dubultots 35.90
24 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 1 kg milti, 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg žāv. jaukti augļi, 1 kg dūmdesa, 500 gr pupiņu kafija, 454 gr kakao, 370 gr biskvīti, 100 gr tēja, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolāde, 227 gr karameles, 20 svecītes un 60 cigaretes 30.00
25 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais sainis dubultots, klāt 500 gr riekstu kodolu 53.00
31 — 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 1 kg sviesta, 2 kg cūku tauku, 2 märc. kakao, 1 kg pupiņu kafijas, 1 kg žāv. augļu, 2 kg manna, 1 kg rīsu, 225 gr. šokolādes karameļu, 200 cigarešu 39.90
33 — 18,5 kg cukura, mannas vai rīsu (no katras preces tik, cik vēlaties, vai arī tikai viena prece) — 41 märc. 24.00
34 — 4,5 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti, 2,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 20 märc..... 22.70
35 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 märc..... 37.50
36 — 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 4,5 kg rīss 4,5 kg cūku tauku — 40 märc..... 30.75
37 — 4 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 2,5 kg žāv. šķiņķa, 2,5 kg bekona — 20 märc..... 29.75
38 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 märc..... 51.50
39 — 4 kg cūku tauku; 4,5 kg eksporta bekona — 19 märc. 29.50
40 — iepriekšējais sainis divkāršots — netto 28 märc. 52.50
41 — 2 kg cukura, 4,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 19 märc. 27.50
42 — iepriekšējais sainis divkāršots — 38 märc..... 45.50
43 — 4 kg cūku tauku; 2.5 kg cukura, 2 kg rīsu — 19 märc. 20.00
44 — iepriekšējais sainis dubultots 36.50
45 — 8 kg cūku tauki, 9 kg eksporta bekona, žāvēts, kopā 38 märc. 49.50
46 — 5 kg milti, 3 kg cukurs, 2 kg rīsi, 2 kg makaroni, 1 kg rozīnes, 250/350 gr raugs, sausais, 1,5 kg piena pulveris, 1 kg sviests, 500 gr siers, 1 kg žāv. augļi, rāts, 200 gr pipari, 200 gr lauru lapas, 50 gr vaniļas 210/300 gr pudiņa pulveris, 320/400 gr zupas koncentcukurs — 38 märc. 37.00

Saiņa cenā ieskaitīts viss, jāpieskaita 8% Kanadas valūtai.

DV GRĀMATNĪCAS
491 College Street, Toronto 4, Ontario.
— sainīšu nodaļa atvērta ik dienas no pl. 8.30 — 5 p.p.
sestdienās no 8.30 — 2 p.p.

VISLABĀKĀS GAĻAS PRECES U DELIKATESES

iegādāsities Ziemeļamerikas vismodernākaj kvalitatīvi izcilākajos Eiropas stila gaļas un katešu veikalos,

KUR VALDA KVALITĀ

tip-top MEA delicate

1727 Bloor St. West (High Park) tālr. F
YORKDALE SHOPPING CENTRE —

TORONTO IZGLITĪBAS PĀRVA

VAKARA KURS JAUNKANADIEŠI

Bickford Park High Schhool, 777 Bloor Street West (pie Christie) (Pirmd., otrd., trešd., ceturtd.)
Bloor Collegiate Institute, 1141 Bloor Street West, (Pie Dufferin) (Pirmd., otrd., trešd., ceturtd.)
Central High School of Commerce, 570 Shaw Street (dienvidos no Harbord) (Pirmd. un trešd.)
Deer Park Public School, 23 Ferndale, (pie St. Clair Ave. East) (Pirmd. un trešd.)
Earlscourt Public School, 21 Ascot Ave., (St. Clair Ave. W. ziem. no Dufferin), (Pirmd. un trešd.)
Eastern High Schhool of Commerce, 16 Phin Avenue, (pie Chatham) (Pirmd , otrd , trešd., ceturtd)
Essex Public School 98 Essex St. (ziem. no Bloor St. W., pie Ossington) (Pirmd. un trešd.)
Givins Senior Public School, 49 Givins Street, (pie Argyle Street) (Pirmd., otrd.,, trešd., ceturtd.)
Ryerson Public School, 190 Grange Avenue (Dundas St., austrumos no Bathurst Street) (Pirmd. un trešd.)
Western Technical-Commercial School, 125 Evelyn Crescent (pie Bloor un Runnymede) (Pirmd. un trešd.)

Huges Public Schc 177 Caledonia Roa (tuvu Rogers Roa (Pirmd. un trešd.)
Kent Public Schoo 980 Dufferin Stree (pie Bloor Street) (Pirmd., otrd., tr
King Edward Sen School, 112 Lippinc (Bathurst St., zien (Pirmd., otrd., tro
Oakwood Collegiat 991 St. Clair Ave (pie Oakwood) (Pirmd., otrd., tr
Orde Street Public 18 Orde Street (pie McCaul Stre (Pirmd. un trešd.
Osler Public Scho 315 Osler St., (riet. no Dufferin no St. Clair) (Pirmd. un trešd.
Parkdale Collegia 209 Jameson Ave (dienvidos no Qu (Pirmd. un trešd.
Queen Alexandra School, 181-217 Bro (Broadview — Ge (Pirmd. un trešd.
West Park Vocati 2322 Dundas Stre (Dundas un Bloor (Pirmd. un trešd.
Winona Drive Pub 101 Winnona Drive (Pirmd. un trešd.

REĢISTRĒŠANĀS
Visās minētajās skolās 16., 17, 18. septembrī no r
Kursi sāksies 23. septembrī pl. 7.30 vak

ŠIE IR BEZMAKSAS KURS

PIRMAIS GADS — Angļu valodas pamati iesāc un lasīt.

OTRAIS GADS — Runāt, lasīt un rakstīt.

TREŠAIS GADS — Saruna, lasīšana, rakstīšana, ba, domraksti angļu valodā VII un VIII

CETURTAIS GADS — Saruna, angļu domraksti VIII līdz X klases līmenī. Šīs lekcijas no kad būs vismaz 20 dalībnieku. Trešā un dalībniekiem būs tiesības nolikt VIII pārbaudījumus.

UNIVERSITATES ANGĻU VALODAS KLASES kas pārvalda angļu valodu vismaz X k un nodomājuši turpināt studijas.

(Bloor C.I. un Bickford Park H.S.—Pirmd., otrd., tr

IESPĒJAMI AKADĒMISKI KURSI vietējiem un dentiem, kas runā angļu valodu un kam papildināšanās lasīšanā, rakstīšanā, burt tēmatikā I—VI klases apmērā.

(Bloor C. I. — Pirmd., otrd., trešd., cet

CURRICULUM

Angļu valodas pamati — zinātniski iekārtoti ku diešiem runāšanā, lasīšanā u rakstīšanā, sadzīve naturālizācijas informācija, Kanada un tās iedz diskusijas, palīdzība.

Tuvāka informācija iegūstama katrā skolā va 16. septembra.

Graham M. Gor
Director of Educa

IEVIETI
s darbam
edēļā.
ngliski.
Toronto 363-6496.

Toronto rietumiem
degas
TUDIJA
. 9. septembrī
DNĀ.
s pa tālruni 621-6592

★

Laipni lūdzu to personu
as), kas Klīvlendas dzies-
svētku laikā pēc lielās
ētku balles no

MINSTERES
LATVIEŠU
ĢIMNAZIJAS

nda paņēmis fotouzņēmu-
s ar plakātiem, atsūtīt
atpakaļ *Vijai Ūdenāns,*
61 Gable, Detroit, Mich.
234, U. S. A. Fotouzņēmu-
ir personīgs īpašums un
pija domāti izdalīšanai.

SKAŅOJU UN LABOJU
KLAVIERES
Zvanīt
K. Rangam
pēc pl. 6 vakarā
465 - 5883

SAIŅUS
ĒIGI!
VUS RADUS,
N PAZIŅAS
TKOS!

Cenas ASV dolaros

kg rīss, 2,5 kg baltie	
to 10 kg	18.50
kg cūku tauki, 1 kg	
5 kg	19.75
s, 10 kg	32.00
milti (svars no katra	
40 cig. brutto 10 kg	16.00
no katra pēc pasūti-	
	22.70
abuma kausēti cūku	
kg	25.00
kakao, 1 kg pupiņu	
kolādes, 80 cigaretes	
	22.75
10 kg	38.50
spēkis, 1 kg pupiņu	
kolādes, 1 kg žāvēti	
10 kg	38.45
20 kg	69.00
žāvēta karbonade,	
de, 200 gr tēja, 454	
les, brutto 10 kg	38.80
20 kg	69.90
si, brutto 20 kg	26.65
imdesa, 1 kg žāvēta	
2 kg cukurs, 1 kg	
454 gr medus, 60	
	31.00
200 cigaretes, 20 kg	56.00
s, 454 gr kakao, 500	
„Neskafē", 300 gr	
neles, 500 gr biskvīti	
un 20 svecītes	21.80
jais dubultots	35.90
rs, 1 kg milti, 1 kg	
ti augļi, 1 kg dūm-	
gr kakao, 370 gr	
es, 200 gr šokolāde,	
60 cigaretes	30.00
is sainis dubultots,	
	53.00
iešu milti, bīdelēti;	
märc. kakao, 1 kg	
2 kg manna, 1 kg	
200 cigarešu	39.90
u (no katras preces	
prece) — 41 märc.	24.00
ešu milti, bīdelēti,	
märc.	22.70
— 40 märc.	37.50
milti, bīdelēti; 4,5	
märc.	30.75
milti, bīdelēti; 2,5	
20 märc.	29.75
— 40 märc.	51.50
porta bekona — 19	
	29.50
— netto 28 märc.	52.50
kg rīsu — 19 märc.	27.50
s — 38 märc.	45.50
ra, 2 kg rīsu — 19	
	20.00
	36.50
rta bekona, žāvēts,	
	49.50
rīsi, 2 kg makaroni,	
ausais, 1,5 kg piena	
rs, 1 kg žāv. augļi,	
lapas, 50 gr vanilas	
gr zupas koncent-	
	37.00

ita 8% Kanadas valūtai.
NĪCAS
, Ontario,
as no pl. 8.30 — 5 p.p.
— 2 p.p.

VISLABĀKĀS GAĻAS PRECES UN DELIKATESES

iegādāsities Ziemeļamerikas vismodernākajos un kvalitatīvi izcilākajos Eiropas stila gaļas un delikatešu veikalos,

KUR VALDA KVALITĀTE

tip-top MEATS
delicatessen

1727 Bloor St. West (High Park) tālr. RO 6-4982
YORKDALE SHOPPING CENTRE —7838866

TORONTO IZGLĪTĪBAS PĀRVALDES

VAKARA KURSI JAUNKANADIEŠIEM

Bickford Park High Schhool, 777 Bloor Street West (pie Christie) (Pirmd., otrd., trešd., ceturtd.)
Bloor Collegiate Institute, 1141 Bloor Street West, (Pie Dufferin) (Pirmd., otrd., trešd., ceturtd.)
Central High School of Commerce, 570 Shaw Street (dienvidos no Harbord) (Pirmd. un trešd.)
Deer Park Public School, 23 Ferndale, (pie St. Clair Ave. East) (Pirmd. un trešd.)
Earlscourt Public School, 21 Ascot Ave., (St. Clair Ave. W. ziem. no Dufferin), (Pirmd. un trešd.)
Eastern High Schhool of Commerce, 16 Phin Avenue, (pie Chatham) (Pirmd , otrd , trešd., ceturtd)
Essex Public School 98 Essex St. (ziem. no Bloor St. W., pie Ossington) (Pirmd. un trešd.)
Givins Senior Public School, 49 Givins Street, (pie Argyle Street) (Pirmd., otrd.,, trešd., ceturtd.)
Ryerson Public School, 190 Grange Avenue (Dundas St., austrumos no Bathurst Street) (Pirmd. un trešd.)
Western Technical-Commercial School, 125 Evelyn Crescent (pie Bloor un Runnymede) (Pirmd. un trešd.)
Huges Public School, 177 Caledonia Road, (tuvu Rogers Road) (Pirmd. un trešd.)
Kent Public School, 980 Dufferin Street (pie Bloor Street) (Pirmd., otrd., trešd., ceturtd.)
King Edward Senior Public School, 112 Lippincott Street, (Bathurst St., ziem. no College) (Pirmd., otrd., trešd., ceturtd)
Oakwood Collegiate Institute, 991 St. Clair Avenue West, (pie Oakwood) (Pirmd., otrd., trešd., ceturtd.)
Orde Street Public School, 18 Orde Street (pie McCaul Street) (Pirmd. un trešd.)
Osler Public School, 315 Osler St., (riet. no Dufferin un dienvidos no St. Clair) (Pirmd. un trešd.)
Parkdale Collegiate Institute, 209 Jameson Avenue (dienvidos no Queen West) (Pirmd. un trešd.)
Queen Alexandra Public School, 181-217 Broadview Ave. (Broadview — Gerrard) (Pirmd. un trešd.)
West Park Vocational School 2322 Dundas Street West (Dundas un Bloor) (Pirmd. un trešd.)
Winona Drive Public School, 101 Winnona Drive. (Pirmd. un trešd.)

REĢISTRĒŠANĀS

Visās minētajās skolās 16., 17, 18. septembrī no pl. 7 — 9 vak.
Kursi sāksies 23. septembrī pl. 7.30 vakarā.

ŠIE IR BEZMAKSAS KURSI

PIRMAIS GADS — Angļu valodas pamati iesācējiem — runāt un lasīt.

OTRAIS GADS — Runāt, lasīt un rakstīt.

TREŠAIS GADS — Saruna, lasīšana, rakstīšana, pavalstniecība, domraksti angļu valodā VII un VIII klases līmenī.

CETURTAIS GADS — Saruna, angļu domraksti un gramatika VIII līdz X klases līmenī. Šīs lekcijas notiks tikai tad, kad būs vismaz 20 dalībnieku. Trešā un ceturtā gada dalībniekiem būs tiesības nolikt VIII un X klases pārbaudījumus.

UNIVERSITĀTES ANGĻU VALODAS KLASES studentiem, kas pārvalda angļu valodu vismaz X klases apmērā un nodomājuši turpināt studijas.

(Bloor C.I. un Bickford Park H.S.—Pirmd., otrd., trešd., ceturtd.)

IESPĒJAMI AKADEMISKI KURSI vietējiem un ārzemju studentiem, kas runā angļu valodu un kam nepieciešama papildināšanās lasīšanā, rakstīšanā, burtošanā un matēmatikā I—VI klases apmērā.

(Bloor C. I. — Pirmd., otrd., trešd., ceturtd.)

CURRICULUM

Angļu valodas pamati — zinātniski iekārtoti kursi jaunkanadiešiem runāšanā, lasīšanā u rakstīšanā, sadzīves vajadzībām, naturālizācijas informācija, Kanada un tās iedzīvotāji, grupu diskusijas, palīdzība.

Tuvāka informācija iegūstama katrā skolā vakaros pēc 16. septembra.

Graham M. Gore
Director of Education

Ying L. Hope
Chairman

JAUNĀKAIS UN IEVĒROJAMĀKAIS GRĀMATNIECIBĀ

Latviešu vēsture dzejā un gleznās, 1., 2., 3. d.	$ 6.80
J. Kronlina — 379 Baigā gada dienas	9.60
Latviešu tautas teikas un pasakas, 1. — 10. d.	7.80
A. Rupaiņa — Archeolingvistika, I., II.	10.00
Jānis Rozentāls, gleznu mape	24.00
Melngaiļa-Vītola — 50 Latviešu tautas dziesmas	3.00
Autoru kopas — Sinonimu vārdnīca	6.00
J. Jaunsudrabiņa — Zaļā grāmata, I., II.	7.80

DAUGAVAS VANAGU grāmatnīca,
491 College St., Toronto 4, Ont.

PULCĒSIMIES

DAUGAVAS VANAGU DIENĀS MONTREALĀ

14. un 15. septembrī!

14. SEPTEMBRĪ

plkst. 2. dienā sporta spēles Trenholm Park sporta centrā, 6800 Scherbrooke St. W.,
plkst. 7 vakarā DV dienu atklāšana, koncerts un saviesīgs vakars Victoria Hall telpās, 4626 Scherbrooke St. W. Koncertā piedalās soprāns Astra Kalniņa, baritons Pēteris Geistauts un komponists Imants Sakss, Montrealas latviešu tautas deju kopa Ačkups J. Zilkalna vadībā un vīru koris Junda diriģenta D. Vītola vadībā.

PILNA BUFETE.

Ieejas maksa: koncertā un saviesīgā vakarā $3.50; saviesīgā vakarā atsevišķi — $3.00. Studentiem, skolu jaunatnei, kā arī viesiem, kas mērojuši tālāku ceļu par 200 jūdzēm, paredzēta puscena.

15. SEPTEMBRĪ

plkst. 9.30 no rīta dievkalpojums igauņu Jāņa ev.-lut. baznīcā, 3435 Marcil Ave., N.D.G. Montreal. Dievkalpojumu vadīs māc. A. Voitkus, piedalās arī solisti A. Kalniņa, P. Geistauts un I. Sakss.

Visus lapni ielūdz

RĪCĪBAS KOMITEJA

IZĪRĒJAMAS
2 ISTABAS UN VIRTUVE
bez mēbelēm.
Zvanīt Toronto
363-8909

IGAUŅU OPTIKIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6231

ACU PĀRBAUDE. ACENU PAGATAVOŠANA PEC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI. Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

MĒS IESPIEŽAM

- *Laulību un iesvētību ielūgumu kartes*
- *Vizītkartes*
- *Dokumentus biedrību vajadzībām*
- *Koncertu programmas*
- *Sarīkojumu biļetes*
- *Plakātus, dziesmu lapiņas*
- *Vēstuļu veidlapas, aploksnes*
- *Grāmatas, žurnālus*

Labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.

Latvija Amerikā
491 College St., Toronto 4, Ont.
Canada.
TEL.: 921-7121 (Code 416)

Pasūtiniet sev un saviem draugiem žurnālu

DAUGAVAS VANAGU MĒNEŠRAKSTS

Šis izdevums veltīts LATVIJAS brīvībai un labākai nākotnei un ir Daugavas Vanagu centrālās valdes izdevums.

Atbildīgais redaktors — VILIS HAZNERS

Redaktori: RAIMONDS ČAKS, RITA GĀLE un TONIJA KRŪKA.

DVM iznāk regulāri sešas reizes gadā ar plašu literāro daļu, idejiska un politiska satura rakstiem un apcerēm, ievērojamu darbinieku atmiņām, DV dzīves informāciju, vanadžu, sporta un humora nodaļām.

Abonēšanas maksa vienam gadam: Amerikas kontinentā $5.50, uz ārzemēm, ja maksā dolāros, $3.60. Atsevišķu numuru cena $1.00.

PASŪTINĀJUMI ADRESEJAMI —

Apgāds DAUGAVAS VANAGS — 491 College Street,
Toronto 4, Ont. Canada.

DAUGAVAS VANAGU NAMS
125 BROADVIEW AVE.
īrē telpas
DEJAM— VIESIBĀM KĀZĀM—
Pieprasāmas: M. Ādama kundze! pēc pl.6 vakarā HO6-1517, Toronto

Baltic PLASTERING
Izdaru visus nepieciešamos māju remontus iekšpusē un ārpusē.
Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761.
Zvanīt katrā laikā Toronto 769-8280.

FRANK VASSBA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
SALTIC MOVERS

Tālr. 534-1403, Toronto

L. LUNSKY
OPTIKIS
Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos
470 College St., Toronto.
Tālr. WA 1-3924

LATVIAN MUSIC

Skaņu plates cena $5.50

LP 1

Reitera koris, diriģents Teodors Reiters;
E. Dārziņš SENATNE; H. Pavasars BĒRZI; A. Kalniņš SVESUMĀ KLISTOT; P. Barisons PAVASARA JAUSMA, solo E. Ziverte; J. Graubiņš AIZ KRŪMIŅA AIZVĒJIŅA, solo E. Ziverte; J. Graubiņš ALUTIŅŠ — BALELIŅŠ; E. Melngailis JĀŅU VAKARS, solo V. Brodiņa.

LP 2

Reitera koris, Stokholmas Filharmonijas orķestris, diriģents Teodors Reiters:
K. Baumanis DIEVS SVĒTI LATVIJU; J. Graubiņš EZERZEME, solo H. Holm un E. Ziverte; A. Kalniņš ŪDENSROŽU VAINAGS; J. Vītols BEVERĪNAS DZIEDONIS; E. Melngailis DZIEDAT MAKU, DANCOT MAKU, solo E. Jaunviksna; V. Ozoliņš MAN SAJĀJA TRĪS TAUTIEŠI; E. Melngailis CIRULA VEDĪBAS solo E. Ziverte; J. Poruks PAVASARA DZIESMA.

LP 3

Stokholmas Filharmonijas orķestris, diriģents Teodors Reiters
Jānis Mediņš ĀRIJA; E. Dārziņš MELANCHOLISKAIS VALSIS; J. Kalniņš SUITU DANCIS; A. Abele MEDITĀCIJA; J. Vītols 5 TAUTAS DZIESMAS: Skaisti dziedi, lakstigala, Āvu, āvu baltas kājas, Pūt, vējiņi, Tautiešam roku devu, Ej, saulīte, drīz pie Dieva.

LP 4

Ziemsvētku dziesmas:
Reitera koris ar simf. orķ. diriģents Teodors Reiters
J. Vītols DIEVIŠĶAIS MIRDZUMS; E. Melngailis ES SKAISTU ROZĪT ZINU; L. van Beethoven SVĒTA NAKTS, AK IZLEJ TU; E. Melngailis KLUSA NAKTS, SVĒTA NAKTS; J. Graubiņš NĀVES ĒJAS, A. Kalniņš SENA AUKLES DZIESMA; A. Ķeniņš NAKTS DZIESMA; W. A. Mozart AVE VERUM CORPUS.

LP 5

Stokholmas Filharmonijas orķestris, Zviedrijas I. karaliskais diriģents Sixten Ehrling:
Jānis Mediņš LATVIJAS AINAS, III svīta: Kurzeme, Vidzeme, Zemgale, Latgale; LATVJU RAPSODIJA I; PUIŠU DEJA; MEITEŅU DEJA

LP 6

Paula Brīvkalne, soprāns, Stokholmas Filharmonijas orķestris; Jānis Mediņš VĒSTULES PĒRAM GINTAM I, II — Elzas Ķezberes teksts, diriģents — autors; 6 TAUTAS DZIESMAS: Saulīt' tecēj' tecēdama, Puiši jāja pieguļā, Aiz ezera augsti kalni, Tautiešam roku devu, Ziedi, ziedi, rudzu vārpa, Raibie cimdi, diriģents Arvids Norītis.

LP 7

Adele Pulcina-Karpa, soprāns; Latviešu Stīgu Kvartets: A. Norītis, V. Ruškvics, E. Vinerts, A. Ozoliņš.
J. Vītols PIE TAVA AUGSTĀ BALTA LOGA; AIZVER ACTIŅAS; MAN PRĀTA STĀV; MAZIŅŠ BIJU, NEREDZĒJU; W. A. Mozart MEDĪBU KVARTETS (K. 458).

LP 8

Marisa Vētras dziedoņi, A. Strombergs, klavieres.
A. Strombergs LOKATIES, MEŽU GALI, M. MacVicar, soprāns, M. Bērziņa, alts, K. Šūns, tenors, J. Cīrulis, baritons; MAZA BIJU, NEREDZĒJU M. MacVicar; P. Līcīte DZEGUZE KŪKO M. MacVicar, M. Bērziņa, K. Šūns; E. Dārziņš MĀTES DZIESMIŅA M. MacVicar; P. Ķeniņš EJ, SAULĪTE, DRĪZ PIE DIEVA I. Birne-Veinberga, soprāns, M. Bērziņa; A. Strombergs EJ, SAULĪTE Mariss Vētra (60 g. v.); H. Pavasars PROTU PROTU, REDZU REDZU Kalvis, dubultkvartets; T. Ķeniņš AI, ZAĻĀ LĪDACIŅA M. MacVicar, soprāns; A. Strombergs PILNA UPE BALTU ZIEDU M. Bērziņa, alts, A. Kivlenieks, tenors; M. Zariņš DZEGUZE UN PRECINIEKS A. Vītols, baritons; A. Strombergs REDZ, KUR JĀJA DIV' BAJĀRI A. Kivlenieks, A. Vītols; A. Kalniņš JURKA, PUIKA, MĀDI ĶERA A. Kivlenieks; A. Strombergs APSEGLOJU MELNO KUIĻI M. Vētra (60 g. v.); T. Ķeniņš MIESTIŅŠ J. Cīrulis, baritons PIECI GADI KALPIŅŠ BIJU M. MacVicar, A. Kivlenieks, J. Cīrulis.

LP 9

Paula Brīvkalne, soprāns, Gerhard Huber, klavieres.
Bruno Skulte 11 BĒRNU DZIESMAS, J. Raiņa teksts: 1. Lielais slinkums, 2. Kārlītis, 3. Jaunais bērziņš, 4. Visi desmit, 5. Zīvtiņa un meitiņa, 6. Kara kungs, 7. Rudens — rūķis, 8. Kaķenīte, 9. Čakstītes dziesma, 10. Pavasara gaņības, 11. Glomeņa precības.
6 tautas dziesmas:
Jāzeps Vītols NO KURZEMES BĒRNIŅŠ BIJU; Pāvuls Jurjāns AIZ UPĪTES ES UZAUGU; Jāzeps Vītols DZIEDAJ' TAUTU TIRUMĀ; ES NEIETU TO ČELIŅU; SKAISTI DZIEDI, LAKSTIGALA; AI CIEMIŅI, AI KAIMIŅI.

LP 10

Ernests Māršaus, tenors, Vallija Reizniece-Baranovička, klavieres.
P. Šuberts SAPĒS UN CERĪBAS; J. Ivanovs MĀRAS ZEME; ARĀJA TICĪBA; J. Kalniņš MOCEKĻI; J. Norvilis AGLONA; J. Ķepītis AGRĀ PAVASARĪ; Jānis Mediņš TEV MŪZAM DZĪVOT. LATVIJA.
Latviešu karavīrs tautas dziesmās
J. Vītols STRAUJA, STRAUJA UPE TECĒJ', KARAVĪRI BĒDAJAS, NU AR DIEVU, VIDZEMĪTE, DIV' DŪJIŅAS GAISĀ SKRĒJA, PADZIEDĀSIM NU, BALIŅI; P. Jurjāns ES KARA AIZIEDAMS; J. Vītols APKART KALNU GĀJU, ČUČI, MANA LĪGAVIŅA.

LP 11

Jānis Mediņš UZ AUGŠU, AKA, BIRZTALIŅA, TOREIZ, DARZS, IR VIENS VAKARS, PIESKAŅA, MIĻA SKŪPSTS. Ludmila Šepe-Ēse, soprāns. Pie klavierēm autors GLĀSTS, MAN SIRDS IR ATKAL JAUNA, Leonarda Daine, mecosoprāns. TAUTAS DZIESMU RAPSODIJA 2 VIJOLĒM AR ORĶESTRI solisti: Marita un Gunārs Larsens.

LP 12

Ksenija Bāliņa, mecosoprāns, Josephine Lee, klavieres.
Volfgangs Dārziņš 10 TAUTAS DZIESMAS: Sudrabiņa lietiņš līja, Šūpo mani māmuliņa, Man' māmiņa tā glabāja, Kūko, mana dzeguzīņa, Brālīti, brālīti, Man bij zelta atslēdziņa, Es adīju raibus cimdus, Puiši, puiši, Ņem iekš rokas, Ej projām, ledutiņ.
8 tautas dziesmas:
Aura Raiskuma, soprāns, Ernests Māršaus, tenors un vijole, Roger Heagney, klavieres, E. Melngailis ES BIJ' PUIKA — tenors ar vijoli. J. Ķepītis KUR TU AUGI; DAILA MEITA; A. Plīčs SIJA AUZAS; TAUTU MEITA; J. Vītols ROŽU DĀRZIŅŠ, AUN, MEITIŅA, BALTI KĀJAS. Soprāna un tenora duets. L. Garūta SUDRABOTA ZĪLE BREĆA; NO JŪRIŅAS IZPELDĒJA. Soprāna solo. J. Vītols AIJĀ, ANCĪT, AIJĀ, Tenora solo.

LP 13

J. Graubiņš — Lāčplēšu dziesma. K. Lietiņš — Tikai viena dziesma. J. Cimze — Seglo, māsiņ, kumeliņu. Vīru koris Kokle. Diriģ.: E. Māršaus 1., 3./ E. Smalkais 2. A. Kalniņš — Brīnos es. P. Šuberts — Pasaciņa. E. Māršaus, tenors. J. Vītols — Bālais mēness, Debess lotoss, A. Raiskuma, soprāns. A. Ore — Daugaviņa māmuliņa. J. Norvilis — Piebaldzietes precinieks. Vīru koris Kokle, diriģ. E. Māršaus, L. Garūta — Rīga dimd, Pūt, vējiņi. Duets: A. Raiskuma un E. Māršaus. A. Kalniņš — Ak tu mazais akotiņis. J. Vītols — Visi mani radi raud. A. Raiskuma, soprāns. P. Līcīte — Tumša nakte, zaļa zāle. E. Māršaus, tenors.

LP 14

Kas tie tādi. M. Lavri — Lāčplēšiem, Dzimtene. G. Verdi — Trubadūrs, Traviata. A. Jurjāns — Nevis slinkojot. Jāz. Mediņš — Baudi zaļo jaunību. A. Ore — Meldermeitiņa. P. Šančorgs — Es dziļi gāzē ieskatījos. Ch. Gounod — Fausts. V. Zommers — Vai gudrās dabas mājiens, Laiks steidzas prom. Adolfs Kaktiņš, baritons, ar simf. orķestri.

LP 15

Jānis Mediņš — 2 Spīdolas ārijas no op. Uguns un nakts: Es esmu es, Dzer manu dzidrumuņ 6 dejas no baleta Mīlas uzvara: Baltā roze, Rožu valsis, Vijolītes, Tulpes, Majpukītes, Komiskā deja. Žermēna Heine-Vāgnere, soprāns. Latviešu simfoniskais orķestris. Diriģents — autors.

LP 16

E. d'Albert — Ieleja. R. Wagner — Tanheizers. A. Bizet — Karmena. Ch. Thomas — Hamlets. Conradi — Vina dziesma. Adolfs Kaktiņš ar simf. orķestri — Maziņš biju, neredzēju, Līgo virkne, Puiši jāja pieguļā, Šitā, zēni, mums dzīvoti. Mariss Vētra ar orķestri — Ej, saulīte, drīz pie Dieva (2. variants). Amanda Liberts-Rebane ar orķestri.

DABŪJAMAS
DV GRĀMATNICĀ
CENA $5.50 + 5% PST.

SPORTS

ČETRKĀRTĒJS KANADAS LATVIEŠU MEISTARS

Otavietis Juris Zivtiņa ar Kanadas latviešu vieglatlētikas meistarsacīkstēs izcīnītajām balvām, kuŗas ieguva par uzvarām 100 un 400 m skrējienos, tāllēkšanā un trissoļlēkšanā.

Foto: M. Lorbergs

PROGRAMMA BALTIEŠU PELDĒŠANAS MEISTARSACĪKSTĒS

Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstes peldēšanā notiks tikai vienu dienu, nevis divas, kā ziņots iepriekš. Tās risināsies 14. septembrī plkst. 5.30 pēcpusdienā Jorkas universitātes peldbaseinā Toronto ((Tait MacKenzie Building, Keele St. & Steeles Ave). Dalībnieku pieteikšanās uz vietas, iemaksājot 1 dol. starta naudu.

Vīriešiem programmā paredzēts 100 jardu peldējums brīvā stilā, 100 j uz krūtīm, 100 j uz muguras, 100 j tauriņstilā, 400 j brīvā stilā, 200 j stilu maiņā, 4x100 j brīvā stila stafete un 4x100 j stilu maiņas stafete, bet sievietēm — 100 j brīvā stilā, 100 j uz muguras, 100 j uz krūtīm, 100 j tauriņstilā, 200 j brīvā stilā, 200 j stilu maiņā, 4x50 j brīvā stila stafete un 4x50 j stilu maiņas stafete.

Jauniešiem 15 — 17 gadu vecumā programmā tās pašas disciplīnas, kuŗas vīriešiem, izņemot stafetes, bet zēniem un meitenēm 13 un 14 gadu vecumā — kā vīriešu un sieviešu grupā, izņemot 400 resp. 200 j brīvā stila peldējumus un stafetes. Zēniem un meitenēm 11 un 12 gadu vecumā programmā paredzēti 50 j brīvā stilā, 50 j uz krūtīm, 50 j uz muguras, 50 j tauriņstilā un 200 j stilu maiņā. Jaunāki dalībnieki par 11 gadiem varēs startēt 11 un 12 gadu veco grupā.

Visi latviešu peldētāji aicināti meistarsacīkstēs piedalīties.

—cbb—

VISVARENĀKIE IEROČI . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

viņa memuāru titullapā rakstīts „Drošības pamati". Maknamara sīkumos iztirzā ASV un Pad. savienības bruņošanās sacensības norisi, kuŗa ļauj secināt, ar kādām konsekvencēm jārēķinās eventuālam jauna kaŗa sācējam.

Maknamara apgalvo, ka ne ASV, nedz Pad. savienība nav spējīga ar pārsteiguma uzbrukumu pilnīgi iznīcināt pretējās puses militāro potenciālu. Tas nozīmē, ka neviena uzbrucēja puse nespēj paralizēt pretinieka atmaksas akciju. Pat pārsteiguma uzbrukums kaŗa sācējam nozīmētu tīšu pašnāvību, jo atmaksas pretuzbrukums atrodas kā ASV, tā arī Pad. savienības militārās stratēģijas pamatā.

Cik varens ir ASV stratēģisko atmaksas ieroču spēks, par to Kremlim nav ne mazāko šaubu. Ja ASV un Pad. savienības militāro aizsardzības ieroču kapacitāti uzskata par līdzvērtīgu, tad to nebūt nevar teikt par uzbrukuma ieročiem. Tieši fakts, ka ASV uzbrukuma ieroču potenciāls ir trīs vai pat četras reizes lielāks par Maskavas stratēģisko raķešu un atombumbu arsenālu, pagaidām ir drošākā garantija, ka Pad. savienība, lai kādas pārmaiņas notiktu tās politbiroja sastāvā, būs spiesta atturēties no izšķirēja kaŗa ar ASV.

Kaut atomieroči ar savu briesmīgo iznīcinātāju spēku ir drauds civīlizācijas pastāvēšanai un ir visvarenākie ieroči, kādi jebkad atradīsies pretējo ideoloģisko varu rokās, to praktiskā nozīme diplomātiskajā kaŗā un arī agresijas novēršanā ir maza. Pretējās puses atmaksas drauds praktiski izslēdz atomkaŗa sākšanās iespēju.

Vareno atomieroču stratēģiskā nenozīmība politiskajā arēnā ir neapšaubāma ironija. Tā ir pārsteidzoša patiesība, kuŗa jau pierādījusies Korejā, Vietnamā un citos mazākos konfliktos, bet nupat arī Čechoslovakijā. Pad. savienība, labi zinot, ka atomkaŗu, lai cik nepatīkama notiekošā agresija būtu, ASV nesāks, balsta savu diplomātiju un politiskos gājienus uz priekšatomlaika parasto, kaut arī modernizēto un jauno konvencionāli militāro spēku potenciālu. Tā tanku divīzijām, kaŗaflotei pasaules jūrās un moderniem gaisa spēkiem arī pašreiz lielvalstu interešu sadursmē piekrīt un, varbūt, vēl ilgi piekritīs lielāka loma iespaida un varas izplešanā nekā atombumbu arsenāliem. Citiem vārdiem, tas nozīmē: lai saglabātu mieru un apturētu agresiju, jāpastāv arī „parasto ieroču" līdzsvaram. Maskava ar maziem kaŗiem, iesaistot ASV spēkus, piemēram, Vietnamā vai kur citur, cenšas svaru kausu šai ziņā nosvērt savā labā. Vai tas Maskavai izdosies, ir cits jautājums. Tādēļ bruņošanās sacensība, kuŗas dārgais rēķins uz saviem pleciem jāiznes ASV pilsoņiem, tāpat kā Kremļa imperijas vergiem, turpināsies. Ja Maskava kādu dienu pārliecinās Vašingtonu, ka ir gatava atteikties no līdzšinējās agresīvās varas politikas un sāks pārkalt tankus traktoros, tad šai bruņošanās sacensībai varēs saskatīt galu.

Starplaikā tomēr spēkā paliek vecā romiešu gudrība: „Ja vēlies mieru, tad esi gatavs kaŗam!" Vašingtona šobrīd ir gatava kaŗam, un šis fakts ir labākā miera garantija.

Aleksandrs Ķeguminieks

EIROPĀ ATKĀRTOJAS 1938. GADS

MASKAVA HITLERA PĒDĀS

Pirms 30 gadiem hitleriskās Vācijas ekspansijas tieksmes gala rezultātā tomēr neizdevās, bet sākumā neviens tās sevišķi necentās ierobežot, baidoties no jauna kaŗa, jo pirmais pasaules kaŗš vēl nebija palicis tālā pagātnē. Vācijai bija vairāki iemesli ekspansijas uzsākšanai, cenšoties izkļūt no stāvokļa, kādā tā bija iespiesta pēc zaudētā pirmā pasaules kaŗa. Šo stāvokli Vācija uzskatīja par netaisnu un savu kaunu. Polijas koridors, kas atšķēla Austrumvāciju, Dancigas jautājums, Klaipēdas piedalīšana Lietuvai, atņemtie Sudētijas un Zāras apgabali bija galvenie punkti, ar kuŗiem Hitlers attaisnoja savu militāro gatavošanos.

Kad vācu bruņotie spēki sāka kustēties, tad tomēr vairs nepietika ar Sudētiju vien, bet „uz spēles" atradās visa Čechoslovakija. Ar Austrijas „pievienošanos" Hitlers arī sasniedza ilgi loloto mērķi redzēt savu dzimteni kā politisku kopvienību ar valsti, kuŗā viņa dzemdinātais nacionālsociālisms strauji virzījās kalnup. Viņam cenšoties pa savam prātam „atrisināt" arī Dancigas jautājumu, sākās kaŗš. Rietumi beidzot atzina, ka tālākā Vācijas ekspansija vairs nav pieļaujama un jāpilda Polijai garantētās saistības, kuŗām tomēr bija tikai teorētiska nozīme, jo ģeografiskā stāvokļa dēļ rietumu sabiedroto militārajiem spēkiem ar Poliju tieša saskare bija neiespējama. Tā vācu armija Poliju samala trīs nedēļās — ar Pad. savienības piekrišanu, kuŗa ieguva daļu laupījuma.

Pad. savienībai, kuŗa Eiropā pašreiz rīkojas līdzīgi Hitleram, nav nekāda attaisnojuma šai rīcībai. Pirms 30 gadiem rietumu sabiedrotajiem bija vienalga, kaut pasaule ietu bojā, bet Vācija jāsakauj. Kaŗam beidzoties, rietumnieki Pad. savienībai uzdāvināja ne vien uzvaru, bet arī pusi Eiropas, Poliju ieskaitot, kuŗas dēļ Rietumi bija sākuši kaŗu. Vācija bija drupās, bet Eiropā panākts miers. Tagad Eiropa ir tai pašā situācijā kā pirms 30 gadiem, tikai agresijas draudi nāk no citas puses.

Pusmiljons pret pusmiljonu

Eiropā tagad izveidoti divi militāri bloki. Maskavas pilnīgajai dominācijai padotas Varšavas pakta valstis — Austrumvācija, Polija, Ungārija un Bulgārija, pašai Pad. savienībai paturot galveno noteikšanu un tagad militāri piespiežot šai blokā ciešāk iekļauties arī Čechoslovakiju, kamēr Rumānija ar paktu visai vaļīgi saistīta, bet Albānija par to neliekas ne zinis, atklāti sadarbojoties ar sarkano Ķīnu. Šim komūnistu blokam pretim stāv NATO valstis, kuŗās tomēr nav pilnīgas vienprātības. Pavirši vērtējot, militārais spēks abos blokos pašreiz ir vienāds — pusmiljons pret pusmiljonu, varbūt ar nelielu kaŗavīru skaitlisku pārsvaru Pad. savienības un tās sabiedroto pusē. Rietumi turpretim ir pārāki apbruņojumā, tie arī labāk organizēti, bet pats galvenais — tiem ir brīvās pasaules simpatijas un aiz dzelzs priekškara apspiesto tautu paļāvība; pat pašā Pad. savienībā, kuŗā 46 miljoni nemierīgo ukraiņu nekad nav samierinājušies ar Kremļa diktātūru.

Pad. savienība Čechoslovakiju vēl nav pilnīgi norijusi. Tās jaunā brīvība, kuŗa pastāvēja tikai apmēram 6 mēnešus, vēl nav galīgi nokauta. Bet nav arī šaubu, ka Maskava drīz vien salauzīs arī čechoslovaku pasīvo pretestību. Līdz tam pie Rumānijas robežas sakoncentrētie padomju spēki, liekas, nesakustēsies: spiediens pašreiz pat it kā atslābis, kas rumāņus varētu iemidzināt ilūzoriskā miegā, lai tad tos pēkšņi pārsteigtu līdzīgi čechoslovakiem, kuŗi Maskavas politisko spiedienu izjuta daudz agrāk, bet negaidīja tik spēju Pad. savienības iebrukumu. Ir iespējams, ka rudenī plānotie Varšavas pakta valstu manevri Rumānijā būs ģenerālmēģinājums jaunai invāzijai, kuŗā tagad, šķiet, būs spiesta piedalīties arī Čechoslovakija. Vai rumāņi būs modri diezgan? Vai viņi vispār spēs uzņemties nevienādo cīņu pret Pad. savienības agresiju, ja no Belgrades-Bukarestas-Prāgas ass Prāga jau ir atdalīta?

Ko darīs maršals Tito? Vai Dienvidslavija iejauksies? Kremļa politiskā spiediena laikā, jau pastāvot militāriem draudiem, Tito solījās „būt klāt katrā laikā un katrā vietā". Vai pēkšņā Čechoslovakijas okupācija pārsteidza arī Dienvidslavijas prezidentu? Jeb vai viņa solījums bija tikai komūnista dots vārds? Lai kā būtu, savās nestundās Čechoslovakija tomēr palika viena. Kāda garantija, ka tas pats neatkārtosies ar Rumāniju? Arī paša Dienvidslavija nevar justies pārāk droša pret pašreizējām Pad. savienības ekspansijas un agresijas tieksmēm. Tito gan solījies tādā gadījumā pretoties, bet pagaidām nav nekādu pazīmju, ka viņš šai virzienā nopietni gatavotos.

Ir iespējams, ka Maskava atstās Rumānijas norišanu vēlākam laikam, ja vien vispār gribēs un iedrošināsies pret savu pirmo atkritēju militāri uzstāties. Rumānijai jau pārāk ilgi ir pašas politika, neatkarīga no Maskavas, bet Tito ir pārāk ciets un nepadevīgs. Var šaubīties, vai Kremlis gribēs riskēt, ja manīs pazīmes, ka Rumānija gatava nopietni pretoties, jo šī cīņa varētu izvērsties par otru Somiju. Militāra sadursme ar Rumāniju varētu Pad. savienību arī nostādīt nevēlamā situācijā pret pārējām komūnistiskā bloka valstīm un nopietni apdraudēt jau tā nevisai stipro Varšavas paktu.

Ļoti iespējams, ka, „ievedot kārtību" nedrošajās nacionālo komūnistu valstīs, jauns Pad. savienības spiediens vērsīsies pret Rietumberlīni, bet tas nozīmētu nonākt atklātā sadursmē ar saviem otra pasaules kaŗa sabiedrotajiem. Vairāki Maskavas mēģinājumi lauzt Berlīnes status quo beigušies ar rietumu sabiedroto pretestību. Izņemot dažus satiksmes ierobežojumus ar kādreizējo Vācijas galvaspilsētu Kremlim nav izdevies daudz vairāk panākt par mūŗa uzcelšanu, par rietumnieku izspiešanu no pilsētas nemaz nerunājot.

Vašingtona attālinās no koeksistences

Ciktāl Vašingtona pieļaus Maskavai brīvas rokas Centrāleiropā? Var dažādi raudzīties uz ASV reakciju pret sarkanarmijas un uzticīgo satelītvalstu kaŗaspēka kustību Pad. savienības „interešu sfairā", lai nostiprinātu Maskavas hegemoniju arī nepaklausīgajās komūnistiskajās valstīs, kuŗas savā ārpolitikā meklē separātus ceļus, cenšoties pāriet uz t.s. demokratisko sociālismu. Kamēr tas notiek viņpus dzelzs priekškaram, kur Maskava cenšas militāri nosprostot pēdējās nedrošās spraugas uz brīvo Eiropu un Rietumiem vispār, Vašingtona, liekas, ar stāvokli samierinājusies, kaut to vēro ar bažām. Tālāka Kremļa agresija tomēr var izvērsties par jaunu otrā pasaules kaŗa Poliju, kad savs veto jāsaka ieočiem. Vai Pad. savienība riskēs ar jaunu pasaules kaŗu?

ASV reakcija uz Pad. savienības ekspnsiju jau tagad visai skaidri izpaudusies. Kāds mēreno demokratu pārstāvis Vašingtonā izteicies, ka notikumi Čechoslovakijā mazinājuši izredzes, ka ASV senāts ratificēs atomieroču izplatīšanas aizlieguma līgumu. Ir vēl citas jaunas vēsmas Vašingtonas un Maskavas attieksmēs, ieskaitot ASV un Pad. savienības kultūrālās apmaiņas programmas atlikšanu. Atomieroču izplatīšanas aizlieguma līgums bija viens no prezidenta Džonsona „jājamzirdziņiem" viņa koeksistences politikā ar Pad. savienību, bet pretestība šim līgumam pēc padomju iebrukuma Čechoslovakijā tagad ievērojami pieņēmusies. Ir ļoti iespējams, ka šis līgums nu „apgulsies" ASV senāta ārlietu komisijā. Ārlietu ministrija svītrojusi Minesotas universitātes simfoniskā orķestŗa turneju pa Pad. savienību sakarā ar padomju rīcību Čechoslovakijā un vispārējo nedrošo stāvokli. Demokratu senātors Tomass Dods savukārt iesniedzis senātam rezolūciju, prasot pasteidzināt Apvienoto nāciju ārkārtas sanāksmes sasaukšanu Čechoslovakijas jautājumā, paredzot, ka krize var izplēsties tālāk visā Centrāleiropā. Rezolūcijā pieprasītas Apvienoto nāciju saimnieciskas sankcijas pret Pad. savienību un visām Varšavas pakta valstīm, kuŗs piedalījušās Čechoslovakijas okupēšanā. Šādas akcijas atbalstīšanai rezolūcija ieteic apturēt ASV rūpniecības un technoloģisko materiālu sūtīšanu uz Pad. savienību, Poliju, Ungāriju, Bulgāriju un Austrumvāciju.

NATO militāros spēkus nesamazinās

Draudiem Centrāleiropā pieaugot, NATO valstis iestājušās par sabiedroto kaŗaspēka paturēšanu līdzšinējos apmēros, kamēr galīgi noskaidrosies, kādā virzienā attīstās pašreizējā situācija Eiropā. Šī nostāja ietekmēs ne vien ASV un Anglijas militāro vienību paturēšanu līdzšinējā stiprumā Eiropā, bet attieksies arī uz mazākiem bruņoto spēku kontingentiem, kuŗus Rietumvācijā stacionējusi Kanada un Beļģija. Čechoslovakijas traģēdija sākās tieši tai brīdī, kad Kanada un Beļģija jau bija nolēmušas atvilkt savas vienības, bet arī ASV un Anglijā pieauga spiediens samazināt aizsardzības spēkus Eiropas kontinentā. NATO aizsardzības plānošanas komisijas principiālais uzskats ir, ka sabiedroto aizsardzības spēki Eiropā nav samazināmi, kamēr savas armijas no Centrāleiropas nav atvilkušas Varšavas pakta komūnistiskās valstis.

Salīdzinot ar Austrumu rīcību, NATO darbība tomēr vēl ir pārāk gausa. Nozīmīgāki lēmumi attieksmē uz aizsardzības spēku palielināšanu nav paredzami ātrāk par šāgada beigām, kad decembrī sanāks NATO valstu ārlietu ministru konference, kuŗa normāli pieņem šādus lēmumus.

Pēdējās ziņas no Vašingtonas tomēr vēsti, ka, drošības stāvoklim Eiropā strauji pasliktinoties, NATO valstu ārlietu ministru konference paredzēta jau tuvāko divu vai trīs nedēļu laikā, lai lemtu par alianses militāro spēku pastiprināšanu. Pad. savienības divīzijas pie Rietumvācijas robežas okupētajā Čechoslovakijā atrodas izejas pozicijās pret vienu no NATO valstīm, kuŗas drošība reizē ar to ir apdraudēta. Rietumvācijai tādēļ nepieciešama sabiedroto aizsardzība, tādēļ NATO spēki jāpatur ne vien līdzšinējā apmērā, bet pat jāpastiprina, lai uzturētu militāro līdzsvaru ar austrumu bloku.

ASV, Anglija un Rietumvācija, tāpat citas alianses valstis, ir par militārās kapacitātes pacelšanu. ASV gatavas arī paaugstināt savu militāro budžetu. Republikāņu kandidāts uz prezidenta amatu Ričards Niksons nule preses konferencē izteicies, ka iestājas par stingru NATO alianses uzturēšanu, lai savaldītu Pad. savienības ekspansijas tieksmes Eiropā.

Niksons sola nojaukt visus tiltus ar Maskavu

„Čechoslovakijas okupācija satricinājusi visus tos Rietumu politiķus, kuŗi bija iedomājušies, ka komūnisms Pad. savienībā ir mainījies," Niksons paskaidroja žurnālistiem un turpināja: „Pad. savienības komūnistu valdībā mainījušās tikai galvas, bet ne sirdis un domas."

Niksons kritizēja Džonsona valdību, kuŗa centusies celt saprašanās tiltus uz Austrumeiropu, bet jo sevišķi uz Pad. savienību — pāri Rietumeiropai un tai apkārt. Niksons apstiprināja, ka viņa politika nebūs atgriešanās pie Eizenhauera valdīšanas laika, bet tās programmā ir atjaunot Eiropas vienību saimnieciski un politiski, lai radītu veselīgu pamatu reālām sarunām.

Dabīgi, Rietumvācija notikumu attīstībai Centrāleiropā seko ar lielu uzmanību un bažām, jo no brīvajām valstīm jūtas vispirmā tieši apdraudēta. Kanclers Kīzingers nule griezies pie ASV sūtņa Bonnā Lodža un to brīdinājis, ka militārie draudi Centrāleiropā nemitīgi pieaug. Pad. savienība pēdējās dienās iesūtījusi 7 jaunas divīzijas Austrumvācijā, palielinot še padomju spēku stiprumu uz 21 divīziju. Ar jaunajām divīzijām aizstātas vienības, kuŗas piedalījās Čechoslovakijas okupēšanā.

Kīzingers norūpējies, ka Pad. savienība drīzumā varētu okupēt arī Rumāniju, par spīti tam, ka Maskavas sūtnis Rietumos apgalvojis pretējo. Bonnu uzbudina arī Dienvidslavijas prezidenta Tito vērtējums, ka Maskavas ambīcijas pašreiz kļuvušas neparedzamas un tā spējīga uz dažādiem varmācīgiem pārsteigumiem.

Kanclers Kīzingers ar ASV sūtni Lodžu Bonnā tikās īsi pirms izlidošanas uz 10 dienu vizīti Turcijā, Irānā un Afganistānā. Sakarā ar notikumiem Čechoslovakijā un Maskavas draudiem Rumānijai viņš šo plānoto ceļojumu vēlējās atlikt, taču minētās valstis mudināja vizīti nevilcināt.

MASKAVA PRASA RIETUMVĀCIJAS POLITIKAS MAIŅU

Kancleru Kīzingeru stipri nodarbina Pad. savienības sūtņa Carapkina iesniegtā nota, kuŗu Bonna uzskata par Maskavas diktāta mēģinājumu, līdzīgu Kremļa prasībām Čechoslovakijas liberālajai valdībai nedēļu iepriekš. Notā pieprasīta Rietumvācijas politikas maiņa, pretējā gadījumā draudot ar konsekvencēm.

Rietumvācija tomēr nav nobaidījusies no Maskavas politiskajiem draudiem. To liecina ārlietu ministra Branta nostāja pret Pad. savienību un tās satelītvalstīm Poliju, Ungāriju un Bulgāriju, kuŗas palika neaicinātas Rietumvācijas ārlietu ministrijas rīkotajā pieņemšanā 94 „neatomu" valstu konferences delegātiem Ženevā. Raksturīgi, ka šajā pieņemšanā bija aicināti Rumānijas un Čechoslovakijas delegāti, Pad. savienību ar tās trīs uzticamajiem satelītiem ignorējot. Kāds Rietumvācijas ārlietu ministrijas augstāks darbinieks žurnālistiem paskaidrojis: „Mēs nevaram aicināt iebrucējus!"

Politiskā gaisotne Eiropā pašreiz tik ļoti sakarsusi, ka atgādina pasaules diplomātijā ļoti rosīgo 1938. gadu, kad kaŗa draudu ēnā toreizējais Anglijas ministru prezidents Čemberlēns upurēja Hitleram Čechoslovakiju, lai novērstu otru pasaules kaŗu. Pašreizējais stāvoklis atšķiras vienīgi ar to, ka rietumu lielvalstis apliecinājušas nevēlēšanos dot Maskavai jebkādas koncesijas, kuŗas sniegtos pāri tās ieguvumiem pēc uzdāvinātās uzvaras otrā pasaules kaŗā. Rietumvalstis uz katru Kremļa imperiālistu agresiju šaipus dzelzs priekškara gatavas atbildēt ar militāru varu. Un rietumvalstis vairs nav tik vāji sagatavojušās kā otra pasaules kaŗa priekšvakarā, jo toreiz Anglija īsti sāka bruņoties tikai tad, kad kaŗš jau plosījās pilnā sparā. Jautājums vienīgi ir, vai Pad. savienība vēlēsies un iedrošināsies riskēt ar trešo pasaules kaŗu.

KRITISKĀS DIENAS EIROPĀ

Eiropai kritiskākās dienas būs laiks līdz jaunā ASV prezidenta ievēlēšanai; jo Pad. savienība var mēģināt izmantot brīdi, kad, prezidentiem mainoties, ASV iestājies zināms politisks atslābums. Šis izdevīgais laiks Maskavu varētu kārdināt uz kādu jaunu afēru, jo vairāk tādēļ, ka Niksona ievēlēšanas gadījumā Pad. savienībai nāksies rēķināties ar daudz efektīvāku ASV iestāšanos par Eiropas drošību, ko republikāņu kandidāts jau tagad nepārprotami deklarējis.

Iespējams arī, ka Maskava nogaidīs ASV prezidenta vēlēšanu iznākumu, bet līdz tam laikam pilnīgi pārveidos tai neuzticamo komūnistisko valstu politisko seju, lai tad izšķirtos par turpmāko rīcību savās ekspansijas tieksmēs — atkarā no tā, cik labvēlīgs Pad. savienības politikai būs jaunais ASV prezidents.

ASV SAPRAŠANĀS TILTA BŪVĒTĀJS UZ AUSTRUMIEM. Ed. Keiša karikatūra

● Zviedrijas nacionālā sporta savienība paziņojusi, ka pārtrauc visus sakarus ar Pad. savienību un pārējām četrām satelītvalstīm, kuŗas piedalījušās Čechoslovakijas okupēšanā. Zviedrija reizē ar to atteikusies piedalīties Eiropas jaunatnes sporta sacīkstēs Leipcigā, tāpat atteikusi sarkanarmijas ledushokeja vienībai spēles Zviedrijā.

● Rietumvācijas policija lūgusi žīdu grupas Toronto palīdzēt atklāt Kanadā paslēpušos kaŗa noziedzniekus. Visbādenes tieslietu iestādes ievadījušas izmeklēšanu pret vācu drošības iestāžu darbiniekiem okupētajā Igaunijā otrā pasaules kaŗa laikā. Toronto žīdi, kas tai laikā no Vācijas deportēti uz koncentrācijas nometni Jēgalā pie Tallinas, tagad aicināti sniegt informāciju.